

Materiały podsumowujące obchody stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości

Sprawozdanie z projektu edukacyjnego
Ministra Edukacji Narodowej
„Godność, wolność, niepodległość”
na lata 2018–2020

Publikacja podsumowująca projekt edukacyjny Ministra Edukacji Narodowej
„Godność, wolność, niepodległość” na lata 2018–2020

Opracowanie redakcyjne i graficzne: Ośrodek Rozwoju Edukacji

ISBN 978-83-959429-4-5

© Ośrodek Rozwoju Edukacji
Warszawa 2020
Wydanie I

00-478 Warszawa
Aleje Ujazdowskie 28
www.ore.edu.pl
tel. 22 345 37 00

niepodległa

Sfinansowano ze środków Ministra Edukacji Narodowej w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022

Spis treści

Wstęp	5
1. Komponent I – dla szkół i placówek w kraju	7
1.1. Opracowanie przez szkoły i placówki oświatowe projektu obchodów setnej rocznicy polskiej niepodległości w województwach (Zadanie I, rok 2018)	7
1.1.1. Województwo dolnośląskie	9
1.1.2. Województwo kujawsko-pomorskie	13
1.1.3. Województwo lubelskie	17
1.1.4. Województwo lubuskie	22
1.1.5. Województwo łódzkie	27
1.1.6. Województwo małopolskie	33
1.1.7. Województwo mazowieckie	37
1.1.8. Województwo opolskie	44
1.1.9. Województwo podkarpackie	45
1.1.10. Województwo podlaskie	49
1.1.11. Województwo pomorskie	50
1.1.12. Województwo śląskie	53
1.1.13. Województwo świętokrzyskie	61
1.1.14. Województwo warmińsko-mazurskie	65
1.1.15. Województwo wielkopolskie	68
1.1.16. Województwo zachodniopomorskie	73
1.2. Organizacja i przeprowadzenie konkursu poetyckiego „Poezja dla Niepodległej” oraz quizu wiedzy o Niepodległej (Zadanie II, rok 2018)	76
1.3. Przygotowanie i przeprowadzenie na platformie interaktywnej gry „Godność, wolność i niepodległość” (Zadanie I, rok 2019)	78
1.4. Rozbudowanie gry edukacyjnej „Godność, wolność i niepodległość”, dostępnej dla szkół na platformie e-podręczniki, o „Dziedzictwo kulturowe Jana Pawła II” (Zadanie I, rok 2020)	83
2. Komponent II – dla szkół za granicą prowadzących nauczanie języka polskiego i w języku polskim	87
2.1. Organizacja działań związanych z uczczeniem setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości w polskich środowiskach za granicą (Zadania na lata 2018–2020)	88
2.1.1. Zlecenie jednostce podległej Ministrowi Edukacji Narodowej – Ośrodkowi Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą – realizacji działań związanych z obchodami setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości w szkołach prowadzonych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, sekcjach polskich funkcjonujących w systemach oświaty innych państw oraz Szkołach Europejskich	89

2.1.2.	Ogłoszenie otwartego konkursu na realizację zadania publicznego i wyłonienie podmiotów realizujących działania związane z obchodami setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości w szkołach organizacji Polaków za granicą oraz szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw	91
3.	Komponent III – multimedialny przewodnik dla uczniów, nauczycieli i rodziców, którzy chcą poznać miejsca związane z polską kulturą na Kresach.....	92
	Podsumowanie	93

Wstęp

Projekt edukacyjny Ministra Edukacji Narodowej „Godność, wolność, niepodległość” na lata 2018–2020 miał na celu:

„Budowanie wysokiej jakości międzypokoleniowego kapitału ludzkiego przez kształtowanie postaw opartych na wspólnych Polakom wartościach, takich jak: wolność, godność, solidarność, prawa człowieka”.

Projekt został podzielony na trzy komponenty, w ramach których zadania były realizowane w poszczególnych latach trwania projektu.

Komponent I – dla szkół i placówek w kraju

Cele komponentu:

- rozwijanie szacunku dla tradycji, własnych korzeni i dorobku narodowego;
- popularyzowanie poezji o tematyce patriotycznej;
- kształtowanie poczucia silnej więzi emocjonalnej, społecznej i kulturowej z własnym narodem, z jego historią, tradycją i wartościami;
- poszerzenie wiedzy o historii dążeń Polaków do odzyskania niepodległości wśród dzieci i młodzieży;
- zintegrowanie środowiska szkolnego i lokalnego przez wspólny udział w przedsięwzięciach dla Niepodległej.

Komponent II – dla szkół za granicą prowadzących nauczanie języka polskiego i w języku polskim

Cele komponentu:

- doskonalenie znajomości języka polskiego przez uczniów szkół za granicą;
- kształtowanie i wzbogacanie wiedzy o historii dążeń Polaków do odzyskania niepodległości wśród dzieci i młodzieży ze środowisk polskich za granicą;
- upowszechnienie wiedzy o historii dążeń Polaków do odzyskania niepodległości w kraju zamieszkania Polonii i Polaków za granicą;
- aktywizacja polskich środowisk za granicą.

Komponent III – multimedialny przewodnik dla uczniów, nauczycieli i rodziców, którzy chcą poznać miejsca związane z polską kulturą na Kresach

Cele komponentu:

- popularyzowanie postaci i dorobku wybitnych Polaków zamieszkujących na przestrzeni wieków na Kresach II Rzeczypospolitej (m.in. we Lwowie i w Wilnie);

- uwrażliwianie Polaków, Ukraińców, Litwinów na los ludności polskiej pozostałej poza granicami kraju;
- zachęcanie młodzieży szkolnej do podejmowania działań na rzecz upamiętniania postaci i miejsc związanych z polską historią, tradycją i kulturą;
- rozwój umiejętności cyfrowych uczniów koniecznych do obsługi aplikacji w zakresie aktywnego tworzenia treści edukacyjnych.

Poszczególne komponenty były rozpisane na zadania realizowane w poszczególnych latach trwania projektu.

1. Komponent I – dla szkół i placówek w kraju

W ramach pierwszego komponentu zostały zrealizowane cztery zadania:

1. Opracowanie przez szkoły i placówki oświatowe projektu obchodów setnej rocznicy polskiej niepodległości w województwach (Zadanie I, rok 2018).
2. Organizacja i przeprowadzenie konkursu poetyckiego „Poezja dla Niepodległej” oraz quizu wiedzy o Niepodległej (Zadanie II, rok 2018).
3. Przygotowanie i przeprowadzenie na platformie interaktywnej gry „Godność, wolność i niepodległość” (Zadanie I, rok 2019).
4. Rozbudowanie gry edukacyjnej „Godność, wolność i niepodległość” dostępnej dla szkół na platformie e-podręczniki o „Dziedzictwo kulturowe Jana Pawła II” (Zadanie I, rok 2020).

1.1. Opracowanie przez szkoły i placówki oświatowe projektu obchodów setnej rocznicy polskiej niepodległości w województwach (Zadanie I, rok 2018)

W ramach projektu zostało wspartych wiele szkół i placówek w zakresie kształtowania postaw patriotycznych i obywatelskich poprzez włączanie uczniów, wychowanków i nauczycieli we wspólne świętowanie obchodów 100-lecia polskiej niepodległości w ramach programu wieloletniego „Niepodległa” na lata 2017–2022.

Zadanie składało się z trzech komponentów:

- zorganizowanie wystawy złożonej z pamiątek związanych z odzyskaniem i budową przez Polskę niepodległości, a zgromadzonych, pogrupowanych i opisanych przez uczniów, wychowanków;
- zaprojektowanie wycieczki patriotycznej, związanej tematycznie z wydarzeniami historycznymi, postaciami oraz polskimi osiągnięciami z okresu II Rzeczypospolitej;
- inne działania dodatkowe, związane z obchodami setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, np. koncerty, inscenizacje, rekonstrukcje historyczne, spotkania ze świadkami historii, gry terenowe lub imprezy sportowe.

W konkursie zostało złożonych prawie 2 500 wniosków. Dofinansowanie przyznano 257 szkołom i placówkom oświatowym. Wyłonione szkoły i placówki oświatowe otrzymały wsparcie finansowe w wysokości od 3 000 zł do 10 000 zł na organizację powyższych przedsięwzięć.

Obowiązywała trzystopniowa procedura ubiegania się o udzielnie wsparcia finansowego. Dla każdego etapu postępowania zostały określone kryteria oceny, które służyły wyborowi najlepszych propozycji spośród wniosków złożonych przez szkoły i placówki oświatowe.

Na pierwszym etapie zadaniem szkół i placówek było przygotowanie wniosków o udzielenie wsparcia finansowego, które następnie były weryfikowane przez organ prowadzący.

Po weryfikacji organ prowadzący sporządzał jeden wniosek o udzielenie wsparcia finansowego na realizację zadania i przekazywał właściwemu wojewodzie wykaz wniosków szkół i placówek oświatowych rekomendowanych do udzielenia wsparcia finansowego. Zespoły powołane przez wojewodów oceniały wnioski organów prowadzących pod względem formalnym, zaś załączone do nich rekomendowane wnioski szkół – pod względem merytorycznym. Wojewodowie przekazali Ministrowi Edukacji Narodowej zatwierdzony protokół z oceny, zawierający m.in. wykaz szkół i placówek oświatowych, których wnioski zostały rekomendowane do udzielenia wsparcia finansowego.

Minister Edukacji Narodowej zatwierdził i rekomendował 257 szkół i placówek oświatowych.

W projekcie wzięło udział:

- 186 szkół podstawowych (w tym nie było szkół społecznych i prywatnych),
- 53 szkoły ponadpodstawowe i gimnazjalne (w tym jedno prywatne liceum),
- 18 szkół specjalnych i z oddziałami integracyjnymi.

WOJEWÓDZTWO	szkoły podstawowe	szkoły ponadpodstawowe	placówki specjalne i integracyjne	RAZEM
dolnośląskie	10	3	0	13
kujawsko-pomorskie	16	4	1	21
lubelskie	11	2	0	13
lubuskie	9	4	2	14
łódzkie	12	7	3	22
małopolskie	7	4	0	11
mazowieckie	34	1	2	37
opolskie	3	4	0	7
podkarpackie	12	1	0	13
podlaskie	3	2	0	5
pomorskie	6	2	1	9
śląskie	22	4	4	31
świętokrzyskie	9	4	1	14
warmińsko-mazurskie	7	2	2	11
wielkopolskie	20	3	0	23
zachodniopomorskie	5	6	2	13
RAZEM	186	53	18	257

Najwięcej szkół zgłosiło się z województw mazowieckiego, śląskiego, wielkopolskiego, łódzkiego i kujawsko-pomorskiego – szkoły z tych województw stanowią połowę wszystkich szkół biorących udział w projekcie. W poszczególnych województwach można było zaobserwować duże zróżnicowanie w liczbie i sposobie przystąpienia do projektu, w różny sposób zostały przedstawione efekty działania w sprawozdaniach oraz w formie dzielenia się doświadczeniem, na przykład na stronach internetowych poszczególnych szkół.

Działania w ramach projektu obchodów setnej rocznicy polskiej niepodległości prowadzone przez szkoły i placówki w poszczególnych województwach zostały przedstawione poniżej.

1.1.1. Województwo dolnośląskie

○ Zespół Szkół Budowlanych im. Wojska Polskiego w Legnicy

- zbiórka pamiątek związanych z historią państwa i narodu na przestrzeni stu lat, wyeksponowanych na wystawie z okazji obchodów „100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości”;
- wycieczka do Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości w Poznaniu;
- organizacja konkursu plastycznego, muzycznego i wiedzy historycznej;
- organizacja spotkań z ciekawymi ludźmi;
- inscenizacja słowno-muzyczna przygotowana przez uczniów i ich nauczycieli.

○ Szkoła Podstawowa nr 2 im. Tkaczy Śląskich w Kamiennej Górze

- uroczysty apel podsumowujący działania realizowane w ramach programu „Godność, wolność, niepodległość”;
- wręczenie nagród laureatom szkolnych konkursów;
- śpiewanie pieśni żołnierskich z okresu 1914–1920;
- wystawa pamiątek i map pod nazwą „Stamtąd przybyli nasi przodkowie”;
- prezentacje multimedialne przybliżające sylwetki Polaków walczących o odzyskanie niepodległości;
- złożenie wieńca na grobie Józefa Sierocińskiego i oddanie hołdu wszystkim, którzy walczyli za niepodległą Ojczyznę;
- spotkanie z pieśnią polską pod hasłem „Znów jesteśmy wolni”;
- pokazy taneczne;
- odśpiewanie pieśni patriotycznych oraz krótki rys historyczny powstawania wykonanych utworów;
- wycieczka do Krzeszowa.

○ Szkoła Podstawowa im. I Dywizji Wojska Polskiego im. Tadeusza Kościuszki w Bierutowie

- realizowanie zaplanowanych działań w ramach projektu MEN „Godność, wolność, niepodległość”;

- włączenie się uczniów i nauczycieli – z ogromnym zaangażowaniem i przy wsparciu najbliższego środowiska – w organizację uroczystości lokalnych i szkolnych.

○ Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II z Oddziałami Przedszkolnymi w Kostrzy

- udział w Gminnym Konkursie Fotograficznym „Moja Mała Ojczyzna w obiektywie aparatu”;
- gra terenowa – zapoznanie się z dwoma filmami, które ułatwiły wykonanie zadań oraz rozwiązanie i ułożenie krzyżówki historycznej;
- konkurs o tematyce patriotycznej;
- konkurs międzyklasowy „100 piątek na 100-lecie niepodległości”;
- koncert „Niepodległość łączy pokolenia”;
- widowisko patriotyczne;
- wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych;
- montaż słowno-muzyczny;
- prezentacja obrazująca drogę Polski do niepodległości;
- happening „Polak – to brzmi dumnie”;
- przemarsz w barwach biało-czerwonych, w rytmie pieśni patriotycznych ulicami Kostrzy.

○ Szkoła Podstawowej nr 2 im. Henryka Sienkiewicza w Ziębicach

- wycieczka do Wrocławia do Zakładu im. Ossolińskich;
- wycieczka do Świętochłowic do Muzeum Powstańców Śląskich;
- udział w lekcji muzealnej „Walka o polski Śląsk 1919–1921”;
- gra terenowa;
- pisanie listów, życzeń i wierszy dla Ojczyzny;
- przygotowanie elektronicznej wersji „Księgi Pamiątkowej dla Ojczyzny” – uroczystość o charakterze patriotycznym;
- przy Pomniku Orła Piastowskiego rozwinięcie 60-metrowej polskiej flagi i odśpiewanie hymnu państwowego;
- posadzenie drzewa historii w ramach akcji „Ekohistoria – 100 drzew na stulecie odzyskania niepodległości 1918–2018”;
- montaż słowno-muzyczny „Od niepodległości do wolności”;
- wykonanie walca i tańca z flagami;
- koncert finalistów Gminnego Konkursu Piosenki i Pieśni Patriotycznej;
- wystawa fotograficzna prac uczniów „Jesteśmy biało-czerwoni”.

○ Zespół Szkół Rzemiosł Artystycznych im. Stanisława Wyspiańskiego w Jeleniej Górze

- zrealizowanie działań, które wpłynęły na zainteresowanie uczniów wydarzeniami historycznymi dotyczącymi walki Polaków o odzyskanie niepodległości;

- udział społeczności lokalnej w uroczystościach szkolnych z okazji „100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości”, które wpłynęły na zwiększenie integracji środowisk.

○ Szkoła Podstawowa w Mysłkowicach

- wydanie specjalnego numeru „Młodzi Gniewni”;
- wystawa eksponatów związanych z walką Polaków o niepodległość;
- wycieczka do Krakowa oraz spacer edukacyjny „Śladami II RP”;
- gra terenowa zorganizowana w czasie rajdu młodzieży szkolnej „Sztafeta w drodze do niepodległości”.

○ Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Nowogrodźcu

- zbiórka biało-czerwonych zniczy w ramach akcji „Mogiłę pradiada ocal od zapomnienia”;
- gra miejska „1918 – nareszcie Wolna!”;
- konkurs plastyczny dla dwóch grup wiekowych – klas młodszych „Moja Ojczyzna” i klas starszych „Moja Ojczyzna – mój dom”;
- Przegląd Pieśni Patriotycznych;
- wycieczka do Muzeum Czynu Powstańczego na Górze św. Anny;
- udział w lekcji muzealnej „Odzyskanie niepodległości przez Polskę”;
- pod pomnikiem Czynu Powstańczego oddanie hołdu poległym za wolność ojczyzny;
- spotkania ze starszymi mieszkańcami – międzypokoleniowe rozmowy o tragicznych czasach II wojny światowej jako inspiracja do upamiętnienia Dzieci Wojny, którym nie dane było przeżyć dzieciństwa na zabawie, bez trosk;
- polonez na 100 par w wykonaniu uczniów;
- przygotowanie patriotycznych dekoracji ściennych jako akcentu na temat odzyskania niepodległości.

○ Szkoła Podstawowa nr 2 im. Polskich Olimpijczyków w Świdnicy

- festyn jesienny „Z miłości do Niepodległej”, a w nim: odszukanie „Narodowego Skarbu”, pomalowanie twarzy w narodowe barwy, pokaz mody, nawlekanie koralików, wykonywanie kotylionów i bukietów;
- mecz piłki koszykowej goście kontra gospodarze.

○ Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Gniewkowie

- wycieczka do Muzeum Powstań Śląskich i Katowic;
- apel z okazji „100. rocznicy odzyskania niepodległości”;
- pieśni patriotyczne w wykonaniu uczniów;
- odśpiewanie hymnu narodowego przy pomniku Janusza Korczaka;
- Marsz Niepodległości z flagami;
- odsłonięcie pamiątkowej tablicy na okoliczność 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę;
- wręczenie nagród i pamiątkowych dyplomów laureatom konkursów.

○ **V Liceum Ogólnokształcące im. Jana Heweliusza w Legnicy**

- w ramach Programu MEN „Niepodległa” realizowanie zaplanowanych działań dla uczczenia 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości;
- fotorelacja z obchodów 100. rocznicy odzyskania niepodległości, które odbyły się w formie integracji ze środowiskiem lokalnym.

○ **Szkoła Podstawowa nr 3 im. Henryka Brodatego w Złotoryi**

- warsztaty historyczne;
- wydanie książki ze zbiorom wspomnień „Ocalić od zapomnienia”;
- udział w „Dniach otwartych biblioteki pedagogicznej”;
- udział w okolicznościowej grze dydaktycznej;
- żywa lekcja historii poprowadzona przez Agencję Widowisk Historycznych „Arkona”;
- konkurs plastyczny „Zakładka do książki”;
- wycieczka patriotyczna do Wadowic – Krakowa – Wieliczki;
- wystawy historyczne przygotowujące uczniów do konkursu „Znam hymn i symbole narodowe Polski”;
- pogadanki o wydarzeniach historycznych;
- zajęcia plastyczne – tworzenie kokard narodowych i flag;
- konkurs matematyczny „W 100-lecie odzyskania niepodległości 100 zadań w 100 minut”;
- „Konkurs mody patriotycznej”;
- udział w powiatowym konkursie zorganizowanym przez PODN i PPP w Złotoryi „Drogi Polaków do niepodległości w latach 1914–1920”;
- „Złoty Konkurs Historyczny” – o zdobycie tytułu *Aureus rerum scriptor* (Złoty specjalista z dziedziny historii);
- „Koncert dla Niepodległej” – recytacja wierszy i śpiewanie pieśni patriotycznych;
- Festiwal Piosenki Patriotycznej oraz wystawa pamiątek „Niepodległa”.

○ **Publiczna Szkoła nr 4 im. Kornela Makuszyńskiego z Oddziałami Przedszkolnymi w Strzegomiu**

- wystawa zgromadzonych eksponatów związanych z walką o niepodległość i budową wolnej i niepodległej Ojczyzny;
- wycieczka „Śladami Józefa Piłsudskiego”;
- gra terenowa „Strzegom – miasto odzyskane”;
- warsztaty rękodzielnicze w domu dziennego pobytu „Senior – Wigor”;
- wystawa replik mundurów i strojów historycznych wykonanych przez uczniów i ich rodziców;
- akcja kręcenia spotu internetowego „Dla mnie niepodległość to...”;
- koncert „Niepodległość łączy pokolenia”.

1.1.2. Województwo kujawsko-pomorskie

○ Szkoła Podstawowa im. Józefa Sołtykiewicza w Węgiersku

- wycieczka na południe kraju w celu poznania szlaku, którym szła I Kompania Kadrowa w sierpniu 1914 roku;
- impreza środowiskowa „Opowiem Ci o mojej Ojczyźnie”;
- bieg pokoleń – długość trasy wynosiła symboliczne 1918 m;
- złożenie kwiatów przed obeliskami upamiętniającymi patrona szkoły i odśpiewanie „Mazurka Dąbrowskiego”;
- organizacja wystaw: historycznej, literackiej, kulinarnej fotograficznej oraz pocztówek, które wpłynęły od 100 szkół na 100-lecie;
- organizacja ogniska, na którym wręczono nagrody i dyplomy laureatom konkursów;
- pokaz mody z lat dwudziestych.

○ Szkoła Podstawowa w Jarantowicach

- uroczysty apel z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości;
- poranek poetycko-muzyczny oraz odśpiewanie pieśni patriotycznych;
- wycieczka „Śladami Niepodległości”;
- „Sztafeta Niepodległości”;
- Konkurs Wiedzy „Moja Ojczyzna”;
- Pokój Zagadek – Nasza Niepodległość;
- wystawa pamiątek związanych z odzyskaniem i budową przez Polskę niepodległości, na której znalazły się stare fotografie ukazujące życie na wsi przed II wojną światową, stare czasopisma i książki;
- wystawy „Oryginalny Kącik Wojskowy” oraz „Kącik Książek Regionalnych”;
- wręczenie nagród i dyplomów laureatom konkursu „Orzeł Polski”.

○ Szkoła Podstawowa nr 2 im. Wojska Polskiego w Chełmży

- wycieczka patriotyczna do Warszawy, śladami wielkiego polityka – marszałka Józefa Piłsudskiego;
- wycieczka do Pucka i Władysławowa „Śladami generała Józefa Hallera”;
- „Powstańcy Warszawy i sanitariuszki” – odtworzenie scenek przedstawiających walczących powstańców i sanitariuszki udzielające pierwszej pomocy;
- uroczysty apel z okazji Święta Niepodległości – śpiewanie pieśni patriotycznych, recytacja okolicznościowych wierszy oraz odśpiewanie „Mazurka Dąbrowskiego”.

○ Szkoła Podstawowa w Janikowie

- koncert patriotyczny z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości w ramach projektu „Niepodległa”.

○ **Szkoła Podstawowa im. Oskara Kolberga w Ciechocinie**

- międzyszkolny konkurs literacki na własny wiersz „Moja Niepodległa” i tekst „Z czego jestem dumny jako Polak”;
- konkurs plastyczny „Polska – nasza Ojczyzna”;
- akrostych – ułożenie alfabetu „Współczesnego patrioty”;
- wystawa pamiątek związanych z odzyskaniem niepodległości i budową państwowości polskiej;
- gra terenowa „Niepodległa Polska”;
- wycieczki historyczne „Poznajemy historię II RP – miasta Golubia-Dobrzynia”, do Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej w Rypinie oraz do Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku;
- udział w gminnym biegu „Dla Niepodległej”;
- inscenizacja historyczna „Znieśmy granice. Drwęca łączy, a nie dzieli”;
- organizacja wieczoru patriotycznego, podczas którego przedstawiono montaż słowno-muzyczny i prezentację multimedialną.

○ **Szkoła Podstawowa w Strzelnie**

- wieczornica patriotyczna „Polska droga do niepodległości” z okazji 100. rocznicy odzyskania niepodległości;
- gra miejska pod hasłem „Strzelno w Powstaniu Wielkopolskim 1918–1919”;
- przemarsz ulicami miasta z orkiestrą dętą w klimacie okresu międzywojennego, ukazujący drogę strzelnian do wolności.

○ **Szkoła Podstawowa w Grzywnie**

- wycieczka do Warszawy – poszukiwanie śladów i pamiątek po postaciach, których losy splotły się z gminą Grzywna.

○ **Zespół Szkół w Mogilnie**

- wystawa „Mogileńskie drogi do wolności”;
- wycieczka do Warszawy szlakiem miejsc historycznych związanych z postaciami walczącymi o polską niepodległość;
- szkolny apel upamiętniający 100-lecie odzyskania niepodległości;
- „Bieg dla Niepodległej” zakończony wręczeniem każdemu uczestnikowi pamiątkowego medalu.

○ **Technikum w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Świeciu**

- wystawa podzielona na trzy moduły: „Osiągnięcia w dziedzinie gospodarki”, „Działalność oświatowo-edukacyjna” i „Historia samorządności”;
- wycieczki: „Energia dla niepodległej Polski” – Świecie, Gródek, Żur, Świecie oraz – Świecie, Gdynia Port, Świecie;
- gra terenowa;
- „Koncert dla Niepodległej” przygotowany w formie słowno-muzycznej, przedstawiony w Ośrodku Kultury, Sportu i Rekreacji w Świeciu.

○ **Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Brzozówce**

- pozyskiwanie materiałów historycznych w oparciu o zasoby Biblioteki Głównej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Książnicy Miejskiej w Toruniu oraz teatru im. Wilama Horzycy w Toruniu;
- przygotowanie wystawy pamiątek związanych z odzyskaniem i budową przez Polskę niepodległości;
- wycieczka patriotyczna do Warszawy;
- wieczornica „Noc Niepodległości”;
- historyczna gra terenowa.

○ **Szkoła Podstawowa w Śliwiczkach**

- prelekcja wygłoszona przez Juliusza Dowgwiłłowicza Nowickiego – kresowiaka związanego uczuciowo z rodziną Wileńszczyzną, rysownika i pejzażystę, który stworzył kolekcję rysunków poświęconych Józefowi Piłsudskiemu na podstawie zachowanych portretów marszałka;
- wieczornica patriotyczna urozmaicona występami wokalnymi, tanecznymi i recytatorskimi;
- wystawa eksponatów z okresu, gdy odradzała się niepodległa Polska;
- wystawa poświęcona marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu.

○ **Szkoła Podstawowa nr 1 im. Króla Władysława Jagiełły w Szubinie**

- wycieczka do miejsc związanych z historią II Rzeczypospolitej;
- gra terenowa „Zapał Znicz Pamięci”;
- konferencja popularnonaukowa „Pałucko-krajeńskie drogi do niepodległości – w setną rocznicę wybuchu powstania wielkopolskiego”;
- organizacja konkursów: recytatorskiego „Moja Ojczyzna”, plastycznego „Polska biało-czerwona”, literackiego „Moja interpretacja słów: Ojczyzna, patriotyzm”.

○ **Szkoła Podstawowa im. Wandy Dobaczewskiej w Gąsawie**

- realizacja zadania w ramach projektu „Niepodległa”;
- uroczysty apel.

○ **Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1 Liceum Plastyczne w Rypinie**

- wspólne odśpiewanie hymnu narodowego;
- udział uczniów w zaplanowanych konkursach.

○ **I Liceum Ogólnokształcące w Inowrocławiu**

- realizacja zadań w ramach projektu „Niepodległa”;
- uroczysty apel;
- udział uczniów w zaplanowanych konkursach;
- organizacja wystawy „Dla Niepodległej”.

○ **Szkoła Podstawowa w Borównie**

- uroczyste obchody stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości – w sesji porannej i popołudniowej;

- wspólne odśpiewanie hymnu narodowego;
- prezentacja słowno-muzyczna, występ taneczno-muzyczny oraz występ zespołu wokalnego z repertuarem patriotycznym;
- powitanie i przypięcie kotylionów zaproszonym gościom;
- występ reprezentantów szkoły, biorących udział w gminnym konkursie poezji patriotycznej;
- wręczenie nagród i dyplomów laureatom konkursów: literackiego, plastycznego oraz konkursu na najlepszą pracę w ramach wystawy „Stu bohaterów na stulecie niepodległości”;
- rozmowy o polskich drogach do wolności, znaczeniu historii dla każdej społeczności oraz o patriotyzmie w codziennej służbie krajowi;
- pokaz broni z okresu I wojny światowej;
- przedstawienie pamiątek bohatera naszej wolności – Stanisława Bożywoja Rutkowskiego;
- prezentacja badań archeologicznych z okresu zaborów – „Małe Archeo” kółka archeologicznego;
- „Bluesy dla Niepodległej”.

○ Szkoła Podstawowa nr 11 im. Pabla Nerudy w Toruniu

- wycieczka do Warszawy „Szlakiem pomników wybitnych Polaków okresu I wojny i II Rzeczypospolitej”;
- konkurs literacki na esej dotyczący patriotyzmu;
- wystawa pamiątek związanych z historią kraju;
- międzyszkolny konkurs plastyczny „Kotylion polski”;
- konferencja, w programie której znalazły się wystąpienia osób dorosłych i dzieci, tańce, pieśni patriotyczne, przedstawienie „Niepodległa”, pokaz musztry oraz prezentacja multimedialna;
- konkurs własnej poezji patriotycznej;
- konkurs wiedzy „Polska 100 lat temu”.

○ Szkoła Podstawowa nr 35 w Toruniu

- koncert „Polegamy na Niepodległej”;
- gra miejska „Gramy w niepodległość”;
- międzyszkolny miting lekkoatletyczny „Ku wolności”, promujący sylwetki polskich sportowców – patriotów z okresu międzywojennego;
- lekcja muzyczna o Ignacym Janie Paderewskim;
- happening na Rynku Staromiejskim „Wolność kocham i rozumiem”, przedstawiony w formie pantomimy;
- wycieczka szkolna śladami Ignacego Jana Paderewskiego i powstańców wielkopolskich do Poznania;
- międzyszkolne konkursy: literacki i plastyczny;
- publikacja gazety okolicznościowej;

- galeria wielkich kobiet w stulecie uzyskania prawa wyborczego przez Polki;
- wystawa pamiątek historycznych z lat 1918–1989.

○ Szkoła Podstawowa nr 32 w Toruniu

- Europejski Dzień Języków – państw, które pojawiły się na mapie po I wojnie światowej;
- wycieczki do Warszawy związane tematycznie z wydarzeniami historycznymi, postaciami oraz polskimi osiągnięciami z okresu II Rzeczypospolitej;
- koncert muzyczny „Śpiewaj dla Polski”;
- dyktando ortograficzne „Od Bałtyku do Tatr” o tematyce historycznej;
- sztafeta wioślarska „100 kilometrów na stulecie”;
- zabawa drużynowa w pokoju zagadek – „podróż” przez całą historię Polski;
- warsztaty artystyczno-edukacyjne związane z wykonywaniem różnorodną techniką prac o tematyce niepodległościowej;
- „Wystawa dla Niepodległej”;
- uroczysta akademii podsumowująca działania w ramach projektu „Godność, wolność, niepodległość”.

○ Zespół Szkół Specjalnych w Żninie

- wycieczka do Warszawy „Tu odrodziła się Polska”;
- wycieczka do Poznania „Stąd przyszła wolność na Pałuki”;
- obchody Szkolnego Święta Niepodległości;
- „Biało-Czerwona na niebie”, czyli loty biało-czerwonych latawców, wykonanych przez uczniów na zajęciach technicznych i technice”.

○ III Liceum Ogólnokształcące w Inowrocławiu

- wycieczka do Poznania „Śladami powstania wielkopolskiego” – z naciskiem na miejskie znaki pamięci i regionalne pomniki powstańców;
- coroczne „Spotkanie Pokoleń”;
- program artystyczny zainspirowany wydarzeniami ważnymi dla narodu i historii Polski;
- wystawa pamiątek.

1.1.3. Województwo lubelskie

○ Publiczna Szkoła Podstawowa im. Zofii i Juliusza Studnickich w Osmolicach Pierwszych

- dwudniowa wycieczka do Krakowa;
- pokaz dla młodszych klas „Kto ty jesteś? Polak mały!”;
- montaż słowno-muzyczny oraz wspólne odśpiewanie wszystkich zwrotek hymnu państwowego;
- występ uczniów 11 listopada w kościele Matki Boskiej Częstochowskiej w Żabiej Woli;

- występ grupy rekonstrukcyjnej, która w interesujący sposób opowiedziała o trudnej drodze Polaków do niepodległości;
- udział w konkursach: IX Konkursie Recytatorskim Poezji Patriotycznej, XVI Festiwalu Piosenki Patriotycznej, konkursie plastycznym „Moja mała ojczyzna”;
- wystawa książek promujących najnowszą historię Polski oraz szeroko pojęty patriotyzm;
- gazetki patriotyczne i dekoracje okolicznościowe;
- wystawa pamiątek „100 lat Niepodległa”.

○ Szkoła Podstawowa im. Stanisława Marusarza w Wojciechowie

- kalendarium historyczne, zawierające najważniejsze daty i związane z nimi wydarzenia z okresu od uchwalenia Konstytucji 3 maja do roku 1989;
- rajd do muzeów Stefana Żeromskiego i Bolesława Prusa w Nałęczowie;
- gra terenowa poświęcona życiu i twórczości wielkich literatów polskich;
- wycieczki edukacyjno-patriotyczne „Śladami Józefa Piłsudskiego”;
- wycieczka do Wilna;
- bieg sztafetowy „100 kilometrów dla Niepodległości”;
- turniej szczypiornistów;
- wystawa poświęcona bohaterom Lublina walczącym o odzyskanie niepodległości Polski;
- spotkanie z żywym świadkiem historii, który zaprezentował swoje wspomnienia z lat dziecięcych i młodości;
- wystawa „Z tego jesteśmy dumni”, przedstawiająca osiągnięcia z dziedziny gospodarki, sportu i sztuki II Rzeczypospolitej;
- konkurs „Międzyszkolna familiada historyczna”;
- wieczór literacko-muzyczny „Lata 20., lata 30.” z wyjątkowym programem artystycznym.

○ Szkoła Podstawowa w Palikijach

- akcja „Rekord dla Niepodległej”;
- koncert poetycko-muzyczny „Dla Niepodległej” w kościele parafialnym w Palikijach;
- program „Ku Niepodległej” zaprezentowany przez grupę artystyczną „Rekonstrukto”;
- wieczornica patriotyczna „Dla Niepodległej”: koncert recytatorsko-muzyczny, wręczenie nagród laureatom konkursu plastycznego, występy wokalne uczniów i prezentacje patriotyczne poszczególnych klas;
- konkurs wiedzy „Familiada historyczna”;
- wystawy o tematyce nawiązującej do wydarzeń sprzed 100 lat;
- kawiarenka z tradycyjnymi wypiekami;
- zabawy dla dzieci pod kierunkiem animatora oraz dyskoteka dla młodzieży.

○ **Gimnazjum nr 1 im. Orłąt Lwowskich w Radzynie Podlaskim**

- złożenie kwiatów na grobie nauczycieli i harcerzy pomordowanych podczas II wojny światowej i oddanie hołdu na placu Wolności bohaterom poległym w walce o niepodległość;
- udział w odsłonięciu memoriału poświęconego przedwojennym nauczycielom szkoły powszechnej, którzy stracili życie z rąk okupanta;
- wystawa „Kresowe wspomnienia. Orłęta dla Niepodległej” w Radzyńskim Ośrodku Kultury, towarzysząca sesji popularnonaukowej dla mieszkańców miasta i słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku i konkursowi „Kresowi Piewcy Ojczyzny”;
- patriotyczna wycieczka do Krakowa;
- konkurs recytatorski „Kresowi Piewcy Ojczyzny”;
- mecz piłki siatkowej „Razem dla Niepodległej”.

○ **Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół z Oddziałami Integracyjnymi im. 7. Pułku Ułanów Lubelskich w Cycowie**

- program artystyczny, „Pociąg do wolności” – symboliczna podróż;
- akcja „Rekord dla Niepodległej”;
- program słowno-muzyczny;
- inauguracja wystawy „W drodze do niepodległości”;
- koncert pieśni patriotycznych w wykonaniu solistów i szkolnego chóru;
- rozwiązanie krzyżówki o tematyce niepodległościowej;
- wystawa fotograficzna „Ułani Lubelscy”;
- zwiedzanie szkolnej Izby Tradycji 7. Pułku Ułanów Lubelskich;
- udział w gminnych obchodach Święta Niepodległości;
- udział w III Przeglądzie Pieśni Patriotycznych „Śpiewam Ojczyźnie swej”.

○ **Szkoła Podstawowa nr 11 im. Ireny Sendlerowej w Chełmie**

- wystawa „Oni dali nam wolność”;
- montaż poetycko-muzyczny;
- posadzenie dębu pamięci poświęconego postaci Józefa Kasperskiego;
- „Spotkania z pieśnią legionową”;
- ułożenie „żywej flagi” i odśpiewanie o godzinie 11:11 hymnu państwowego;
- wręczenie nagród laureatom konkursów „Zbiór rodzinnych opowieści o Ojczyźnie” i „Ojczyznę kochać”;
- przygotowanie prezentacji „Polska na kliszy filmowej”;
- przygotowanie wirtualnej wystawy poświęconej tematyce niepodległościowej, udostępnionej na stronie internetowej szkoły;
- udział w ogólnopolskiej akcji społecznej „Mamy Niepodległą 2018”.

○ **Zespół Szkół nr 3 w Kraśniku**

- czytanie „Przedwiośnia” Stefana Żeromskiego;
- organizacja gry miejskiej;

- organizacja wystawy „Rzeczy, których nie wyrzuciliśmy”;
 - organizacja konkursu wiedzy historycznej na temat odzyskania niepodległości i odbudowy państwa polskiego przygotowanego w aplikacji Kahoot;
 - wydrukowanie okolicznościowych kart świątecznych dla mieszkańców;
 - przygotowanie śpiewnika w celu zachęcenia do wspólnego śpiewania.
- Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół im. Stanisława Staszica w Wysokiem**
- wycieczka do Warszawy „Śladami marszałka Józefa Piłsudskiego”;
 - „Marsz Małego Patrioty”;
 - wystawa „Przeszłość to dziś”;
 - szkolna uroczystość „Polsko, nie jesteś Ty już niewolnicą...” z widowiskiem „Drogi do Niepodległej”, przeplatany piosenką żołnierską;
 - akcja „Rekord dla Niepodległej” i śpiewanie hymnu polskiego;
 - koncert piosenek patriotycznych „Śpiewam dla Ciebie, Ojczyzno”.
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Rykach**
- wycieczka patriotyczna pod hasłem „Warszawa w czasach dwudziestolecia międzywojennego i okupacji hitlerowskiej”;
 - udział w warsztatach edukacyjnych;
 - „Podchody literackie – w hołdzie niepodległości”;
 - wystawa „Bohaterowie Polski niepodległej Ryk i okolic”;
 - spotkanie ze świadkiem historii – przewodniczącym Wojewódzkiej Rady Kombatanckiej i Stowarzyszenia Polskich Kombatantów w Kraju;
 - „Pieśń... Czyn... Wspomnienie to jedno: to Polska” – szkolne obchody Święta Niepodległości: montaż słowno-muzyczny „Pod znakiem orła białego”;
 - odśpiewanie 4 zwrotek hymnu narodowego w ramach akcji „Razem dla Niepodległej”;
 - konkursy: recytatorski „Na imię mi... Ojczyzna”, plastyczny „Moja Ojczyzna”, „Kartka – złożź życzenia marszałkowi Piłsudskiemu”;
 - udział w gminnym konkursie „Kartka z kalendarza – moja miejscowość 100 lat temu”;
 - udział w konkurencjach Olimpiady Młodego Patrioty;
 - wycieczka patriotyczna do Lwowa;
 - Bal Niepodległości w stylu lat 20. i 30. XX wieku.
- Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Reja w Rejowcu Fabrycznym**
- wieczór patriotyczny „O Niepodległej” – projekcja filmu „Jak feniks z popiołów”;
 - „Kawiarenka Niepodległości”: ciasta w barwach biało-czerwonych, kawa oraz herbata, śpiewanie pieśni patriotycznych – akcja „Rekord dla Niepodległej”, charytatywny kiermasz ciast w barwach narodowych;
 - warsztaty plastyczne – nietypowe godła państwowe;

- wspólne śpiewanie 4 zwrotek hymnu narodowego;
- spektakl „Droga do niepodległości”;
- 100-lecie niepodległości – uroczysta akademія;
- montaż słowno-muzyczny poświęcony drodze Polaków do niepodległości;
- konkurs „Mistrz Wiedzy o Niepodległości”;
- udział w miejskich obchodach Święta Niepodległości;
- „Dzień Józefa Piłsudskiego” – projekcja filmów poświęconych osobie marszałka;
- „Dzień Biało-Czerwony” – szkoła i uczniowie w barwach narodowych;
- konkurs „Wybitni Polacy Niepodległości”;
- lekcja historii na żywo „Droga do wolności”.

○ Szkoła Podstawowa w Płonce

- apel „Narodowe Święto Niepodległości”: recytacja wierszy patriotycznych, śpiewanie piosenek i pieśni patriotycznych, zatańczenie poloneza;
- akcja „Rekord dla Niepodległej”;
- wieczornica patriotyczna: recytacja wierszy Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Tadeusza Różewicza, Adama Asnyka i Władysława Broniewskiego, słuchanie muzyki Czesława Niemena i Ewy Demarczyk do wierszy Juliana Tuwima i Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, przegląd artystyczny pod hasłem „Polska w wierszu i piosence”, pokaz tańca tradycyjnego w wykonaniu dzieci, pokaz przygotowanej prezentacji multimedialnej podsumowującej działania w ramach „Niepodległej”;
- mogiły i miejsca pamięci naszej Małej Ojczyzny;
- wycieczka do Lublina;
- wycieczka do Zamościa;
- „żywa flaga” w wykonaniu uczniów w biało-czerwonych strojach;
- konkurs plastyczny „Godło Polski”;
- wystawa pamiątek historycznych i gazetki edukacyjnej „Polacy dla Niepodległej – Twarze Niepodległości”;
- seans filmowy – „Dywizjon 303. Historia prawdziwa”;
- biegi przełajowe z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości;
- mecz towarzyski między Szkołą Podstawową w Nieliszu a reprezentacją gospodarzy.

○ Szkoła Podstawowa w Gródku Szlacheckim

- wystawa pod hasłem „Historia mojej rodziny na tle ważnych wydarzeń historycznych”;
- warsztaty historyczne „Gmina Siemień 1918–2018”;
- zajęcia edukacyjne o znaczeniu symboli narodowych;
- przedstawienie o tematyce historycznej Szkolnego Koła Teatralnego;
- wycieczka patriotyczna „Szlakiem niepodległości – Lublin i okolice”;

- przygotowanie i pokaz w szkole prezentacji multimedialnej na Festiwal Piosenki Patriotycznej i Żołnierskiej;
- rajd rowerowy „Parczew i okolice – miejsca pamięci – świadkowie historii”;
- turniej szachowy;
- udział w XVII Festiwalu Piosenki Patriotycznej i Żołnierskiej w Szkole Podstawowej w Gródku Szlacheckim.

○ Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Szyszkach

- wystawa pamiątek związanych z odzyskaniem niepodległości i początkami wolnego państwa polskiego;
- dwie wycieczki patriotyczne: do Lublina i Warszawy;
- udział w miejsko-gminnych uroczystościach w Dniu Niepodległości;
- udział w miejsko-gminnych, gminnych i szkolnych konkursach i przeglądach, na których słuchano pieśni, poezji i prozy patriotycznej oraz eksponowano prace plastyczne;
- udział w ogólnopolskich akcjach „Niepodległa do hymnu” i „Kartka dla Niepodległej”.

1.1.4. Województwo lubuskie

○ Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 3 – Szkoła Podstawowa nr 17 im. Adama Mickiewicza w Gorzowie Wielkopolskim

- wystawa pamiątek, dokumentów oraz przedmiotów związanych z odzyskaniem niepodległości przez Polskę;
- wystawa „Mapa wspomnień”;
- warsztaty plastyczno-teatralne – karty do teatryku kamishibai „Hymn Polski 1927”;
- wycieczka „Szlakiem powstańców wielkopolskich” do Poznania;
- wystawa „Polska historią malowana”;
- turniej patriotyczny klas: przygotowanie plakatów czczących 100. rocznicę niepodległości, udział w „Patriotycznym Śpiewogranium”, wypełnienie karty turniejowej po wykonaniu podanego zadania;
- Wielki Test Historyczny – multimedialny quiz dotyczący II Rzeczypospolitej;
- „Muzyczny duet Paderewskiego” – Festiwal Pieśni Patriotycznej.

○ Zespół Szkół Budowlanych i Samochodowych im. Mikołaja Kopernika w Gorzowie Wielkopolskim

- wycieczka szkolna do Gdyni;
- wystawa „Niepodległa w dokumentach, zdjęciach i listach”;
- uroczysta międzyszkolna akademie z okazji Narodowego Święta Niepodległości: przedstawienia związane z historią Polski, występ lokalnej orkiestry dętej;
- wycieczka do Muzeum Chwały Oręża Polskiego w Witnicy;

- udział w Międzyinternackim Turnieju Szachowym;
- spotkania z przedstawicielami Związku Sybiraków i Związku Kombatanatów – udział w Ogólnopolskim Biegu Niepodległości w Gorzowie Wielkopolskim.

○ **Szkoła Podstawowa nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. Adama Mickiewicza w Lubusku**

- wystawa z okazji 100-lecia niepodległości Polski;
- konkursy „Polska w obrazach” i „Kartka urodzinowa i życzenia dla Polski”;
- wycieczka do Izby Pamięci w Jasieniu;
- lekcja muzealna;
- marsz nordic walking szlakiem historycznych miejsc „Mojej Małej Ojczyzny”;
- turniej siatkówki „Razem dla Niepodległej” o Puchar Dyrektora Szkoły;
- wycieczka patriotyczna do Poznania;
- organizacja Gminnego Przeglądu Teatrów Szkolnych „Legendarne Początki Państwa Polskiego”;
- Międzyszkolny Konkurs Recytatorski Poezji Patriotycznej;
- „Żywa Lekcja Historii”;
- apel okolicznościowy z okazji odzyskania niepodległości przez Polskę: przedstawienie nagrodzonych prezentacji „Bitwy o Niepodległą Polskę”, inscenizacja historyczna, rekonstrukcje;
- posadzenie „Dębu Wolności” z umieszczoną pod nim kapsułą czasu z pamiątkami, gazetami i zdjęciami;
- uroczyste odśpiewanie hymnu Polski na głównym placu miasta;
- Szkolny Konkurs Sportowo-Historyczny „Odzyskanie przez Polskę niepodległości”;
- spotkanie z członkinią Koła Sybiraków w Lubusku, która opowiedziała o swoich przeżyciach „na nieludzkiej ziemi” i heroicznym powrocie do Ojczyzny;
- konkurs talentów uczniowskich „Masz Talent”.

○ **Zespół Szkół Odzieżowych im. Krzysztofa Kieślowskiego w Gorzowie Wielkopolskim**

- wycieczka do Warszawy „Śladami ojców Niepodległej”;
- wystawa pamiątek historycznych i fotorelacji z wycieczki do Warszawy;
- inscenizacja „Alternatywa spędzania czasu wolnego Marszałka Piłsudskiego”;
- 100 kartek na 100-lecie „Mamy Niepodległą”;
- Dzień Patriotyzmu „Biało-Czerwoni”;
- gazetka okazjonalna „Powstanie Wielkopolskie”.

○ **Szkoła Podstawowa w Deszcznie**

- uroczyste obchody Narodowego Święta Trzeciego Maja jako wydarzenia inaugurującego obchody 100-lecia niepodległości Polski;
- przygotowanie wielkiego biało-czerwonego napisu 100 LAT NIEPODLEGŁEJ POLSKI;

- wykłady okolicznościowe „II Rzeczpospolita” oraz „Ziemia Lubuska jako tygiel kulturowy”;
- inscenizacja upamiętniająca powstanie wielkopolskie oraz piosenki patriotyczne i pokaz w biało-czerwonych barwach grupy Strefa 51;
- „Półeczka z kotylionem” (biblioteka szkolna) – prezentacja pozycji historycznych z czasów II RP i nowości pozyskanych w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa;
- konkurs „Debiuty” w kategoriach recytacja i śpiew utworów o treści patriotycznej;
- okolicznościowe konkursy na biało-czerwoną potrawę oraz pracę plastyczną „Współczesny patriotyzm”;
- Szkolny Festiwal Piosenki Patriotycznej;
- zamieszczenie w gazetce szkolnej „The Echo” artykułów związanych z historią, tradycjami i postawami patriotycznymi;
- wydanie antologii poezji uczniów;
- wycieczki do miejsc związanych z losami Polaków w czasach tworzenia się najpierw państwa polskiego, a później niepodległej Polski;
- projekcja filmu „11 listopada” i udział w warsztatach historycznych;
- bieg masowy z kotylionem;
- inscenizacja „Reduty Ordona”.

○ **Szkoła Podstawowa nr 1 im. Janusza Korczaka w Szprotawie**

- biało-czerwony korowód ulicą Niepodległości;
- uroczyste otwarcie „Tygodnia dla Niepodległej” przez dyrektora Szkoły Podstawowej nr 1 w Szprotawie i burmistrza miasta;
- odśpiewanie czterech zwrotek hymnu państwowego;
- uroczyste otwarcie wystawy „Niepodległa”;
- prezentacja gazetki ściennych pod hasłem: „100 lat Polsko!”;
- wykonanie i ozdabianie kolorowych, papierowych urodzinowych tortów;
- udział w Międzyszkolnym Konkursie Piosenki Patriotycznej;
- wystawa prac plastycznych: „Za co kocham Polskę” – plakat, „Polska dawniej i dziś” – gra planszowa z historią w tle;
- udział w akcji: „Nie tylko nasi przodkowie przelewali krew...”;
- utworzenie skweru Niepodległości;
- zasadzenie drzew z tabliczkami zawierającymi imiona sławnych Polaków wraz z krótką notką biograficzną;
- zasadzenie 100 biało-czerwonych tulipanów upamiętniających obchody 100-lecia niepodległości;
- gra terenowa: quizy, zagadki, zadania sprawnościowe, sztafeta Biało-Czerwonej;

- piknik historyczny połączony z wystawą eksponatów i pamiątek z przeszłości naszego kraju;
- szkolenie z pierwszej pomocy prowadzone przez wykwalifikowanych ratowników;
- wykonanie pamiątkowego muralu nawiązującego tematyką do historii Polski i rocznicy 100-lecia odzyskania niepodległości;
- zapalenie zniczy na grobach żołnierzy walczących o wolność kraju na szprotawskim cmentarzu i symbolicznym Grobie Nieznanego Żołnierza;
- debata międzypokoleniowa „100 lat niepodległości”;
- zakopanie kapsuły czasu na stworzonym skwerze Niepodległości;
- przerwy międzylekcyjne pod hasłem „Muzyczny upominek dla Niepodległej”;
- „Alfabet współczesnego patrioty” stworzenie spisu zalet pożądanых u współczesnego patrioty;
- Wieczór Niepodległości – w każdej sali szkolnej inne atrakcje, np. „Sala Retro” – jak kiedyś uczyli się moi dziadkowie i rodzice; „Droga do niepodległości w liczbach” – matematyczne zabawy z historią; „Szkolny Klub Filmowy HIPO, czyli Historia Polski w Kadrze”; maraton filmowy „Na niepodległą nutę – karaoke” – piosenki patriotyczne; „Polska dawniej i dziś” – gry planszowe, które sami stworzyliśmy”, „Poczytaj mi, mamo...” – wystawa książek „dawnych”, poświęcona Marszałkowi Piłsudskiemu;
- wystawa pamiątek pod hasłem „Niepodległa”;
- rozgrywki sportowe – „szczypiorniak” i inne gry zespołowe;
- pokaz konkursowych prezentacji multimedialnych „Józef Piłsudski – bohater narodowy”;
- wycieczka do Poznania i okolic „Szlakiem Niepodległości – przygoda z historią”.

○ **Publiczna Szkoła Podstawowa im. Stefana Batorego w Brodach**

- obchody 100-lecia niepodległości Polski w pałacu w Brodach;
- bieg/marsz Niepodległości na 1918 m;
- hymn dla Niepodległej;
- „100 dębów na 100-lecie”;
- akademia z okazji 100-lecia niepodległości;
- gra terenowa.

○ **Szkoła Podstawowa im. Leona Kruczkowskiego w Cigacicach**

- wystawa pamiątek związanych z odzyskaniem i budową przez Polskę niepodległości;
- wycieczka do Poznania „Śladami Powstańców Wielkopolskich”;
- turniej sportowy z okazji 100. rocznicy odzyskania niepodległości;
- gra terenowa – podchody.

○ Szkoła Podstawowa nr 10 z Oddziałami Integracyjnymi im. Tadeusza Kościuszki w Gorzowie Wielkopolskim

- „Kartka z kalendarza – Rok dla Niepodległej” z kolorowanymi patriotycznymi przygotowanymi przez uczniów;
- konkurs „Pamiętki z Polski” – na najciekawszy rysunek patriotyczny na torbie;
- „Dąb dla Niepodległej” – konkurs na nazwę dębu;
- turniej sportowy z okazji Dnia Niepodległości – „Bieg o niepodległość”;
- turniej gier patriotycznych „Polska”;
- szkolna grywalizacja historyczna „Patriotyzm nie jest mi obcy”;
- podchody – historyczna gra na świeżym powietrzu;
- rozwiązywanie zadań matematycznych w oparciu o treści historyczne;
- biało-czerwone zabawy taneczne;
- apel podsumowujący działania w ramach projektu „Godność, wolność, niepodległość”, wręczenie nagród laureatom konkursów.

○ Liceum Ogólnokształcące im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Nowej Soli

- obchody Dnia Sybiraka;
- wycieczka do Poznania, śladami powstania;
- warsztaty historyczne przygotowane we współpracy z Towarzystwem Pamięci Powstania Wielkopolskiego;
- wystawa pamiątek z okresu odzyskania niepodległości i czasów II Rzeczypospolitej;
- odśpiewanie hymnu państwowego na placu Powstańców Śląskich i Wielkopolskich;
- udział uczniów w uroczystej sesji Rady Powiatu i Rady Miejskiej: zaśpiewanie piosenek i pieśni patriotycznych, przedstawienie wystawy „Twórcy Niepodległej”, wręczenie własnoręcznie wykonanych kokard narodowych;
- trening biegowy „Bieg Niepodległości”;
- koncert piosenek o wolności „Rock dla Niepodległej” z festiwalem domowych wypieków .

○ Szkoła Podstawowa im. Zofii i Stanisława Wróblewskich w Nietkowie

„Kocham Cię, Polsko” – cykl wydarzeń szkolnego projektu edukacyjnego:

- wystawa pamiątek historycznych;
- wystawa zdjęć z konkursu fotograficznego „Moja Mała Ojczyzna”;
- przedstawienie historyczno-dokumentalne „Od pierwszych Piastów do XXI wieku”;
- uczniowska debata „Moja – nasza Niepodległa, czyli czym jest patriotyzm?” o wartościach współczesnego patriotyzmu;
- piknik „Bacznosc – spocznij” o charakterze militarno-sprawnościowym;
- gra terenowa „Na tropie historii”;

- quiz wiedzy historyczno-geograficznej oraz o kulturze Polski;
- wydarzenie „Czym chata bogata, tym rada” – polskie tradycje kulinarne;
- konkurs o „Złotą Chochlę” na najlepszą potrawę polską;
- „Biało-czerwony bieg dla Niepodległej” trasą nadodrzańską;
- uroczysta akademicka z okazji 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę i koncert muzyczno-poetycki;
- wycieczka do Warszawy – szlakiem patriotycznym.

○ Szkoła Podstawowa nr 1 w Strzelcach Krajeńskich

- konkurs recytatorski „Kto Ty Jesteś? – Polak Mały”;
- konkurs plastyczno-techniczny „Orzeł Narodowy”;
- konkurs pieśni i piosenki patriotycznej w ramach obchodów 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości.

○ Szkoła Podstawowa nr 6 w Zielonej Górze

- stała ekspozycja o twórcach niepodległej Polski;
- koncert symfoniczny w Filharmonii Zielonogórskiej, wysłuchanie utworów Fryderyka Chopina, Stanisława Moniuszki, Ludomira Różyckiego;
- wycieczka patriotyczna do Poznania;
- spotkanie z 95-letnim pułkownikiem, który za swój udział w walkach i służbę wojskową został odznaczony Srebrnym Krzyżem Virtuti Militari, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Walecznych, Medalem Na Polu Chwały;
- wystawa pamiątek zorganizowana przez przedstawicieli Izby Pamięci i Chwały Oręża Polskiego z Jasienia;
- zawody „Sportowiec patriota” – o polskich olimpijczykach;
- konkurs „Józef Piłsudski w twórczości plastycznej dzieci i młodzieży”;
- konkurs „Najpiękniejszy orzeł – godło Polski”;
- bieg niepodległościowy;
- przedstawienie teatralne o Józefie Piłsudskim;
- pogadanka połączona z wykonaniem pracy plastycznej „Z misiem historię Polski poznajemy i chętnie wam o niej opowiemy” – o zwierzętach w historii Polski.

1.1.5. Województwo łódzkie

○ Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 im. Króla Bolesława Chrobrego w Łodzi

- spotkanie z Januszem Niemcem, synem żołnierza wyklętego Antoniego Żubryda;
- akcja krwiodawstwa pod hasłem „Za przelaną krew – nasza krew”;
- spotkanie z dr Lucyną Kulińską – znawczynią historii najnowszej;
- Dzień Sportu pod hasłem „Każdy czas jest dobry, aby zwyciężać 1918–2018”;

- wystawa „Ojcowie niepodległości” przygotowana przez szczeciński oddział Instytutu Pamięci Narodowej;
- zapalenie zniczy w Lesie Łagiewnickim na mogiłach rozstrzelanych przedstawicieli inteligencji łódzkiej w latach 1939, 1940;
- wystawa zgromadzonych pamiątek „Młodzież ZSP nr 5 dla Niepodległej”;
- 3-dniowa wycieczka do Grudziądza, Gdańska i Kościerzyny;
- konkurs recytatorski poświęcony poezji patriotycznej;
- porządkowanie grobów i kwesta na Starym Cmentarzu w Łodzi;
- konkurs „ZSP nr 5 dla Niepodległej”;
- impreza związana z promocją patriotyzmu konsumenckiego;
- spektakl z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę;
- Festiwal Piosenki Patriotycznej w ZSP nr 5;
- konkurs wiedzy statystycznej na temat „Polska w liczbach od 1918”;
- złożenie kwiatów pod pomnikiem Józefa Piłsudskiego oraz zapalenie zniczy na grobach powstańców styczniowych na Starym Cmentarzu w Łodzi.

○ Szkoła Podstawowa im. Króla Stefana Batorego w Szczawinie Kościelnym

- udział w Gminnym Konkursie Pieśni Patriotycznych;
- konkurs w 3 kategoriach: literackiej, plastycznej płaskiej i plastycznej przestrzennej – wizja przyszłości Polski za 100 lat, z uwzględnieniem 100-letniej historii niepodległości naszego kraju;
- finał wojewódzki Orlikowej Ligii Piłki Ręcznej w duchu jubileuszu;
- rajd szlakiem miejsc pamięci narodowej;
- wycieczka do Krakowa szlakiem marszałka Józefa Piłsudskiego;
- wycieczka do Warszawy szlakiem odbudowy państwowości polskiej;
- „Piknik Niepodległościowy” połączony z narodowym śpiewaniem hymnu Polski;
- wystawa Instytutu Pamięci Narodowej „Ojcowie niepodległości”.

○ Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 im. Stanisława Staszica w Piotrkowie Trybunalskim

- uporządkowanie grobów na cmentarzu rzymskokatolickim w Piotrkowie Trybunalskim w związku z obchodami setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości;
- warsztaty muzealne zorganizowane w ramach projektu „Godność, wolność, niepodległość”, przygotowanie wystawy „Piotrkowski szlak ku Niepodległości”.

○ Szkoła Podstawowa im. 17. Wielkopolskiej Dywizji Piechoty w Modłej

- wystawa „Pamiętki po naszych przodkach”;
- w ramach Święta Patrona Szkoły – 17. Wielkopolskiej Dywizji Piechoty: zwiedzanie Izby Pamięci Narodowej i Tradycji Szkoły, udział w uroczystej

mszy świętej, złożenie kwiatów na kwaterach poległych żołnierzy na Cmentarzu Wojennym w Modlnej, obejrzenie przedstawienia patriotycznego;

- V Rajd „Szlakiem bohaterów I i II wojny światowej” z grą terenową;
- noc historyczna: zabawy integracyjne, spotkanie z uczestnikiem misji stabilizacyjnych w Afganistanie i Iraku, nocne podchody, warsztaty cukiernicze – wypiek ciastek „symboli Polski”, projekcja filmów historycznych;
- piknik historyczny: wyposażenie i stroje szlachty w XVII w., wystawa broni historycznej, map, planów i plansz związanych z bitwą nad Bzurą i kampanią wrześniową, wystawa obrazów malarza Pawła Jaszczaaka;
- wycieczka „Szlakiem niepodległości po Łodzi i okolicach”;
- apel z okazji Święta Niepodległości i wspólne śpiewanie hymnu;
- warsztaty prowadzone przez Stowarzyszenie Rodzin Legionowych.

○ Gimnazjum im. II Korpusu Polskiego Zdobywców Monte Cassino w Krzyżanowie

- wycieczki patriotyczne do Kutna, Łodzi, Warszawy „Śladami niepodległości”;
- wystawy „Uchronić od zapomnienia – pamiętki mieszkańców gminy sprzed stu lat”;
- konkurs literacki „Drogi do Niepodległej”;
- konkurs plastyczny „Ojcowie niepodległości oczami gimnazjalistów”;
- konkurs pieśni patriotycznych;
- konkurs plastyczny „Moja Niepodległa”;
- udział w Narodowym Czytaniu powieści Stefana Żeromskiego;
- konkurs pieśni patriotycznych;
- konkurs recytatorski organizowany przez Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Krzyżanowie.

○ Zespół Szkolno-Przedszkolny w Smardzewicach

- wystawa „Skarby sprzed stu lat”;
- konkurs plastyczny – kreatywne przedstawienie godła lub flagi państwowej;
- zabawa w „Zośkę” i „Szczypiorniak” wśród starszych;
- posadzenie „Drzewa Niepodległości”;
- konkurs rodzinny na kreatywne przedstawienie symboli narodowych;
- wycieczka do Warszawy;
- ekspozycja „Skarby sprzed stu lat”;
- uroczysta akademie w szkole i na gminnych obchodach 100-lecia niepodległości.

○ Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Kornela Makuszyńskiego w Zgierzu

- spotkanie z historykiem Zgierza – Maciejem Wierzbowskim;
- wizyta w Muzeum Miasta Zgierza i warsztaty historyczne;
- wycieczka – szlakiem szkół w powiecie zgierskim, powstałym po 1918 r.;

- akcja bicia rekordu śpiewania hymnu państwowego o godz. 11.11;
- Akademia z okazji 11 listopada;
- piknik historyczny przygotowany przez Szwadron Kawalerii im. 2. Pułku Szwoleżerów Rokitniańskich, Klub Byłych Żołnierzy Wojsk Powietrzno-Desantowych „Czerwone Berety”, Wojskową Komisję Uzupełnień w Łodzi oraz Chorągiew Ziemi Łęczyckiej;
- I Integracyjny Rajd Niepodległościowy Powiatu Zgierskiego oraz wykonanie okolicznościowego plakatu „Mój kraj – Polska niepodległa”;
- Konkurs plastyczny „Polska – moja Ojczyzna”;
- wystawa okolicznościowa „Osiągnięcia Zgierza w okresie II RP”;
- wystawa okolicznościowa „Rozwój szkolnictwa w Zgierzu oraz w powiecie zgierskim”;
- wycieczka do Łodzi „Droga ku niepodległości”.

○ **Zespół Szkół Specjalnych w Głownie**

- wystawa pamiątek związanych z odzyskaniem i budową przez Polskę niepodległości;
- wycieczka do Warszawy;
- wykonanie portretu marszałka Józefa Piłsudskiego;
- inscenizacja szkolna „Polska to taka kraina, która w sercu się zaczyna”;
- miejska gra terenowa „Szlakiem miejsc pamięci narodowej”;
- szkolna wieczornica pieśni patriotycznych;
- warsztaty edukacyjne w Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi.

○ **Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Lgocie Wielkiej**

- lekcja muzealna w Muzeum Regionalnym w Radomsku na temat I wojny światowej w Radomsku i okolicach;
- wycieczka do Warszawy;
- wystawa szkolna na temat odbudowy państwa polskiego po I wojnie światowej;
- happening patriotyczny;
- konkurs gminny „Godność, wolność, niepodległość” w trzech kategoriach: recytacja, pieśń oraz głośne czytanie;
- wieczór pieśni patriotycznych, wysłuchanie koncertu chóru „Cantabile” z Radomska.

○ **Szkoła Podstawowa w Ildzikowicach**

- rekonstrukcja historyczna „Ku Niepodległej”;
- wycieczka do Spały i gra terenowa „Ignacy Mościcki – jego życie i rola w rozwoju Spały”;
- wycieczka do Warszawy „Śladami Józefa Piłsudskiego”;
- udział w zbiorce zniczy „Zapał znicz na grobie bohatera”;
- konkurs wiedzy o Polsce „Kocham Cię, Polsko”;

- udział w III Drzewickim Przeglądzie Twórczości Szkolnej „Niepodległa”;
 - wieczornica „Z pieśnią przez dzieje” oraz wystawa „Ocalić od zapomnienia”;
 - biało-czerwony dzień w szkole;
 - wręczenie mieszkańcom przygotowanych na zajęciach polskich flag.
- Technikum nr 1 w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Tomaszowie Mazowieckim**
- konkurs historyczny „Odbudowa państwa polskiego w latach 1918–1923”;
 - wycieczka do Krakowa;
 - koncert polsko-francuskich pieśni patriotycznych „Za tę naszą ziemię skąpaną we krwi, za naszą niewolę, za wylane łzy...”.
- Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Piątku**
- wycieczka o tematyce patriotycznej do Wierchosławic i Krakowa;
 - konkurs recytatorski „Strofy o Ojczyźnie”;
 - zbiórka pamiątek związanych z odzyskaniem przez Polskę niepodległości i ekspozycja w szkolnym muzeum;
 - gra terenowa „Drogi do niepodległości”.
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Woli Blakowej**
- lekcja muzealna na temat I wojny światowej w Radomsku i okolicach – Muzeum Regionalne w Radomsku;
 - wycieczka do Warszawy;
 - wystawa szkolna na temat odbudowy państwa polskiego po I wojnie światowej;
 - happening patriotyczny;
 - konkurs gminny „Godność, wolność, niepodległość” w trzech kategoriach: recytacja, pieśń oraz głośne czytanie;
 - wieczór pieśni patriotycznych oraz wysłuchanie koncertu chóru „Cantabile” z Radomska.
- Zespół Szkół Licealno-Gimnazjalnych w Głownie**
- posadzenie drzewka wolności oraz zakopanie kapsuły czasu;
 - udział w akcji „Rekord dla Niepodległej”.
- Szkoła Podstawowa w Brzustowcu**
- konkurs plastyczny „Ku Niepodległej”;
 - konkurs plastyczny – wykonanie dowolną techniką w formacie A4 godła lub flagi Polski;
 - konkurs wiedzy historycznej „Józef Piłsudski – twórca Niepodległej”;
 - wycieczka do Warszawy;
 - bieg „Ku Niepodległej”;
 - wystawa w ramach projektu Ministra Edukacji Narodowej „Godność, wolność, niepodległość”;
 - uroczysta wieczornica „Drogi do wolności”.

○ **Publiczna Szkoła Podstawowa w Lipniku**

- piknik historyczno-patriotyczny;
- zespół „Lipniczanie” z repertuarem patriotycznym;
- turniej dla rodzin „Kocham Cię, Polsko”;
- pokaz grupy rekonstrukcji historycznej z Krakowa;
- konkurs piosenki patriotycznej;
- wystawa zgromadzonych pamiątek;
- uroczysty apel i odśpiewanie hymnu w ramach bicia rekordu;
- wycieczki do Wielunia i Warszawy.

○ **Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Koluszkach**

- wystawa pamiątek, zdjęć i dokumentów związanych z historią naszego kraju;
- wycieczki do Warszawy i Ossowa oraz Łodzi;
- warsztaty: „Jak feniks z popiołów” i „O pobycie Józefa Piłsudskiego w Łodzi”;
- gra terenowa miejska „Koluszki między wojnami”;
- noc filmowa;
- przedstawienie „My z Tobą, Boże, rozmawiać chcemy, lecz „Vater unser” nie rozumiemy”;
- warsztaty „Moja Mała Ojczyzna między wojnami”;
- 2 konkursy plastyczne związane tematycznie z bitwą warszawską i strajkiem dzieci wrzesińskich;
- „Wielka lekcja historii” połączona z prezentacją efektów realizacji projektu edukacyjnego „Osiągnięcia niepodległego państwa polskiego w latach 1918–1939”.

○ **Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 im. Stanisława Staszica w Tomaszowie Mazowieckim**

- konkurs „Bohaterowie Niepodległej”;
- wystawa z okazji 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę;
- uroczysta akademicka;
- akcja „Rekord dla Niepodległej”;
- wycieczka do Warszawy „Szlakiem ojców niepodległości”;
- konkurs historyczny „Wielki test 1918 z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości”.

○ **Zespół Szkół Specjalnych im. Stefana Kopcińskiego w Aleksandrowie Łódzkim**

- wycieczka do Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi;
- udział w rekonstrukcji historycznej przywołującej obyczaje Polski szlacheckiej;
- udział w warsztatach dotyczących symboli narodowych.

○ **Zespół Szkół nr 1 im. Batalionów Chłopskich w Bratoszewicach**

- wycieczki Poznań/Puszczyków, Gdynia/Gdańsk, Kielce/Góry Świętokrzyskie;
- wystawa pamiątek związanych z odzyskaniem i budową przez Polskę niepodległości;
- udział w akcji „Narodowe czytanie”;
- Dzień Niepodległej.

○ **Szkoła Podstawowa nr 3 im. Henryka Sienkiewicza w Opocznie**

- wystawa pamiątek „Co nam zostało z tamtych lat”;
- dwudniowa wycieczka „W Niepodległej stulecie, czego jeszcze o Łódzkiem nie wiecie”: Wieluń, Widawa, Łódź;
- sztafeta pływacka „Dla Niepodległej płyniemy – nowe rekordy bijemy”;
- konkurs „Wielki test o symbolach narodowych”;
- dekoracja tematyczna „W stulecie niepodległości symbolika narodowa w szkole zagości”;
- instalacja przestrzenna „Mam polskie obowiązki”;
- ekspozycja „W Niepodległej stulecie pamiętamy o wybitnej polskiej kobiecie”;
- gra „W Niepodległej stulecie mamy daty w głowie, a nie w internecie”;
- konkurs na dekorację drzwi sal lekcyjnych;
- cykl zajęć „Po co nam państwo?”.

○ **Publiczna Szkoła Podstawowa w Radoszewicach**

- dwie wycieczki do Warszawy „Warszawski szlak niepodległości”;
- dwa wyjazdy do Wielunia;
- dwie wystawy pamiątek: „Czy znamy twórców niepodległości?” i „Powstanie styczniowe – potyczka zbrojna pod Radoszewicami”;
- uroczysty apel dla całej społeczności;
- rozwinięcie 25-metrowej flagi i przemarsz pod pomnik Poległym i pomordowanym....

1.1.6. **Województwo małopolskie**

○ **Szkoła Podstawowa im. Piotra Baryłaka w Książnicach Wielkich**

- warsztaty historyczne „Kto Ty jesteś?” i „Komu bije dzwon Zygmunta”;
- rajd rowerowy „Most, który połączył pokolenia”;
- debata o Niepodległej i obliczach współczesnego patriotyzmu;
- koncert muzyki klasycznej w Filharmonii Krakowskiej „Muzyka w kolorach”;
- uroczysta akademii połączona z wręczeniem nagród laureatom konkursu recytatorskiego „Zjazd poetów”;
- gra terenowa „Droga do niepodległości”;
- „Bieg Niepodległościowy”.

○ Szkoła Podstawowa nr 2 w Stryżawie

- wycieczka do Cieszyna i Katowic trasą związaną z powstaniem Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego, Legionem Śląskim oraz historią odzyskania niepodległości przez Śląsk;
- odśpiewanie hymnu państwowego „Bijąc rekord dla Niepodległej”;
- konkurs fotograficzny „Tożsamość narodowa mojej gminy Stryżawa w kadrze zatrzymana”;
- montaż słowno-muzyczny „Pociąg do wolności”.

○ Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lachowicach

- prelekcja „Polskie drogi do niepodległości”;
- wykonanie i udostępnienie na stronie internetowej szkoły prezentacji multimedialnej „Ojcowie Niepodległości”;
- wycieczka piesza na Makową Górę – miejsca pamięci hitlerowskiego mordu mieszkańców Zagórza;
- wycieczka autokarowa do Krakowa „Śladami miejsc związanych z odzyskaniem niepodległości”;
- impreza środowiskowa „Patriotyczny maraton filmowy”;
- udział w Gminnym Turnieju Sportowym o Puchar Niepodległej;
- turniej wiedzy patriotycznej „Dla Niepodległej”, podzielony na grupy wiekowe;
- konkursy „Moja Niepodległa”: plastyczny, literacki i fotograficzny;
- gazetka szkolna i wystawa, eksponujące prace uczniów;
- spektakl teatru szkolnego „Tak rodziła się niepodległość”;
- koncert pieśni patriotycznych;
- wystawa pamiątek związanych z odzyskaniem i budową przez Polskę niepodległości „Droga do niepodległości”.

○ Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Gromniku

- wycieczka na Ukrainę „Droga do Niepodległej śladami bohaterów z obroną Lwowa w tle”;
- spektakl teatralny „Herosi Niepodległej” przygotowany przez grupę teatralną „Improwizacja”;
- wystawa „Życie codzienne Galicji okresu międzywojennego 1918–1939” w czterech blokach tematycznych: życie na wsi, w kościele, w urzędzie i na policji;
- koncert pieśni patriotycznych i kresowych „Leopolis Semper Fidelis”, który odbył się w Gminnym Ośrodku Kultury w Gromniku i otworzył gminne obchody 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości;
- „Wyśpiewajmy niepodległość” – śpiewanie pieśni patriotycznych i kresowych.

○ **Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Zakliczynie**

- czytanie „Przedwiośnia” Stefana Żeromskiego z balkonu kamienicy w zakliczyńskim Rynku;
- szkolny konkurs ortograficzny „Polaków znane i nieznane drogi”;
- wycieczka do Mobilnego Muzeum Multimedialnego na 100-lecie niepodległości;
- wycieczka patriotyczna do Warszawy;
- warsztaty „Dlaczego otacza nas tyle cmentarzy?”;
- oddanie hołdu i złożenie kwiatów na cmentarzu w Zakliczynie podczas odsłonięcia odnowionego pomnika mjr. Kazimierza Pawła Bojarskiego ps. Kuba;
- wystawa „Z Małopolski ku Niepodległej – Ignacy Jan Paderewski”;
- wieczornica „Oddajmy im hołd”;
- debata oksfordzka „Wolność to wielka rzecz”.

○ **Zespół Szkół Licealnych i Technicznych w Wojniczu**

- wycieczka „Śladami marszałka Józefa Piłsudskiego po Warszawie”;
- szkolna uroczystość z okazji „100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości”;
- przygotowanie prezentacji „Świadkowie historii”;
- wystawa pamiątek z okresu I wojny światowej;
- wykład o tematyce niepodległościowej „Wojnickie drogi do niepodległości”.

○ **Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Bolesławiu**

- szkolne konkursy historyczne: „Konkurs wiedzy o Polsce”, „Śladami naszej Ojczyzny”, „Drogi do niepodległości”;
- konkursy dla uczniów uzdolnionych plastycznie i technicznie: plakat „100 lat niepodległości”, fotografia „Miejsca pamięci w naszej Małej Ojczyźnie, projekt graficzny odznaki turystycznej „Rajd dla Niepodległej”, projekt techniczny „Projekt biżuterii patriotycznej”;
- konkurs literacki „A gdy wolności przyszedł czas...”;
- wycieczka do Krakowa „Na szlaku niepodległości”;
- szkolne obchody Święta Niepodległości 1918–2018;
- montaż słowno-muzyczny zawierający treści patriotyczne;
- „Podchody Niepodległościowe”;
- udział w III Rajdzie Gminnym „Znicz dla Niepodległej”;
- udział w akcji „Sto dębów na sto lat niepodległości”.

○ **Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Ignacego Jana Paderewskiego w Ciężkowicach**

- wycieczka „Śladami Ignacego Jana Paderewskiego” do Poznania, Warszawy i Krakowa;

- konkurs fotograficzny dokumentujący odzyskanie przez Polskę niepodległości i odbudowę państwowości polskiej w rejonie ziemi ciężkowickiej, powiatu tarnowskiego, województwa małopolskiego;
- wystawa upamiętniająca wydarzenia historyczne związane z odzyskaniem przez Polskę niepodległości;
- koncert pieśni historycznych połączony z Dniem Patrona Szkoły;
- pokaz rekonstrukcji bitwy tarnowsko-gorlickiej;
- film przedstawiający realizację poszczególnych działań objętych projektem „Godność, wolność, niepodległość”.

○ **Szkoła Podstawowa nr 4 w Andrychowie**

- sztafeta „Stu na stulecie niepodległości”;
- „Instalacja dla Niepodległej” – 100 biało-czerwonych kwiatów symbolizujących 100 lat niepodległej Polski i orzeł bielik – symbol Polski;
- gra terenowa „Śladami historii Andrychowa”;
- szkolny konkursu pieśni patriotycznej;
- wycieczki patriotyczne do Warszawy;
- udział w lokalnych obchodach 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości i prezentacja montażu słowno-muzycznego;
- odśpiewanie pieśni patriotycznych.

○ **Publiczna Szkoła Podstawowa w Wojakowej**

- wyjazd patriotyczny do kina „Helios” w Nowym Sączu na film „Dywizjon 303 – historia prawdziwa”;
- udział w XII Górskim Maratonie na Orientację „Sto lat naszej Niepodległej”;
- przystąpienie do dyktanda niepodległościowego – „Po polsku o historii”;
- „Quest Niepodległościowy Ziemi Wojakowskiej”;
- wycieczka patriotyczna do Warszawy;
- współorganizacja gminnych obchodów 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości: koncert niepodległościowy „Dla tej, co nie zginęła”, śpiewanie „biało-czerwonych przebojów”, wykonanie piosenki i tańca z flagami, wręczenie nagród i pamiątkowych dyplomów laureatom konkursów;
- wystawa podzielona tematycznie: „100 najpiękniejszych miejsc Polski”, „100 wybitnych postaci w dziejach Polski”, „Z zakamarków szuflad, z zakamarków pamięci...”, przedstawienie działań realizowanych w ramach projektu oraz wręczenie nagród i pamiątkowych dyplomów laureatom konkursów.

○ **Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Marcinkowicach**

- wycieczka do Archiwum Narodowego – Oddziału w Nowym Sączu;
- wycieczka do Lwowa;

- wycieczka do Sandomierza i udział w zajęciach edukacyjnych w Muzeum Parafialnym w Marcinkowicach;
- udział w ogólnopolskiej akcji „Rekord dla Niepodległej”;
- przedstawienie montażu słowno-muzycznego;
- rozważania poetyckie dotyczące problemu wolności.

1.1.7. Województwo mazowieckie

○ Publiczna Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Rogolinie

- prezentacja „Droga Polski ku niepodległości”;
- wystawa podzielona tematycznie: „Pasje i rękodzieło”, „Gospodarstwo domowe”, „Wojskowość i Ochotnicza Straż Pożarna”, „Urządzenia techniczne i elektronika”;
- Festiwal Piosenki Patriotycznej i Żołnierskiej;

○ Publiczna Szkoła Podstawowa w Warszawicach

- prezentacja inscenizacji „Pisk Białego Orła”;
- wystawa pamiątek związanych z odzyskaniem przez Polskę niepodległości i budową wolnego państwa polskiego;
- konkurs plastyczny na rodzinne opracowanie i wykonanie gry planszowej „Graj w niepodległość”;
- wycieczka „Śladami marszałka Józefa Piłsudskiego po Warszawie”.

○ Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Długosiodle

- uroczystości związane z 100-leciem odzyskania niepodległości, połączone z 35-leciem nadania szkole imienia Tadeusza Kościuszki: odsłonięcie odrestaurowanego obelisku z popiersiem Tadeusza Kościuszki, złożenie kwiatów i zapalenie zniczy, przedstawienie programu artystycznego;
- prezentacja zmian, jakie zaszły w szkole i jej otoczeniu na przestrzeni 35 lat;
- konkurs plastyczny „Moja Mała Ojczyzna – 100 lat, a wciąż młoda”;
- konkurs fotograficzny „Moja Mała Ojczyzna – 100 lat, a wciąż młoda”;
- konkurs literacko-historyczny na list do Tadeusza Kościuszki lub marszałka Piłsudskiego pod hasłem „Dziękuję za niepodległą Polskę...”;
- posadzenie dębu, który otrzymał dumną nazwę „Tadeusz Kościuszko”.

○ Szkoła Podstawowa nr 4 w Ostrowi Mazowieckiej

- otwarcie szkolnej izby pamięci;
- poświęcenie nowego sztandaru i złożenie ślubowania przez uczniów;
- inscenizacja historyczna „Wolność we krwi”.

○ Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi i Sportowymi nr 5 im. Jana Pawła II w Pionkach

- występy uczniów oraz wspólne odśpiewanie pieśni patriotycznych z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

○ Szkoła Podstawowa im. ks. bpa Franciszka Jaczewskiego w Górkach Grubakach

- akademie z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości;
- wspólne odśpiewanie hymnu Polski;
- występ artystyczny dzieci z oddziału przedszkolnego;
- montaż słowno-muzyczny „Dla Ciebie, Polsko” przygotowany przez uczniów klas starszych;
- wręczenie nagród laureatom konkursów patriotycznych organizowanych w ramach programu „Niepodległa”.

○ Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Platerowie

- uroczystość „Koncert dla Niepodległej”;
- inscenizacja „Targi Wschodnie w piosence, wierszu, sztuce”;
- zdjęcia retro – efekt sesji w Parku Stryjskim i na Kleparowie;
- dziedzictwo regionalne i lokalny patriotyzm w występach przedszkolaków i Zespołu Pieśni i Tańca „Pasieka” oraz „Małej Pasieki”;
- śpiewanie pieśni legionowych;
- wystawy: instalacja „Sto maków na stulecie”, fotograficzna „Nasza okolica w fotografii”, „Ludzie i dzieła” – stare zdjęcia, „Chłopi – wzory kultury”.

○ Szkoła Podstawowa nr 3 im. Stanisława Wyspiańskiego w Płońsku

- bal podsumowujący projekt „Godność, wolność, niepodległość”;
- taniec z biało-czerwonymi chustami;
- aranżacja walca z filmu „Noce i dnie”;
- wystawa pamiątek rodzinnych z okresu międzywojennego „Od przeszłości dla przyszłości na stulecie Niepodległej”;
- rajd rowerowy do Arcelina;
- wycieczka do Warszawy „Śladami marszałka Józefa Piłsudskiego”;
- akcja „Wywieś flagę na 11 listopada”;
- Szkolny Konkurs Piosenki i Poezji Patriotycznej.

○ Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Klaudyny Potockiej w Pułtusku

- konkurs „Portret rodziny sięgający 1918 roku”;
- prelekcja o Ignacym Paderewskim;
- wystawa pamiątek rodzinnych, militarnych, materiałów z lokalnych archiwów oraz materiałów o historii budynku szkoły;
- wycieczka do Poznania szlakiem Ignacego Jana Paderewskiego i powstania wielkopolskiego;
- „Marsz dla Niepodległej”.

○ Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Ignacego Daszyńskiego w Radomiu

- 100 kartek do Powstańców Warszawskich, w ramach kampanii „Bohater ON – włącz historię”;

- udział w Ogólnopolskim Konkursie Historyczno-Plastycznym „100 bohaterów na 100 lat niepodległości”;
- konkurs recytatorski poezji patriotycznej;
- konkurs „Miłość do Ojczyzny umacniamy duchem” – poezja, proza, plastyka;
- animacja poklatkowa „Początki państwa polskiego”.

○ Szkoła Podstawowa nr 2 im. Armii Krajowej w Sierpcu

- przyznanie placówce miana „Szkoły Niepodległej”;
- wystawa „Droga do Niepodległej. Obrazy ze starej kliszy”;
- wystawa pamiątek i fotografii przedstawiających Sierpc i jego mieszkańców;
- galeria prac uczniów;
- kartki z życzeniami, które otrzymała szkoła w ramach projektu „100 kartek na 100-lecie niepodległości”;
- wieczornica patriotyczna: inscenizacja kilku wydarzeń historycznych obrazujących polskie drogi do wolności, recytacja tekstów poetyckich, koncert pieśni patriotycznych w wykonaniu szkolnego chóru, nadanie dębowi rosnącemu przed szkołą imienia „Marszałek”.

○ Publiczna Szkoła Podstawowa w Suchej

- uroczystość szkolna z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę;
- montaż słowno-muzyczny;
- recytacja wierszy i śpiewanie piosenek przez młodszych uczniów, ukazujących piękno Ojczyzny;
- taniec ze wstęgami w barwach bieli i czerwieni.

○ Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Sierakówku

- wycieczka do Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi, powiązana z zajęciami o Józefie Piłsudskim;
- wieczornica ze świadkiem historii, połączona z koncertem pieśni patriotycznej;
- rekonstrukcja wydarzeń historycznych związanych z historią Sierakówka – „Powitanie Marszałka”;
- wystawa pamiątek związanych z odzyskaniem i budową przez Polskę niepodległości;
- wieczór filmowy „Kino okresu międzywojennego”;
- prezentacja multimedialna z wykonanych przedsięwzięć w ramach projektu „Godność, wolność, niepodległość”.

○ Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Gzach

- udział w lokalnych obchodach jubileuszu 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości;
- przedstawienie programu artystycznego „Dla Niepodległej”;

- złożenie kwiatów i zapalenie zniczy przy pomniku „Chwała poległym w walce o Polskę...”;
 - wycieczka do Muzeum Auschwitz-Birkenau, Krakowa i na Jasną Górę;
 - udział w Narodowym Czytaniu „Przedwiośnia” Stefana Żeromskiego;
 - wykonanie dekoracji szkoły na obchody 100-lecia niepodległości.
- **Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Łatowiczu**
- udział w lokalnych obchodach 100-lecia odzyskania niepodległości;
 - bieg „Dla Niepodległej”;
 - wieczornica patriotyczna: odśpiewanie znanych i mniej znanych pieśni patriotycznych, recytacja wierszy o patriotycznej treści;
 - wycieczka patriotyczna do Warszawy i Sulejówka.
- **Szkoła Podstawowa im. Unitów Podlaskich w Olszance**
- szkolna akademicka;
 - montaż słowno-muzyczny: utwory poetyckie, pieśni patriotyczne.
- **Szkoła Podstawowa nr 3 im. Tomasza Morusa w Otwocku**
- wystawa pamiątek związanych z odzyskaniem niepodległości i budową państwa polskiego po latach zaborów, po II wojnie światowej i po okresie PRL;
 - wieczorna inscenizacja „Nieskończenie Niepodległa”;
 - taniec z flagami na zewnątrz budynku, w blasku latarek.
- **Szkoła Podstawowa im. Wspólnej Europy w Zalesiu Górnym**
- wystawa pamiątek związanych z odzyskaniem niepodległości i życiem codziennym w II Rzeczypospolitej;
 - wystawa plakatów „Wspaniali Polscy Nauczyciele”;
 - przygotowanie kotylionów, flag polskich oraz dekoracji klas przez uczniów klas I–III;
 - wycieczka po Piasecznie podczas „Tygodnia Polskiego”;
 - wieczór poezji z okresu II RP;
 - festiwal piosenek z okresu II RP;
 - „Bał Niepodległej”: prezentacja strojów z epoki, nauka tanga.
- **Szkoła Podstawowa im. Rzeczypospolitej Norwidowskiej w Strachówce**
- udział w lokalnych uroczystościach upamiętniających 100. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości;
 - złożenie wieńca przy tablicy upamiętniającej plutonowego Józefa Czerwińskiego;
 - złożenie kwiatów przy pomniku Jana Pawła II;
 - udział w koncercie patriotycznym „Niepodległej ballady i pieśni”;
 - udział w premierze filmu o Józefie Czerwińskim „Przywrócić pamięć”;
 - wystawa „Łączy nas Niepodległa”;
 - wspólnie zaśpiewanie pieśni patriotycznych.

○ **Szkoła Podstawowa im. prof. Zbigniewa Religi w Miedniewicach**

- „Miedniewicki Bieg Niepodległości”;
- ognisko i śpiewanie pieśni patriotycznych;
- trzydniowa wycieczka do Lwowa;
- wystawa „Powstańcie, pomni waszej przeszłości...”;
- wystawa „Kobiety niepodległości”;
- wystawa „Mężczyźni niepodległości”.

○ **Szkoła Podstawowa nr 6 im. Elizy Orzeszkowej w Żyrardowie**

- wycieczki do Warszawy: zwiedzenie Cmentarza Wojskowego na Powązkach, lekcje w Muzeum Historii Polski, obejrzenie filmu „Przystanek Niepodległość”;
- „Bieg Niepodległości”;
- plakaty promujące 100. rocznicę odzyskania niepodległości;
- konkurs plastyczny „Z historią za pan brat, czyli jak zmieniał się Polski Orzeł na przestrzeni lat”;
- gazetki na temat wylosowanych postaci historycznych;
- wystawa pamiątek związanych z odzyskaniem niepodległości i budową państwa polskiego po latach zaborów i po II wojnie światowej;
- koncert „Ku pokrzepieniu serc” i odśpiewanie pieśni patriotycznych.

○ **Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Blichowie**

- rajd rowerowy inaugurujący projekt „Niepodległa”.

○ **Publiczna Szkoła Podstawowa im. Batalionu „Zośka” w Celestynowie**

- wycieczki powiązane z początkami niepodległej Rzeczypospolitej, historią Bitwy Warszawskiej i jej znaczeniem dla losów Polski i Europy;
- bilbordy przedstawiające Celestynów sprzed lat;
- koncert piosenki patriotycznej;
- „Bieg z Niepodległą”;
- konkurs plastyczny „Cegiełka dla Niepodległości 2018”, przeprowadzony pod honorowym patronatem wójta gminy Celestynów;
- patriotyczne dekoracje w salach zajęć;
- publikacja w „Szkolniku” nagrodzonych prac w konkursie literackim;
- gra terenowa: ułożenie symbolu Polski Walczącej, rozszyfrowanie haseł zapisanych szyfrem, przekazanie tajnego meldunku, rozwiązanie zadań z mapą, sprawdzanie wiedzy o działalności niepodległościowej na terenie Celestynowa;
- zabawa „Lata dwudzieste, lata trzydzieste”.

○ **Szkoła Podstawowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Starej Wsi**

- montaż słowno-muzyczny „Dziewczyna z granatem w ręce – młodzi Polacy w hołdzie małym bohaterom wojny. Pamiętamy...”;
- wieczornica – czytanie w szkolnej bibliotece powieści Aleksandra Kamińskiego „Kamienie na szaniec”;

- wystawa „Droga ku wolności zapisana w pamiątkach mojej rodziny”;
- wycieczka do Warszawy „Żyj tak, aby ślady Twoich stóp przetrwały Cię”;
- gra terenowa „W rodzinie siła”;
- bieg „Śladami Niepodległej”, wyznaczony drogami szutrowymi przez las na terenie Mazowieckiego Parku Krajobrazowego;
- „Koncert muzyczny – od przedszkola do seniora – dla Ciebie, Polsko”;
- biesiada międzypokoleniowa – „Jak to drzewiej bywało”;
- zajęcia z origami – składanie papierowych gołąbków;
- zajęcia artystyczne – tworzenie Kokardy Narodowej.

○ Szkoła Podstawowa im. gen. Józefa Bema w Rudzie

- udział w lokalnych obchodach upamiętniających 100. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości;
- „Marsz dla Niepodległej”;
- popołudnie dla Niepodległej: układ taneczny „Barwy narodowe”, krótka lekcja historii, prezentacja „Droga do niepodległości” zakończona życzeniami dla Ojczyzny, prezentacja mody lat dwudziestych i trzydziestych;
- spotkanie przy „rozpalonym” ognisku – odśpiewanie pieśni żołnierskich i legionowych;
- wiązanka pieśni patriotycznych zaprezentowana przez zespół „Wrzosowianki”.

○ Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Cygance

- program słowno-muzyczny przygotowany na szkolną uroczystość;
- odśpiewanie pieśni patriotycznych;
- wystawa o rotmistrzu Pileckim;
- zbiórka darów dla Polaków na Kresach.

○ Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Dwujęzycznymi nr 1 im. Zofii Nałkowskiej w Kobylce

- lekcja historii w Łazienkach Królewskich;
- lekcja historii w Treblince;
- pieśni patriotyczne i „Liryki o Niepodległej”.

○ Szkoła Podstawowa im. ppor. Emilii Gierczak w Łącku

- udział w lokalnych obchodach upamiętniających 100. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości;
- odśpiewanie hymnu państwowego;
- złożenie kwiatów i zapalenie zniczy w miejscach upamiętniających tych, którzy oddali życie za wolny kraj;
- koncert pieśni patriotycznych dla Niepodległej.

○ Szkoła Podstawowa nr 2 w Łochowie

- udział w uroczystej mszy świętej i w lokalnych obchodach 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości;

- odśpiewanie czterech zwrotek hymnu państwowego;
- wystawa poświęcona czasom II RP;
- wspólne odśpiewanie pieśni patriotycznych.
- **Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Ostrówku**
 - odśpiewanie hymnu państwowego;
 - uroczysta akademicka;
 - wystawa „Śladami przeszłości”, na której znalazły się fotografie, książki, publikacje oraz przedmioty codziennego użytku z czasów II RP.
- **Szkoła Podstawowa im. Wincentego Witosa w Gwizdałach**
 - odśpiewanie hymnu państwowego;
 - wycieczka patriotyczna;
 - uroczysta akademicka z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości;
 - wystawa patriotyczna.
- **Szkoła Podstawowa nr 2 w Łosicach**
 - wycieczka „Szlakiem Niepodległej”;
 - uroczysta akademicka;
 - patriotyczne dekoracje w salach zajęć.
- **Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Kozłowie Biskupim**
 - konkurs piosenki patriotycznej;
 - konkurs dla klas 0–III „Symbole narodowe”;
 - apel z okazji 100. rocznicy odzyskania niepodległości;
 - wieczór pieśni i poezji patriotycznej;
 - wycieczka „Szlakiem niepodległości”.
- **Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Hadynowie**
 - konkurs plastyczny „Ojcowie polskiej niepodległości”;
 - wycieczka patriotyczna do Warszawy.
- **Szkoła Podstawowa w Kołaczku**
 - wycieczka „Śladami marszałka Józefa Piłsudskiego”;
 - wykonanie wieńca w kształcie serca z białych i czerwonych kwiatów z krepiny, złożonego u stóp pomnika Józefa Piłsudskiego;
 - przygotowanie montażu słowno-muzycznego;
 - konkurs recytatorski poezji patriotycznej;
 - przygotowanie układu tanecznego do poloneza;
 - wystawa eksponatów będących śladami Niepodległej w najbliższej okolicy.
- **Szkoła Podstawowa im. Janusza Kusocińskiego w Pacynie**
 - uroczystość 100. rocznicy odzyskania niepodległości: część patriotyczna – radość Polaków z odzyskania niepodległości, część ludowa – jesienne prace w gospodarstwie, wykopki, występ Dziecięcego Zespołu Ludowego Pieśni i Tańca „Pacyna”.

○ Szkoła Podstawowa im. mjr. Henryka Sucharskiego w Publicznym Zespole Szkół i Przedszkoli Samorządowych w Sochocinie

- dwie wycieczki do Warszawy o tematyce patriotycznej „Śladami marszałka Józefa Piłsudskiego”;
- wykonanie kotylionów;
- o godz. 11.11 odśpiewanie „Mazurka Dąbrowskiego”;
- inscenizacja słowno-muzyczna „Dla Niepodległej”;
- śpiewanie pieśni patriotycznych;
- zbiórka pamiątek związanych z odzyskaniem przez Polskę niepodległości i budową wolnego państwa;
- opracowanie prezentacji multimedialnej;
- wieczornica upamiętniająca 100-lecie odzyskania niepodległości.

1.1.8. Województwo opolskie

○ Publiczna Szkoła Podstawowa nr 8 w Opolu

- wystawa upamiętniająca wydarzenia historyczne związane z odzyskaniem przez Polskę niepodległości;
- wycieczka „Śladami marszałka Józefa Piłsudskiego po Warszawie”;
- odśpiewanie czterech zwrotek hymnu narodowego w ramach akcji „Rekord dla Niepodległej”;
- uroczysty apel i podróż słowno-muzyczna przez 100 lat historii Polski;
- udział społeczności szkolnej w wojewódzkich obchodach odzyskania przez Polskę niepodległości;
- montaż słowno-muzyczny poświęcony ważnym wątkom historyczno-politycznym;
- pod pomnikiem „Bojownikom o Polskość Śląska Opolskiego” złożenie wiązanek, zapalenie zniczy i oddanie hołdu poległym za wolność Ojczyzny;
- wieczornica tematyczna „Nareszcie wolna! – Trudna droga do niepodległości”;
- wręczenie nagród i pamiątkowych dyplomów laureatom konkursów o tematyce patriotycznej.

○ Zespół Szkół Ekonomicznych w Opolu

- realizacja działań w ramach programu „Niepodległa”, tematycznie związanych z 100. rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości.

○ Publiczna Szkoła Podstawowa nr 11 w Opolu

- nazwanie na wniosek uczniów ronda u zbiegu ulic imieniem i nazwiskiem Antosia Petrykiewicza;
- udział w pierwszych zajęciach projektu „Jestem mały opolanin”;
- wystawa pamiątek związanych ze 100-leciem odzyskania niepodległości;
- wycieczka patriotyczna do Krakowa;

- akcja „Krokiem poloneza w niepodległość” – taniec na 100 par w setną rocznicę niepodległości;
 - udział w VI Festiwalu Pieśni Patriotycznej „Dla Niepodległej”;
 - udział w XV Międzyszkolnym Konkursie Recytatorskim;
 - udział w Ogólnopolskim Konkursie Literackim „W hołdzie Orłom – ukochanym dzieciom swego miasta”;
 - happening „Nasza flaga do wolności”;
 - szkolne obchody 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości;
 - program artystyczny „Dla Ciebie, Polsko...!”;
 - uroczysta wieczornica z okazji 100. rocznicy zakończenia walk Orłów Lwowskich i przyłączenia miasta do Polski oraz 10-lecia nadania szkole imienia;
 - spektakl „I Wy jesteście z pokolenia Orłów” szkolnej grupy teatralnej;
 - udział w IX Szkolnym Konkursie Recytatorskim „Serce wydarte z polskiej piersi – Lwów w poezji”;
 - gra terenowa „W poszukiwaniu Małych Bohaterów”.
- Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego w Grodkowie**
- uroczystości zaplanowane w ramach Programu „Niepodległa” tematycznie związane z 100. rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości.
- Zespół Szkół w Zdzeszowicach**
- wykład „Polskie drogi do wolności”;
 - udział w warsztatach patriotycznych „Od rzeczy do pamiątki” oraz „100 flag na 100 lat”;
 - młodzieżowy rajd rowerowy „Na 100 lat niepodległości”;
 - prelekcja oraz debata młodzieżowa Instytutu Pamięci Narodowej „Polskie drogi do wolności”;
 - uroczyste wręczenie nagród laureatom konkursu plastycznego „Godność, wolność, niepodległość – oczami dzieci i młodzieży”.
- Zespół Szkół Budowlanych w Brzegu, Publiczna Szkoła Podstawowej nr 6 w Brzegu**
- zaplanowane działania tematycznie w ramach projektu „Godność, wolność, niepodległość”, nawiązujące do rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

1.1.9. Województwo podkarpackie

- Zespół Szkół Publicznych w Posadzie Górnej**
- uroczystość z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości;
 - część artystyczna „My spod znaku orła i flagi biało-czerwonej”;
 - „Piosenka młodego patrioty” oraz odśpiewanie czterech zwrotek hymnu narodowego;

- wykład historyczny „Sanok – tu też odradzała się Polska”;
- wystawa „Po 100-kroć Polska”, podzielona na działy: „Rozkwit Rymanowa Zdroju w międzywojniu”, „rozkwit gospodarczy Galicji w okresie 1918–1939”, „Galicja przed i po reformie monetarnej Władysława Grabskiego”, „Siły zbrojne II Rzeczypospolitej”, „Oświata i wychowanie w okresie międzywojennym w województwie lwowskim”;
- Szkolny Konkurs Patriotyczny „Ojczyzna w wierszu i piosence”;
- wycieczka patriotyczna „W 100-lecie niepodległości” po Podkarpaciu i wschodniej Małopolsce.

○ **Zespół Placówek Oświatowych w Mazurach**

- wycieczka do Krakowa „Szlakiem odzyskania niepodległości”;
- spotkanie z majorem Okko Luursema – prelekcja o walkach żołnierzy polskich na frontach II wojny światowej, zwłaszcza pod Arnhem;
- udział w uroczystości będącej hołdem dla Polaków walczących w czasie 123-letniej niewoli i modlących się za Ojczyznę w mazurskiej świątyni parafialnej;
- spektakl patriotyczny w wykonaniu uczniów i przedszkolaków.

○ **Szkoła Podstawowa im. Benedykta Wierdaka w Głowience Gmina Miejsce Piastowe**

- odśpiewanie hymnu państwowego;
- złożenie biało-czerwonych kwiatów i zapalenie zniczy pod pomnikiem ofiar I i II wojny światowej;
- wieczornica patriotyczna;
- program słowno-muzyczny;
- odsłonięcie pamiątkowej tablicy w 100. rocznicę odzyskania niepodległości;
- posadzenie Dębu Niepodległości na placu przed szkołą;
- wręczenie nagród laureatom konkursów gminnych i szkolnych;
- śpiewanie pieśni patriotycznych.

○ **Liceum Ogólnokształcące im. Janka Bytnara w Kolbuszowej**

- czytanie wybranych wierszy z polskiej „Antologii Niepodległości” na kolbuszowskim rynku;
- przygotowanie i udostępnienie biografii ojców Polski odrodzonej;
- dwudniowa wycieczka edukacyjna;
- „II Powiatowa Gra Terenowa – Niepodległa”;
- „Urodziny Niepodległej” – wspólne świętowanie 100. rocznicy odzyskania suwerenności narodu polskiego.

○ **Szkoła Podstawowa nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej w Pruchniku**

- wycieczka patriotyczna do Lwowa;
- konkurs plastyczny;
- wykonanie gazetek tematycznych w salach zajęć;

- przygotowanie prezentacji multimedialnych związanych tematycznie ze 100-leciem odzyskania przez Polskę niepodległości;
- wyeksponowanie w holu szkolnym prac laureatów konkursów szkolnych
- uroczysty apel „100 lat niepodległości”;
- projekcja filmów prezentujących dzieje naszego kraju sprzed 100 lat;
- śpiewanie pieśni patriotycznych;
- otwarcie w muzeum szkolnym stałej ekspozycji pamiątek z okresu I i II wojny światowej.

○ **Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Zapałowie**

- przygotowanie wystawy multimedialnej zebranych pamiątek;
- zaprojektowanie zagajnika Niepodległości;
- zasadzenie lip podarowanych szkole przez Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Jarosław;
- rozmieszczenie ławek i przymocowanie pamiątkowych tabliczek;
- wykonanie kartki dla Polski i zapisanie na niej życzeń dla Polski;
- wycieczki edukacyjne uwzględniające treści patriotyczne – do Krakowa i Przemysła;
- konkurs plastyczny „Niepodległa Ojczyzna w oczach dzieci”;
- konkurs recytacji poezji patriotycznej;
- „Bieg Niepodległościowy”.

○ **Szkoła Podstawowa nr 1 im. Władysława Szafera w Mielcu**

- montaż słowno-muzyczny przygotowany z okazji akcji narodowego czytania „Przedwiośnia”;
- udział w akcji „100 pozdrowień na 100. rocznicę” – przygotowanie i wysłanie pocztówek z pozdrowieniami;
- udział w Powiatowym Konkursie Pieśni Patriotycznej „Radosna Niepodległość”;
- udział w VIII Konkursie Poezji i Piosenki „Barwy mojej Ojczyzny”;
- udział w Ogólnopolskim Festiwalu Piosenki Ojczystej im. Michała Zielińskiego „Serce w plecaku 2018”;
- udział w XVII Wojewódzkim Przeglądzie Pieśni Patriotyczno-Religijnej w Majdanie Królewskim;
- konkurs plastyczny „Moja Polska w 100. rocznicę odzyskania niepodległości”;
- wycieczka edukacyjna do Lwowa;
- wystawa pamiątek szkolnych;
- konkurs plastyczny na projekt okolicznościowego medalu Szkoły Podstawowej nr 1 związanego z rocznicą powstania szkoły;
- uroczysty koncert związany z 100. rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości oraz 123. rocznicą szkoły.

○ Zespół Szkół w Chorkówce, Szkoła Podstawowa im. Ignacego Łukasiewicza w Chorkówce

- dwudniowa wycieczka patriotyczna na Kresy Wschodnie;
- questing patriotyczny „Wędrówka śladami historii”;
- wystawa pamiątek historycznych związanych z odzyskaniem niepodległości i II Rzeczypospolitej;
- udział w VI Dyktandzie Niepodległościowym „Wygrał Polskę na fortepianie”;
- wykonanie biało-czerwonej dekoracji szkoły: kwiaty, upięta flaga narodowa, projekty okładki i ilustracje do książki z wierszami „Moja Ojczyzna” oraz kotyliony;
- spotkania z pasjonatami historii;
- udział w Gminnym Konkursie Recytatorskim Polskiej Poezji Patriotycznej;
- wydanie zbioru wierszy poświęconych Ojczyźnie „Moja Ojczyzna”;
- współorganizacja Gminnego Konkursu Plastycznego „Sto lat niepodległości”;
- organizacja szkolnych patriotycznych konkursów: plastycznego, historycznego i poetyckiego.

○ Szkoła Podstawowa nr 1 w Izdebkach

- wystawa „By czas nie zaćmił i niepamięć”;
- wycieczka o tematyce patriotycznej „Szlakiem I Kompanii Kadrowej”;
- warsztaty patriotyczne „My dla Ciebie, Ty dla nas jesteś, Ojczyzno! – młodzież w hołdzie Biało-Czerwonej”;
- udział w grze historycznej w konwencji escape room „Z duchem Niepodległej”;
- środowiskowa impreza patriotyczna „Niepodległa, niepokorna”.

○ Publiczna Szkoła Podstawowej im. Władysława Jagiełły w Pilźnie

- działania w ramach projektu Ministra Edukacji Narodowej „Godność, wolność, niepodległość”, integrujące środowisko lokalne i szkolne.

○ Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kozodrzy

- uroczysta wieczornica;
- wręczenie nagród laureatom rozstrzygniętych konkursów: Gminnego Konkursu Wierszy i Pieśni Patriotycznych „Nauczmy się tego kraju na pamięć”, Szkolnego Konkursu Plastycznego zorganizowanego w dwóch kategoriach wiekowych – dla dzieci młodszych „Polska wierszem malowana” i dla uczniów starszych „Niepodległa to My”;
- widowisko „Pisk białego orła”;
- wystawa patriotyczna „Wolna – Niepodległa”;
- ważna lekcja historii dla młodszych uczniów „Drogi do niepodległości”;
- przegląd zespołów tanecznych „Taneczna Niepodległa”;
- udział w powiatowym konkursie recytatorskim „Dla tej, co nie zginęła”.

○ Szkoła Podstawowa im. Franciszka Kyci w Kuryłowie

- międzyszkolna uroczystość realizowana w ramach projektu Ministra Edukacji Narodowej „Godność, wolność, niepodległość” oraz projektu „Co zaborcy podzielili, mieszkańcy kuryłowieckiej ziemi połączyli”;
- odsłonięcie pamiątkowej tablicy poświęconej patronowi szkoły;
- ekspozycja „Życie codzienne w okresie międzywojennym”;
- odśpiewanie czterech zwrotek hymnu państwowego;
- uroczyste przekazanie sztandaru szkoły i ślubowanie przedstawicieli klas;
- patriotyczny program słowno-muzyczny;
- wycieczka do Gródka Jagiellońskiego i Lwowa szlakiem patrona szkoły – Franciszka Kyci.

○ Szkoła Podstawowa w Dąbrowicy

- realizacja zaplanowanych działań w ramach projektu „Godność, wolność, niepodległość”.

○ Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Starym Zakrzewie

- uroczystość szkolna poświęcona 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, śpiewanie pieśni patriotycznych;
- prezentacja multimedialna przedstawiająca działania placówki w ramach projektu „Godność, wolność, niepodległość”;
- udział w gminnych obchodach 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości;
- montaż słowno-muzyczny w wykonaniu uczniów;
- „Kącik historyczny” wystawa pamiątek związanych z odzyskaniem i budową przez Polskę niepodległości;
- wycieczka do Białegostoku – „Śladami Marszałka”;
- impreza środowiskowa „Terenowe zabawy sportowe – wojskowe przysmaki”;
- „Plerenowe zabawy”;
- cykl zajęć – „Spotkanie z ciekawym człowiekiem”;
- szkolny konkurs wiedzy historycznej „Jeden z ...”;
- szkolny konkurs plastyczny – „Kto Ty jesteś, Polak mały”;
- „Wojenne opowieści” – spotkanie z weteranem wojennym;
- uroczysta, szkolna akademicka z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

1.1.10. Województwo podlaskie

○ Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Płakach

- turniej piłki nożnej o Puchar Wójta Turośli;
- wycieczka do Muzeum Niepodległości w Warszawie;
- jesienne biegi niepodległości;
- konkurs plastyczny „Moja Ojczyzna – 100-lecie odzyskania niepodległości”;

- wycieczka do Kolimaga na zbiorową mogiłę pomordowanych w czasie II wojny światowej;
 - rekonstrukcja historyczna „Ku Niepodległej”;
 - „Patriotyczne nuty” konkurs wierszy i piosenek patriotycznych i wojskowych.
- **Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Starym Zakrzewie**
- gazetka na temat postaci związanych z hymnem;
 - przygotowanie kącika Niepodległej;
 - koncert pieśni patriotycznych;
 - prezentacja przez uczniów symboli narodowych na apelu.
- **Szkoła Podstawowa nr 2 im. kpt. Władysława Wysockiego w Bielsku Podlaskim**
- happening z okazji 100. rocznicy odzyskania niepodległości – recytacja wierszy patriotycznych i śpiewanie pieśni w udekorowanym autobusie komunikacji miejskiej;
 - wystawa „Polska Niepodległa”, wypożyczona z Muzeum Wojska w Białymstoku.
- **Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Wysokiem Mazowieckiem**
- „Rozśpiewane stulecie” – widowisko historyczne, pieśni patriotyczne, odśpiewanie „Mazurka Dąbrowskiego”, odtańczenie przez 100 uczniów poloneza wokół pomnika Polskiej Organizacji Wojskowej;
 - dwudniowa wycieczka do Gdańska i Gdyni;
 - Regionalny Konkurs Plastyczny „100 lat niepodległej Polski – plakat”.
- **Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Jarosława Iwaszkiewicza w Ciechanowcu**
- wycieczka w Góry Świętokrzyskie „Śladami Pierwszej Kompanii Kadrowej”;
 - warsztaty z edukacji historycznej poświęcone procesowi tworzenia się oddziałów Józefa Piłsudskiego;
 - projekcja filmu „Dywizjon 303. Historia prawdziwa”.

1.1.11. Województwo pomorskie

- **Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Łupawie**
- Łupawski Piknik Rowerowy „Sto rowerów na 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości”;
 - gra terenowa „Śladami Niepodległej”;
 - gminny konkurs recytatorski i plastyczny „Historia Niepodległej słowem malowana”;
 - wycieczka do Muzeum Stutthof w Sztutowie oraz Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku;

- wycieczka do Warszawy – Muzeum Powstania Warszawskiego, przejście na plac Piłsudskiego i złożenie zniczy, wizyta w Sejmie RP;
- zorganizowanie wystawy z okresu II wojny światowej oraz okresu międzywojennego;
- szkolny konkurs plastyczny „Kartka urodzinowa dla Polski” oraz „Portrety sławnych Polaków”;
- szkolny konkurs fotograficzny „Krajobrazy Polski”;
- akcja „Wszystkie flagi na pokład”;
- uroczysta akademicka – montaż słowno-muzyczny;
- apel dla uczniów i społeczności gminnej podczas wieczornicy w Gminnym Ośrodku Kultury w Potęgowie, dla strażaków OSP w Łupawie i Potęgowie – podczas I uroczystej sesji Rady Gminy Potęgowo;
- Konkurs Piosenki Patriotycznej;
- przygotowanie filmu krótkometrażowego „Ja to mam szczęście...” i zaprezentowanie go całej społeczności gminnej podczas wieczornicy w Gminnym Ośrodku Kultury w Potęgowie oraz podczas uroczystości szkolnych w sali widowiskowej w Łupawie;
- konkurs „Narodowe czytanie – ojczyzna w literaturze”;
- „Marsz dla Niepodległej” – przemarsz z flagami i śpiewem piosenek patriotycznych przez Łupawę.

○ Zespół Szkół Ekonomicznych i Technicznych im. Stanisława Staszica w Słupsku

- kampania informacyjna – rozdawanie ulotek i rozmowy z mieszkańcami Słupska na temat miejsc pamięci narodowej, które znajdują się w Słupsku;
- debata niepodległościowa „Wolność dana czy zadana?” w ramach projektu „Ekonomik dla Niepodległej”;
- II Międzyszkolny Konkurs Literacki „Bo moja wolność to...”.

○ Szkoła Podstawowa nr 5 im. mjr. Henryka Sucharskiego w Bytowie

- posadzenie Dębu Niepodległości, odczytanie aktu erekcyjnego, odśpiewanie pieśni patriotycznych.

○ Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Malborku

- Piłsudski – wielki Polak dla Niepodległej: widowisko słowno-muzyczne;
- oglądanie wystawy związanej z Niepodległą.

○ Zespół Kształcenia i Wychowania w Szymbarku

- przemarsz pod pomnik Szymbarskich Zakładników, złożenie kwiatów;
- odśpiewanie hymnu narodowego;
- montaż słowno-muzyczny „Niepodległa, Niepokorna”;
- wystawa pamiątek związanych z odzyskaniem niepodległości i budową państwowości polskiej;
- wydanie okolicznościowego numeru szkolnej gazetki „Promyk”.

○ **Zespół Szkół w Cewicach**

- wycieczka patriotyczna do Warszawy;
- Szkolny Konkurs Pieśni i Piosenki Patriotycznej „Muzyczne Trele” w różnych kategoriach wiekowych;
- „Godło Polski w oczach dziecka” – konkurs plastyczny;
- militarna wystawa statyczna dzięki uprzejmości komandora i żołnierzy z 44. Bazy Lotnictwa Morskiego z Siemirowic;
- koncert niepodległościowy w wykonaniu Wojskowego Zespołu Wokalnego „Wiarusy”;
- montaż słowno-muzyczny dzieci i młodzieży Zespołu Szkół w Cewicach;
- niepodległościowy tort;
- „Życzenia dla Polski...” – wpis do księgi pamiątkowej.

○ **I Liceum Ogólnokształcące w Oddziałach Dwujęzycznych im. Hieronima Derdowskiego w Kartuzach**

- wystawa murali patriotycznych na terenie Zespołu Szkół Ogólnokształcących o tematyce symboli Polski oraz wydarzeń i osób sprzed 100 lat;
- wystawa pamiątek z Kaszub sprzed 100 lat;
- „Klasztorna dla Niepodległej” – komplet trzech płyt CD z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości;
- okolicznościowa wystawa portretów Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Mościckiego;
- wystawa zdjęć z wycieczki patriotycznej do Poznania;
- wycieczka patriotyczna do Poznania;
- apel w formie montażu słowno-muzycznego: przekrój literatury polskiej w latach walk o niepodległość.

○ **Szkoła Podstawowa nr 6 im. Tadeusza Kościuszki w Wejherowie**

- wystawa w szkolnej Izbie Pamięci pamiątek związanych z odzyskaniem przez Polskę niepodległości;
- film „Miasto z morza” – poznanie historii Gdyni;
- wycieczka „Śladami Niepodległej”, związana z wydarzeniami i postaciami historycznymi dwudziestolecia międzywojennego: Puck, Władysławowo, Gdynia;
- inscenizacja, debata, koncert, stoiska promujące polskie produkty;
- przejazd autobusami miejskimi w Wejherowie i śpiewanie pieśni patriotycznych w strojach z epoki dwudziestolecia międzywojennego;
- happening klas młodszych – przemarszerowanie przez szkołę z flagami i śpiewanie patriotycznych pieśni;
- minikoncert pieśni patriotycznych dla dzieci młodszych;
- „Młode pióra dla Niepodległej” – konkurs poetycki;
- „Niepodległa na sportowo” – turniej sprawnościowy.

○ **Szkoła Podstawowa im. Danuty Siedzikówny ps. Inka w Czarnem**

- Gminny Konkurs Pieśni i Piosenki Patriotycznej „Naród, który przestaje śpiewać, przestaje żyć”;
- Gminny Konkurs Recytatorski „Piękna nasza Polska cała” oraz „Wieszcz o Polsce”;
- przygotowanie wystroju na Święto Niepodległości.

1.1.12. Województwo śląskie

○ **Zespół Szkół nr 1 im. Gustawa Morcinka w Tychach**

- wystawa pamiątek związanych z odzyskaniem i budową przez Polskę niepodległości „W kolorze sepii”;
- wycieczka edukacyjna „Śladami Józefa Piłsudskiego i twórców Niepodległej – ludzie, miejsca, wydarzenia”;
- koncert piosenek II RP „Lata dwudzieste, lata trzydzieste”;
- konkurs recytatorski „Wczoraj, dzisiaj, jutro – dla Ciebie, Polsko!”;
- Kodeks Postaw Patriotycznych;
- IV Bieg Marcina „Azymut na Niepodległą”;
- niepodległościowy pochód tyskiej społeczności szkolnej;
- sonda i raport na temat postaw patriotycznych oraz roli patriotyzmu lokalnego.

○ **Zespół Szkolno-Przedszkolny w Świbiu, Szkoła Podstawowa im. Literatów Dziecięcych**

- szkolny przegląd pieśni patriotycznych i legionowych;
- gazetka okolicznościowa związana ze 100-leciem odzyskania niepodległości;
- konkurs plastyczny o tematyce patriotycznej;
- lekcje historyczne „Wolna – niepodległa”;
- Jesienne Spotkanie Rodzinne „Wspólnie świętujemy stulecie niepodległości”;
- wycieczka do Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach;
- wycieczka do Muzeum Czynu Powstańczego na Górze Świętej Anny;
- konkurs „Polska moja duma”, w dowolnej formie literackiej;
- zasadzenie 100 drzewek;
- zakopanie kapsuły czasu;
- Dzień Narodowy z udziałem wszystkich uczniów i przedszkolaków;
- wykonanie wspólnych plakatów „Polska – moja Ojczyzna”.

○ **Zespół Szkół Specjalnych im. Matki Teresy z Kalkuty w Żorach**

- wystawa pamiątek związanych z odzyskaniem i budową przez Polskę niepodległości;
- wycieczka do Krakowa;
- plenerowe podchody dla całych rodzin o Puchar Zgranej Rodziny;
- konkurs dla rodzin na wykonanie rodzinnego drzewa genealogicznego;

- quiz rodzinny;
- odwiedziny osób znanych oraz seniorów;
- przedstawienie teatralne z udziałem rodziców, dziadków;
- wieczór muzyczno-poetycki;
- apel z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

○ V Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Andrzeja Struga w Gliwicach

- wystawa pamiątek związanych ze 100-leciem niepodległości;
- wycieczka edukacyjno-integracyjna na Górę Świętej Anny;
- oddanie honorowo krwi w Regionalnym Centrum Krwiodawstwa – zainicjowanie akcji „Krew dla niepodległej”;
- rodzinny rajd rowerowy szlakiem wydarzeń historycznych;
- kapsuła czasu;
- wycieczka do Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach;
- debata „Polaków kręte drogi do niepodległości”;
- koncert „Patriotyzm się nie starzeje”;
- akademia o godz. 11:11 – odśpiewanie hymnu narodowego.

○ Szkoła Podstawowa Specjalna nr 23 im. ks. prof. Józefa Tischnera w Jastrzębiu Zdroju

- wystawa pamiątek związanych z historią państwa;
- wycieczka śladami historii do Krakowa;
- wieczornica powiązana z pokazem mody okresu międzywojennego;
- pokaz filmów „W bardzo starym kinie”;
- wieczór poetycko-muzyczny z okresu międzywojennego;
- apel podsumowujący działania szkoły związane z upamiętnieniem obchodów odzyskania niepodległości.

○ Zespół Szkół i Placówek nr 1 w Katowicach

- wystawa „Do niepodległości...”;
- wycieczka patriotyczna szlakiem Ignacego Jana Paderewskiego do Kąsnej Dolnej i Krakowa;
- bieg „Stu na 100-lecie niepodległości”;
- urodziny patrona szkoły – Ignacego Jana Paderewskiego;
- turniej wiedzy: 100 pytań na uczczenie 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości;
- projekt edukacyjny „Piękna nasza Polska cała”;
- konkurs miejski „Jestem Polakiem”;
- konkurs plastyczny „Symbole narodowe”;
- pomniki pamięci narodowej – zapalenie zniczy i złożenie kwiatów;
- inscenizacja „Od Ignasia do wielkiego Ignacego Jana Paderewskiego”;

- turniej gier patriotycznych na temat historii Polski;
- spotkanie ze świadkiem historii, osobą angażującą się w pomoc ofiarom Holocaustu.

○ **Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kornowacu**

- bieg dla Niepodległej;
- zaproszenia i plakaty z napisem „Brygada”, z użyciem pamiątkowej czcionki;
- wycieczka patriotyczna do Krakowa „Śladami I Kadrowej. Wolna i niepodległa”;
- wystawa pamiątek związanych z odzyskaniem niepodległości „Świadkowie walki o polskość z terenu gminy Kornowac i okolic”;
- Międzyszkolny Konkurs Recytatorski Poezji Patriotycznej i Międzyszkolny Konkurs Pieśni Patriotycznej;
- Wieczór Wielkich Polaków;
- żywa lekcja historii „Od utraty niepodległości do powstań śląskich”;
- prezentacja grupy rekonstrukcji historycznych „Atena”.

○ **Szkoła Podstawowa Specjalna nr 38 w Zabrze**

- wycieczki do Gdańska, Krakowa, Bielska-Białej;
- wystawa zdjęć i pokaz filmu;
- program artystyczny „100 lat dla Niepodległej”;
- wspólne odśpiewanie 4 zwrotek hymnu;
- warsztaty „Jestem Polakiem – znam hymn i jego historię”;
- internetowy „Quiz Wiedzy o Polsce”;
- spotkanie z seniorami – pensjonariuszami DPS nr 1 w Zabrze.

○ **Zespół Szkół Specjalnych nr 42 w Zabrze**

- wystawa zebranych pamiątek;
- wycieczka do Jędrzejowa „Tam, gdzie ONI – śladami wiernych Ojczyźnie”;
- lekcja muzealna;
- wycieczka do Kielc: wystawa „Biel, Czerwień, Braterstwo”;
- kartki z życzeniami dla Polski;
- warsztaty na temat „Działalność Głuchych w czasach Polski niepodległej i okupacji. 1918–1944”;
- inscenizacja poetycko-muzyczna „Nasza Ukochana, Niepodległa...” z wykorzystaniem języka migowego;
- szkolny album upamiętniający obchody „100 lat Niepodległej w ZSS 42”.

○ **Szkoła Podstawowa w Pińczycach**

- wystawa pamiątek;
- wciągnięcie na maszt flagi biało-czerwonej i odśpiewanie hymnu narodowego o godzinie 11.11;
- udział w gminnych uroczystościach „Krokiem poloneza wchodzimy w drugie stulecie niepodległości Polski”;

- montaż słowno-muzyczny „Dla Niepodległej”;
- prezentacja ukazująca drogę Polaków do niepodległości;
- wspólnie odśpiewana pieśń do słów Marii Konopnickiej „Rota”;
- koncert orkiestry dętej w Szkole Podstawowej w Pińczycach;
- wycieczka do Lwowa, Przemyśla, Chotyńca, Jarosławia;
- wyjazd edukacyjny na Wołyń.

○ Szkoła Podstawowa nr 1 im. Karola Miarki w Rydułtowach

- uroczysty apel i odśpiewanie hymnu;
- konkursy historyczne i polonistyczne upamiętniające odzyskanie przez Polskę niepodległości.

○ Szkoła Podstawowa nr 4 w Rydułtowach

- rekonstrukcja historyczna „Polskie drogi do niepodległości”;
- wystawa „Kopalnia strajkuje... Strajk i pacyfikacja Kopalni Wujek; 13–16 grudnia 1981”;
- wycieczka do Górek Wielkich – znanych z „Kamieni na szaniec”;
- Muzeum Zofii Kossak-Szczuckiej – warsztaty „W kręgu Kossaków”, spacer „Szlakiem Kamyka”;
- publikacja albumu fotograficznego „Rydułtowy dawniej i dziś”;
- śpiewnik pieśni patriotycznych z ilustracjami wykonanymi przez uczniów;
- kolekcja zdjęć Polaków z archiwów domowych;
- żywa lekcja historii i warsztaty w formie gier, zabaw i konkursów;
- zawody sportowe – Międzyszkolna Sztafeta 100 razy 1 okrążenie;
- Miejskie Zawody Wytrzymałościowo-Siłowe „Silna Polska”;
- konkurs na projekt graffiti oraz wykonanie muralu „Nasza Niepodległa”;
- spotkanie z żołnierzem Armii Krajowej;
- spotkanie z popularyzatorką kultury śląskiej;
- gra terenowa na temat najważniejszych wydarzeń z historii Polski;
- uroczysta akademia i wspólny śpiew pieśni patriotycznych.

○ Zespół Szkół Specjalnych nr 8 w Tychach

- konkurs plastyczny „Kartka urodzinowa dla Polski”;
- zbiórka i wystawa pamiątek związanych z odzyskiwaniem przez Polskę niepodległości i budową wolnego państwa;
- lekcja żywej historii prowadzona przez edukatorów w Muzeum Auschwitz-Birkenau;
- lekcja edukacyjna w Muzeum Miejskim w Tychach na temat symboli narodowych;
- lekcja edukacyjna „Tyszenie w walce o niepodległość”;
- warsztaty: „Wióry lecą”, „Sztuka polska w latach niepodległości”, „Gra o Niepodległość”, „Prawy do lewego. Baczność kolego!”, prelekcja z prezentacją umundurowania i wyposażenia wojskowego prowadzona

przez żołnierza WKU, „Pieśń patriotyczna”, „Muffinki dla Niepodległej”, „Bądźmy Wielkim, Narodowym Symbolem – flaga Polski”, „Godło polskie”, „Czytanie dla Niepodległej”, „Liczę do stu”, „Pokażmy pamiątki na 100-lecie odzyskania niepodległości”, „Co wiem o Polsce”, „Taniec dla Niepodległej”.

○ Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza we Wręczycy Wielkiej

- wystawa pamiątek „Byliśmy, jesteście, będziemy”;
- wycieczka „Śladami Marszałka Piłsudskiego”;
- rajd rowerowy pod hasłem „Nie tracąc wiary w Niepodległą”;
- gminny konkurs plastyczny „Laurka dla Niepodległej”;
- szkolny konkurs pięknego czytania „Polska – to brzmi dumnie”;
- udział w rekonstrukcji historycznej ukazującej walki Polaków o kształt granic II Rzeczypospolitej;
- wieczornica patriotyczna „Byliśmy, jesteście, będziemy”.

○ Szkoła Podstawowa nr 15 im. ks. Jana Dzierżona w Zabrze

- bieg Niepodległości i debata o Niepodległej;
- akcja „100 kartek na 100-lecie odzyskania niepodległości” – I’m proud to be Polish!;
- wycieczka do Lwowa;
- odśpiewanie hymnu państwowego w ogólnopolskiej akcji;
- widowisko „Pokolenie dla Ciebie, Polsko”;
- lekcje na temat: W setną rocznicę odzyskania niepodległości, czyli o historii nie tylko na lekcjach historii.

○ Szkoła Podstawowa nr 36 im. Juliana Tuwima w Zabrze

- Filmowa Encyklopedia Powstań Śląskich;
- konkurs sprawdzający wiedzę z historii Polski lat 1918–1939 oraz wystawa „Ślązak też jest Polakiem”;
- wycieczka do Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach;
- sztafeta z przekazaniem Znicza Wolności;
- uroczysta audycja radiowa nt. odzyskania niepodległości;
- uroczyste odśpiewanie hymnu państwowego o godzinie 11:11.

○ Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Zawierciu

- interdyscyplinarny piknik plenerowy „Dzień Niepodległej Rzeczypospolitej”: popis szkolnego zespołu tanecznego, pochód postaci historycznych, symultaniczne „Dyktando patriotyczne”, zwiedzanie wystawy pamiątek, zawody sportowe, multimedialny quiz historyczny, kąpiel zabaw;
- koncert pieśni patriotycznej w wykonaniu szkolnego chóru;
- prezentacja multimedialna;
- wycieczka do Krakowa „Krakowskie ślady Marszałka Józefa Piłsudskiego”;
- okazjonalna fotoksiążka.

○ Szkoła Podstawowa nr 13 im. Huberta Wagnera w Będzinie

- wystawa pamiątek;
- trzydniowa wycieczka „Szlakiem powstań śląskich”;
- film „Sól ziemi czarnej” w ramach działania „Spotkania filmowe”;
- konkurs gwary śląskiej „Godać czy mówić”;
- koncert „Tobie, niepodległa Polsko”;
- o godzinie 11.11 włączenie się do akcji w bicie „Rekordu dla Niepodległej”;
- udział w lokalnych obchodach Narodowego Święta Niepodległości;
- temat: tolerancja i „Gazetka o Kobiecie Niezwykłej – Irenie Sendlerowej”;
- włączenie się do festiwalu „Patriota i Patriotka XXI wieku”;
- wycieczka do miejsc związanych z historią Żydów w Będzinie;
- spotkanie ze świadkiem historii;
- prezentacja nt. getta będzińskiego i krótki występ młodzieży;
- wystawa pamiątek „Opowiedzcie wiatry... Droga do niepodległości”;
- gra edukacyjna „Gramy w powstania”.

○ Szkoła podstawowa nr 37 w Bytomiu

- turniej „Kocham Cię, Polsko”;
- Wielki Test Wiedzy o Polsce i Polakach;
- III Szkolny Przegląd Poezji i Prozy Patriotycznej;
- Konkurs Pięknego Czytania;
- udział w rocznicowej sztafecie 100 km na stulecie niepodległości;
- włączenie się w bicie rekordu dla Niepodległej w śpiewaniu „Mazurka Dąbrowskiego”;
- konkursy plastyczne: na patriotyczny wystrój klasy, prezentację multimedialną oraz konkurs fotograficzny „Droga Polaków do wolności”;
- turniej wiedzy o Polsce;
- konkurs „100 dobrych uczynków na 100-lecie” zorganizowany w ramach Tygodnia Dobroci;
- wystawa „Nasza Niepodległa”;
- wystawa plakatów „100 Polaków na 100 lecie odzyskania niepodległości”;
- zajęcia tematyczne „Jestem dobrym Polakiem”, połączone z pokazem książek z zakresu historii Polski;
- przedstawienie „11 listopada”;
- uroczysta akademicka i wieczornica „Nasza ojczyzna w poezji i prozie”;
- inscenizacja dramatu Adama Mickiewicza „Dziady” część II;
- koncert „Z pieśnią przez historię”;
- warsztaty plastyczne pod hasłem „Malowanie na szlajfkach i fartuszkach”;
- noc z polskim kinem;
- wycieczka do Krakowa „Szlakiem odzyskania niepodległości przez Polskę”.

○ **Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Gliwicach**

- uroczysty apel i odśpiewanie hymnu;
- konkursy historyczne i polonistyczne upamiętniające odzyskanie przez Polskę niepodległości.

○ **Szkoła Podstawowa nr 74 im. Górnośląskiego Pułku Piechoty w Sadowie (Lubliniec)**

- zorganizowanie uroczystej akademii z okazji odzyskania przez Polskę niepodległości;
- konkurs plastyczny;
- konkurs historyczny.

○ **Szkoła Podstawowa nr 2 im. Marii Curie-Skłodowskiej w Krzepicach**

- Gminny Festiwal Piosenki „Śpiewajmy dla Niepodległej”;
- uroczysty apel;
- rajd rowerowy.

○ **Szkoła Podstawowa nr 3 im. Jana Pawła II w Skoczowie**

- podsumowanie projektu edukacyjnego „Godność, wolność, niepodległość”;
- wernisaż wystawy „Nasza Niepodległa”;
- złożenie kwiatów pod pomnikiem „Naszym Bohaterom”;
- bieg dla Niepodległej na Stadionie Miejskim w Skoczowie;
- „Żywa lekcja historii” – przedstawienie walki Polaków o niepodległość: insurekcja kościuszkowska, walki legionistów, powstanie listopadowe i styczniowe, zapoznanie z historycznym uzbrojeniem;
- spotkanie o tematyce historycznej „Noc listopadowa”.

○ **Szkoła Podstawowa nr 15 im. Gwarków Tarnogórskich w Tarnowskich Górach**

- uroczysta akademie z okazji odzyskania przez Polskę niepodległości;
- konkursy okolicznościowe.

○ **Szkoła Podstawowa nr 13 z Oddziałami Dwujęzycznymi w Tychach**

- uroczysta akademie z okazji odzyskania przez Polskę niepodległości;
- konkursy okolicznościowe.

○ **Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wielowsi, Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Wielowsi**

- konkurs pieśni patriotycznej „Jaka to melodia”;
- wieczornica z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości „Niepodległa – Wymarzona 1918–2018”;
- wyjazd do Muzeum Powstań Śląskich;
- spotkanie ze świadkami historii;
- 100 książek na 100-lecie niepodległości.

○ Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Pisarzowicach

- posadzenie Drzewa Niepodległości i złożenie kapsuły czasu;
- wędrowka do Krakowa „Śladami Józefa Piłsudskiego”, wycieczka do Muzeum w Pszczynie – wystawa „Orzeł czarny, orzeł biały”, wycieczka na tereny gmin Wilamowice, Stara Wieś;
- spotkanie z grupą rekonstrukcyjną;
- warsztaty z bibułkarstwa;
- wieczornica „Pisarzowice dla Niepodległej”;
- konkursy pieśni patriotycznych oraz plastyczne.

○ Szkoła Podstawowa nr 17 im. Bohaterów Westerplatte w Zabrze

- koncert patriotyczny i spektakl „Dar wolności”;
- gra terenowa „Tropem Niepodległej”;
- wycieczka patriotyczna „Śladami Marszałka po Warszawie”.

○ Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 5 w Zabrze

- uroczyste zasadzenie dębu;
- konkurs „1, 2, 3 – Polska” na spot promujący wartości patriotyczne;
- złożenie kwiatów pod krzyżem na placu przy kościele św. Anny;
- uroczysty apel „Serce dla Ojczyzny”;
- wystawa i ścieżka wydarzeń połączonych z wybitnymi postaciami w dziejach naszej kultury i tradycji;
- projekt szkolny „100 zadań matematyczno-logicznych na 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości”.

○ Szkoła Podstawowa nr 4 im. Mikołaja Kopernika w Zawierciu

- konkursy, wystawy pamiątek;
- uroczysta akademie z okazji odzyskania przez Polskę niepodległości.

○ III Liceum Ogólnokształcące im. Kazimierza Kosińskiego w Zespole Szkół nr 3 w Kłobucku

- wykład pracownika naukowego Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie;
- dwudniowa wycieczka na Kielecczyznę „Szlakiem Józefa Piłsudskiego i jego legionów”;
- jednodniowy rajd pieszo-rowerowy „Marsz ku Niepodległej”;
- uroczysta akademie z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości;
- wystawa pamiątek „Drogi do Niepodległej”, związanych z odzyskaniem oraz budową przez Polskę niepodległości;
- prelekcja z historii połączona z panelem dyskusyjnym na temat „II Rzeczypospolita – od narodzin do upadku”.

1.1.13. Województwo świętokrzyskie

○ Zespół Szkolno-Przedszkolny w Radlinie – Szkoła Podstawowa im. Karola Wojtyły w Radlinie

- realizacja działań w ramach programu Ministra Edukacji Narodowej „Godność, wolność, niepodległość”.

○ Szkoła Podstawowa im. gen. Władysława Sikorskiego w Woli Jachowej

- „Przyjęcie urodzinowe dla Polski” dla uczczenia 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę;
- patriotyczny przemarsz „Wąsy Dziadka Piłsudskiego”;
- rozstrzygnięcie konkursu na wykonanie makiety pomnika upamiętniającego 100. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości;
- pieśni patriotyczne wykonane przez Gminne Koło Gospodarzy z Górna;
- własna aranżacja pieśni legionowych odśpiewanych przez uczniów młodszych klas;
- rekonstrukcja polskich walk o wolność i niepodległość;
- wręczenie nagród laureatom konkursu Portret-karykatura „Dziadka” – marszałka Józefa Piłsudskiego, prezentacja multimedialna „Miejsca pamięci narodowej Gminy Górno”;
- śpiewanie pieśni legionowych i patriotycznych.

○ Szkoła Podstawowa im. ks. Jerzego Popiełuszki w Krajnie

- odśpiewanie czterech zwrotek „Mazurka Dąbrowskiego”;
- szkolna uroczystość obchodów 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości;
- projekcja krótkiego filmu o inicjatywach lokalnych podjętych w ramach Akademii Obywatelskiej 1918;
- montaż słowno-muzyczny „11 listopada 2018 – 100 lat niepodległości Polski”;
- wręczenie nagród laureatom Gminnego Konkursu Plastycznego „Bóg, Honor, Ojczyzna”;
- podsumowanie projektu Caritas „Wesprzyj Patriotę – Bądź Patriotą”;
- śpiewanie pieśni patriotycznych i oddanie hołdu wolnej Ojczyźnie.

○ I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Busku-Zdroju

- udział w „Marszu Niepodległej”;
- złożenie kwiatów i zapalenie zniczy przy pomniku Tadeusza Kościuszki;
- inscenizacja przedstawiająca przemawiającego marszałka Józefa Piłsudskiego do I Kompanii Kadrowej w sierpniu 1914 roku;
- złożenie kwiatów pod tablicą w Ponidziu;
- „Sztafeta Niepodległości”;
- gra miejska;

- wystawa poświęcona Józefowi Piłsudskiemu;
- wycieczka patriotyczna do miejsc pamięci pierwszych walk stoczonych przez legionistów Józefa Piłsudskiego na Ponidziu w 1914 roku.

○ Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku

- piknik patriotyczny;
- śpiewanie pieśni patriotycznych;
- bieg rodzinny;
- udział w konkursie wojewódzkim „Kartka z pamiętnika legionisty Piłsudskiego – śladami historii”;
- wycieczki edukacyjne i lekcje patriotyczne.

○ Szkoła Podstawowa nr 15 im. Tadeusza Kościuszki w Kielcach

- gra miejska „Kieleckie pomniki niepodległości”;
- udział w Powiatowym Multimedialnym Konkursie „Józef Piłsudski w Kielcach”;
- debata historyczna „Tradycje legionowe w Kielcach”;
- wystawa „Piłsudski”;
- zaśpiewanie pieśni patriotycznych i legionowych przez laureatów III Międzyszkolnego Konkursu;
- patriotyczna trzydniowa wycieczka do Trójmiasta.

○ Szkoła Podstawowa nr 1 w Opatowie

- rajd pieszy Opatów – Nikisiałka Mała „Śladami Józefa Piłsudskiego na ziemi opatowskiej”;
- gra dydaktyczna „Miejsce – Ludzie – Wydarzenia. Jak w Opatowie odzyskiwano niepodległość, 1918–2018”;
- wykonanie stu biało-czerwonych kwiatów na stulecie niepodległości;
- wykonanie kokard narodowych;
- szkolna akademie „Drogi do niepodległości”;
- wystawa podsumowująca konkurs plastyczny „Orzeł biały – polski herb na przestrzeni wieków”;
- wystawa „Ojcowie niepodległości – wielcy Polacy i ich wspólne dzieło”;
- wystawa „Ojczyzno ma...”;
- wystawa „Drogi do niepodległości 1768–1921”;
- uroczysta akademie „Drogi do niepodległości”;
- udział w akcji „Rekord dla Niepodległej”;
- odśpiewanie czterech zwrotek hymnu narodowego;
- przygotowanie montażu słowno-muzycznego;
- opracowanie prezentacji multimedialnej;
- spotkanie autorskie i prelekcja autora książki „Z dziejów Opatowa w latach niewoli i na progu niepodległości”;
- posadzenie pamiątkowego Dębu 100-lecia Niepodległości w parku szkolnym;

- akademia „100 lat niepodległości”;
- zorganizowanie I Szkolnego Festiwalu Pieśni Patriotycznej i Narodowej;
- objazd naukowy „Śladami Józefa Piłsudskiego i polskości...”;
- przygotowanie e-broszury „Jedynka o Niepodległej”.

○ Zespół Szkolno-Przedszkolny w Cedzynie – Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Cedzynie

- „Rozczytane przerwy – poeci walczący piórem”;
- „Wieczornica dla Niepodległej” z okazji 100. rocznicy odzyskania niepodległości: recytacja wierszy patriotycznych, scenki tematyczne, pieśni patriotyczne, układ taneczny z biało-czerwonymi szarfami, przemarsz z flagą białą-czerwoną;
- złożenie kwiatów i zapalenie zniczy pod Dębem Pamięci Wincentego Jugo;
- wycieczka do Ośrodka Myśli Patriotycznej i Obywatelskiej połączona z warsztatami edukacyjnymi „Polska droga do niepodległości”;
- spotkanie „Katyń... ocalić od zapomnienia”.

○ Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Skorzeszycach

- realizacja zaplanowanych działań, które zintegrowały społeczność lokalną i szkolną.

○ Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Dla Niepełnosprawnych Ruchowo w Busku-Zdroju

- wycieczka do Muzeum Historii w Kielcach;
- czytanie młodszym dzieciom książki „Poradnik małego patrioty”;
- udział w XXXV Rajdzie Nocnym „Po omacku”;
- uroczysta akademia z okazji 100. rocznicy odzyskania niepodległości;
- opracowanie programu poetycko-muzycznego;
- konkurs piosenki żołnierskiej i niepodległościowej.

○ Zespół Szkół Rolniczych w Cudzynowicach

- spotkanie edukacyjno-historyczne upamiętniające 100 lat odzyskania przez Polskę niepodległości;
- biesiadowanie przy ognisku: śpiewanie pieśni patriotycznych, recytowanie wierszy patriotycznych napisanych przez uczniów;
- wystawa „A to Polska właśnie...”;
- pokaz jazdy konnej;
- konkurs poetycki związany z tematyką patriotyczną – prezentacja własnej twórczości;
- konkurs fotograficzny ukazujący piękne krajobrazy naszego kraju;
- wystawa „Niepodległa w wierszu i na fotografii”;
- trzy spotkania zorganizowane przez Szkolny Klub Filmowy: „Polskie kino międzywojenne na tle kina światowego”, „Obraz I wojny światowej w kinie międzywojennym”, „Ikony kina międzywojennego”;

- udział w akcji „Rekord dla Niepodległej” – tworzenie kształtu flagi z białoczerwonych kart;
- przedstawienie programu artystycznego „Opowiedz mi, Dziadku”;
- wyjazdy edukacyjno-historyczne: „Śladami powstań śląskich”, do Muzeum Czynu Powstańczego na Górze Świętej Anny, zajęcia w multimedialnym Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach, wyjątkowe miejsca w Katowicach;
- wyjście do Kazimierskiego Ośrodka Kultury na spektakl historycznodokumentalny „Polskie drogi do wolności”;
- turniej piłki halowej „Dla Niepodległej”.

○ **Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Ratajach Śląskich**

- przygotowanie prezentacji multimedialnej „Kształtowanie się granic II RP”;
- wykonanie albumu „Dorobek kulturalny i naukowy polskiego dwudziestolecia”;
- wystawa pamiątek w ramach projektu Ministra Edukacji Narodowej „Godność, wolność, niepodległość”;
- wykonanie płaskorzeźby przedstawiającej godło II RP;
- wykonanie makiety „Siedem cudów II RP”;
- zredagowanie gazetki przedstawiającej modę charakterystyczną w okresie międzywojennym;
- wyjazdy patriotyczne: zwiedzanie Polskich Zakładów Lotniczych w Mielcu, zwiedzanie miejsc w Warszawie związanych z wydarzeniami historycznymi, postaciami oraz polskimi osiągnięciami II RP;
- poetyckie spotkania poświęcone 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości „Ojczyzno ma”;
- festiwal pieśni i piosenek niepodległościowych „Z pieśnią na ustach dla Niepodległej”;
- rodzinny turniej w tenisie stołowym o Puchar Niepodległości;
- międzyklasowe rozgrywki w „Niepodległościowym Turnieju Szachowym”;
- warsztaty plastyczne, wykonanie kotylionów;
- projekt montażu słowno-muzycznego;
- happening plenerowy „Marszałek Piłsudski na czele wojskowej parady”;
- uroczysty apel z okazji Narodowego Święta Niepodległości.

○ **Niepubliczne Technikum w Starachowicach ZDZ w Kielcach**

- wieczornica „Bez tej miłości nie można żyć”;
- wystawa „Drogi do niepodległości”;
- zajęcia dydaktyczne wzbogacone prezentacjami przygotowanymi przez uczniów;
- apel wzbogacony przygotowanym programem słowno-muzycznym „Dzień dla Niepodległej”.

○ **Niepubliczne Technikum w Ostrowcu Świętokrzyskim ZDZ w Kielcach**

- wycieczka edukacyjna „Śladami Józefa Piłsudskiego na Litwie”;
- rajd „Klasy mundurowe Technikum ZDZ i Harcerze dla Niepodległej Małej Ojczyzny”;
- wystawa „Rys Niepodległej – od bohatera dwóch kontynentów Tadeusza Kościuszki do teraźniejszości”;
- wieczornica i prezentacja przekazu słowno-muzycznego.

1.1.14. Województwo warmińsko-mazurskie

○ **Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rogożu (Lidzbark Warmiński)**

- konkurs plastyczny „Kartka dla niepodległej”;
- wycieczka do Warszawy;
- wieczornica „Portrety Niepodległości”;
- uroczysty apel z okazji 100-lecia niepodległości;
- „Śniadanie z Marszałkiem”.

○ **Szkoła Podstawowa nr 2 im. I Dywizji Tadeusza Kościuszki w Elku**

- uroczysty apel z okazji 100-lecia niepodległości;
- konkursy okolicznościowe.

○ **Zespół Placówek Oświatowych w Baniach Mazurskich**

- konkurs plastyczno-literacki – zaprojektowanie zaproszeń „100 lat Niepodległej”;
- zajęcia historyczno-patriotyczne w Jabłonce: wciąganie flagi na maszt, formowanie dwójek, wykład o ułańskich szablach, historia Józefa Piłsudskiego i jego klaczy Kasztanki, jazda konna, zawody rzutu granatem i podkową, inscenizacja bitwy, historia ułanów;
- szkolny konkurs recytatorski „Kochamy Cię, Ojczyzno”;
- konkurs plastyczno-historyczny „100 lat Niepodległej”;
- wieczór pieśni patriotycznej „1918–2018 Ojczyzna naszych serc”;
- „Spotkanie pokoleń” – poznanie miejsc pochodzenia osadników przybyłych po II wojnie światowej, ich kultury, tradycji i obyczajów.

○ **II Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół nr 2 im. Jana Pawła II w Działdowie**

- wystawa „Działdowszczyzna w okresie II Rzeczypospolitej”;
- wycieczka szkolna do Zagrody Edukacyjnej „Patataj” w Jabłonce k. Szczytna;
- zajęcia edukacyjne połączone z inscenizacją apelu kawaleryjskiego, pogadankami o formacjach wojskowych II Rzeczypospolitej Polskiej;
- zwiedzanie galerii sztuki;
- prezentacja multimedialna „Marszałek Józef Piłsudski i Generałowie II Rzeczypospolitej”;

- koncert pieśni patriotycznej z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości;
- wieczornica „Ojcowie niepodległości”;
- gra terenowa „Śladami niepodległości w Działdowie”;
- wykład pracownika naukowego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu na temat historii Działdowa po I wojnie światowej;
- warsztaty „Dbamy o lokalne miejsca pamięci” połączone z porządkowaniem miejsc pamięci z okresu I wojny światowej oraz wojny polsko-bolszewickiej, położonych przy ul. Grunwaldzkiej w Działdowie;
- rajd rowerowy „Działdowski Rajd Niepodległości”.

○ Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Świętego Jana Pawła II w Kętrzynie

- konkurs wiedzy „Droga do wolności”;
- konkurs plastyczny „100 lat Niepodległej”;
- szkolna akademie z okazji stulecia niepodległości.

○ Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jarosława Iwaszkiewicza w Dąbrównie

- realizacja projektu patriotycznego „Żadne miejsce nie powinno być dla ciebie droższe od Ojczyzny”;
- wycieczki do Torunia, Warszawy, Trójmiasta: poznawanie miejsc i postaci związanych z historią Polski;
- konkurs plastyczny „Moje spotkania z historią”;
- nauka pieśni patriotycznych oraz tańców narodowych, zaprezentowanych potem na uroczystym apelu;
- gra terenowa „Niepodległa” i debata „Czym dla współczesnej młodzieży jest patriotyzm?”;
- biegi przełajowe z okazji odzyskania niepodległości przez Polskę.

○ Zespół Szkół nr 1 w Działdowie

- uroczystość szkolna połączona z wykładem „Wokół Niepodległej”;
- wystawa plenerowa pamiątek z okresu odzyskania i budowania niepodległości na Działdowszczyźnie;
- wycieczka tematyczna do Warszawy „Śladami Niepodległej i Józefa Piłsudskiego”;
- cykl warsztatów przygotowujących uczniów do udziału w debatach oksfordzkich prowadzonych przez trenerów z Fundacji Nowy Głos w Warszawie;
- konkurs recytatorski „Niepodległa w literaturze”;
- konkurs plastyczny „Niepodległa”;
- Bieg Pamięci – 1918 – trasą miejsc pamięci narodowej.

○ **Szkoła Podstawowa im. Leśników Polskich w Galinach**

- uroczysty apel z okazji Święta Niepodległości;
- wycieczka do Izby Pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rogożu.

○ **Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich**

- gminny konkurs recytatorski „Z Niepodległą w tle”;
- II Gminny Konkurs Plastyczny „Polska – tu mieszkam”;
- wycieczka śladami historii;
- obchody Dnia Sybiraka – złożenie kwiatów w kościele i przy Kamieniu Katyńskim, apel szkolny;
- „Niepodległa łączy pokolenia” – rodzinny bieg niepodległościowy;
- gra terenowa – 100 miejsc historycznych;
- gazetka okolicznościowa o 100 najważniejszych wydarzeniach historycznych;
- sadzimy 100 drzew na 100-lecie niepodległości;
- szkolny konkurs na prezentację multimedialną „Polska niepodległa”;
- konkurs fotograficzny „Odzyskanie niepodległości” – miejsca pamięci w regionie;
- seans filmowy „Historia Roja. Żołnierz Wyklęty”;
- przegląd prozy i pieśni patriotycznej, uroczysta akademicka z okazji odzyskania niepodległości.

○ **Szkoła Podstawowa nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi im. ks. Jana Twardowskiego w Olecku**

- gminny konkurs plastyczny „Najładniejszy kotylion w barwach narodowych”;
- warsztaty artystyczne – przygotowanie patriotycznych kotyliionów;
- forum wychowawcze „Szkoła wierna dziedzictwu”;
- uroczystość z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości;
- zaśpiewanie hymnu narodowego, inscenizacja historyczna najważniejszych wydarzeń ze stu lat historii Polski;
- prelekcja poświęcona Józefowi Piłsudskiemu, wygłoszona przez prezesa Związku Piłsudczyków w Olecku;
- wystawa „Niepodległa”;
- wieczór filmowy: „Kamienie na szaniec”;
- Międzyklasowy Turniej Patriotyczny „Jestem Polakiem”;
- konkurs plastyczno-historyczny na pocztówkę o tematyce patriotycznej;
- wystawa i prelekcja „Od zaborów do niepodległości”.

○ **Szkoła Podstawowa w Jeżach (Pisz)**

- wycieczka do miejsc związanych z odzyskaniem niepodległości – zorganizowanie wystawy historycznej;
- zakup masztu flagowego i zestawu do pocztu flagowego;
- rajd rowerowy;

- wykonanie tzw. schodów do niepodległości;
- konkurs wiedzy o odzyskaniu niepodległości.

1.1.15. Województwo wielkopolskie

○ Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dobrosławie

- rajd rowerowy „Droga do Niepodległej” szlakiem powstania wielkopolskiego;
- gra terenowa „Bohaterowie Powstania Wielkopolskiego”;
- uroczysta akademie upamiętniająca 100. rocznicę odzyskania niepodległości przez Polskę;
- udział w konkursie recytatorskim o „Laur Niepodległej”.

○ Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Pniewach

- wycieczka do Lusowa: zwiedzanie Muzeum Powstańców Wielkopolskich im. Generała Józefa Dowbor Muśnickiego, złożenie kwiatów i zapalenie zniczy na mogile generała na miejscowym cmentarzu;
- udział w konkursie recytatorskim „Radość z niepodległości”;
- udział w akcji „Rekord dla Niepodległej”;
- dwie wycieczki do Poznania „10 kroków do Niepodległej”;
- gra miejska.

○ Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Środzie Wielkopolskiej

- wystawa pamiątek związanych z odzyskaniem niepodległości i budową państwowości polskiej: „Życie codzienne w II RP”, „Przedmioty codziennego użytku”, „Powstańcy Wielkopolscy z naszych rodzin”, „Moda w II RP”;
- wystawa prac uczniów z konkursów: „Selfie z Niepodległą”, „Ignacy Jan Paderewski w karykaturze”, pocztówki z okazji odzyskania niepodległości;
- przygotowanie montażu słowno-muzycznego „W drodze do niepodległości”;
- udział w lokalnych uroczystościach upamiętniających wydarzenia z 1918 roku;
- udział w akcji „Rekord dla Niepodległej” i odśpiewanie czterech zwrotek hymnu narodowego;
- spotkanie z pieśnią i poezją patriotyczną;
- udział w biegu „Dla Niepodległej”;
- udział w grze terenowej „Śladami powstania wielkopolskiego”.

○ Zespół Szkół Zawodowych w Wolsztynie

- udział w grze miejskiej „Po co ta Niepodległa?": treści lokalne (przebieg wyzwolenia Wolsztyna), treści krajowe (przebieg formowania granic kraju), treści ogólnoludzkie (motywacja wyzwolenia kraju);
- konkurs pieśni patriotycznej „Śpiewajmy Niepodległej”;
- uroczysty apel;
- wykłady zawierające treści patriotyczne;

- wystawa historyczna;
- wycieczka do miejsc największych walk o zachodnią granicę Polski na odcinku wolsztyńskim podczas powstania wielkopolskiego.

○ Zespół Szkół im. ks. Michała Przywary i Rodziny Salomonów w Nowej Wsi Książęcej

- wycieczka do Śmiełowa, Poznania, Kórnik, Puszczykowa i Rogalina;
- szkolne święto – „Dzień Patrona”;
- uroczysta akademie obchodów 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości;
- odśpiewanie czterech zwrotek hymnu państwowego;
- prezentacja programu artystycznego „Dla Niepodległej”: pieśni legionowe, tańce narodowe, poezja patriotyczna;
- quiz historyczny.

○ Zespół Szkół w Brzezinach

- akademie z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

○ Szkoła Podstawowa w Cekowie Kolonii

- wycieczki do miejsc pamięci narodowej w Poznaniu, Łodzi i Warszawie;
- niepodległościowy sportowy turniej klas;
- wykonanie kotylionów;
- wykonanie prac plastycznych;
- wykonanie prezentacji multimedialnych;
- prezentacja własnej twórczości poetyckiej na szkolnych gazetkach;
- międzypokoleniowa wieczornica: śpiewanie pieśni patriotycznych, recytacja własnych, patriotycznych wierszy;
- wystawa „Dla Niepodległej”;
- udział w akcji „Rekord dla Niepodległej”;
- udział w rajdzie niepodległościowym po gminie Ceków-Kolonia.

○ Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Dominowie

- wystawa pamiątek związanych z odzyskaniem niepodległości i budową państwowości polskiej;
- trzy autokarowe wycieczki patriotyczne do Poznania, Wrześni i Środy Wielkopolskiej;
- udział w dwóch rajdach rowerowych do Miłosławia i Sokołowa;
- udział w dwóch rajdach pieszych do Grodziszczka, Giecza i Orzeszkowa;
- „Bieg biało-czerwony”;
- mecze piłkarskie 4 drużyn uczniowskich;
- przegląd pieśni patriotycznej i poezji patriotycznej;
- koncert pieśni patriotycznej;
- wieczornica patriotyczna;

- opracowanie prezentacji multimedialnej będącej podsumowaniem działań w ramach programu „Godność, wolność, niepodległość”;
 - opracowanie publikacji książkowej „Ku niepodległości”, dotyczącej realizowanego projektu.
- Szkoła Podstawowa nr 7 im. prof. Eugeniusza Witolda Piaseckiego w Gnieźnie**
- utworzenie przez uczniów biało-czerwonej flagi;
 - uroczysta akademicka;
 - wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych.
- Zespół Szkół w Pawłowie, Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Morakowie**
- zaangażowanie nauczycieli i uczniów było docenione przez środowisko lokalne, które wspierało każde działanie związane z przygotowaniem obchodów 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.
- Szkoła Podstawowa im. ppłk. Włodzimierza Kowalskiego w Gołańczy**
- udział w akcji „100 pozdrowień na 100-lecie niepodległości”;
 - uroczysta akademicka i występ laureatów szkolnych konkursów;
 - otwarcie Szkolnej Izby Pamięci;
 - udział w konkursie recytatorskim „Strofy o Niepodległej”;
 - udział w konkursie wokalnym „Pieśni patriotyczne”;
 - udział w konkursie plastycznym „Kartka dla Niepodległej”.
- Szkoła Podstawowa im. Marii Dąbrowskiej w Grodźcu**
- wystawa podzielona na cztery tematy: „Udział mieszkańców Grodźca w odzyskaniu i budowaniu niepodległości”, „Zwycięskie powstanie Wielkopolan”, „Chwała bohaterom”, „Jesteśmy dumni z II Rzeczypospolitej”;
 - warsztaty literacko-plastyczne zorganizowane w Bibliotece Publicznej w Grodźcu;
 - udział w Konkursie Piosenki Patriotycznej w Szkole Podstawowej w Grochowach.
- Zespół Szkoła Podstawowa – Przedszkole w Michorzewie**
- wycieczka autokarowa szlakiem miejsc związanych z powstaniem wielkopolskim;
 - uroczysta wieczornica;
 - przygotowanie widowiska słowno-muzycznego;
 - podsumowanie działań realizowanych w ramach projektu edukacyjnego „Niepodległa”;
 - recytacja wierszy;
 - wygłoszenie fragmentów prozy;

- zaśpiewanie pieśni patriotycznych;
 - opracowanie i pokaz prezentacji multimedialnej w połączeniu ze śpiewem „Niepodległa – Niepokonana”.
- **Szkoła Podstawowa im. Leona Masiakowskiego w Białężynie**
- wieczornica, podczas której wystąpili laureaci konkursów poezji i piosenki patriotycznej;
 - udział w lokalnych obchodach 100. rocznicy odzyskania niepodległości: złożenie kwiatów, zapalenie zniczy i odśpiewanie hymnu państwowego.
- **Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Wysocku Małym**
- odszukanie i uporządkowanie mogił bohaterów na miejscowym cmentarzu;
 - zapalenie zniczy na grobach zasłużonych, którzy oddali życie za Polskę;
 - finał Gminnego Konkursu Recytatorskiego „Opowiedz nam, Polsko”;
 - dwudniowy wyjazd do stolicy Polski – Warszawy;
 - „Setka na 100-lecie” – 100 uczniów przez 20 minut wykonywała intensywne ćwiczenia gimnastyczne;
 - „Bieg Niepodległości” z piknikiem;
 - quiz wiedzy o sukcesach polskich sportowców;
 - lekcja patriotyczna i obywatelska z okazji stulecia odzyskania niepodległości;
 - recytacja poezji patriotycznej;
 - śpiewanie pieśni patriotycznych dla Niepodległej.
- **Szkoła Podstawowa w Wielowsi**
- uroczysta akademie z okazji obchodów rocznicy Święta Niepodległości;
 - odśpiewanie hymnu państwowego;
 - przedstawienie montażu słowno-muzycznego;
 - słuchanie i śpiewanie pieśni patriotycznych i legionowych.
- **Szkoła Podstawowa im. Jana III Sobieskiego w Zbiersku**
- patriotyczna wycieczka do Warszawy;
 - „Piknik z Józefem Piłsudskim” na dworcu kolejki wąskotorowej w Zbiersku;
 - rozwinięcie ulicami Zbierska stumetrowej biało-czerwonej flagi;
 - inscenizacja „Droga do wolności”;
 - obchody uroczystości z okazji rocznicy odzyskania niepodległości;
 - odegranie scenki historycznej;
 - wspólne gry i zabawy z okresu międzywojennego;
 - „Bieg niepodległościowy” na dystansie 1918 metrów;
 - wspólne śpiewanie pieśni i piosenek patriotycznych;
 - uroczysta akademie „Wstań, Polsko moja! Uderz w czyn!”.
- **Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Szamocinie**
- spotkanie z autorką książki „Gloria victoribus. Powstańcy wielkopolscy powiązani z Ziemią Chodzieską”.

○ **Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Łomnicy**

- uczniowie i nauczyciele, przy wsparciu społeczności lokalnej, z ogromnym zaangażowaniem przygotowywali uroczystości związane z setną rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości.

○ **Zespół Szkół – Szkoła Podstawowa w Trzciny**

- wycieczka patriotyczna do Warszawy i Sulejówka;
- gra terenowa „patrol powstańczy”;
- udział w Gminnym Konkursie Recytatorskim Poezji Lokalnych Twórców;
- udział w Powiatowym Konkursie Pieśni i Piosenki Patriotycznej;
- uroczysty apel dla klas I–III;
- udział w Gminnych Obchodach Święta Niepodległości;
- uroczystość szkolna z udziałem władz lokalnych i społeczności lokalnej;
- prezentacja przedstawienia „Od Konstytucji 3-majowej po niepodległość”;
- projekcja filmu „Wielkopolskie drogi do niepodległości – bohaterowie Małych Ojczyzn”;
- podsumowanie projektu „Niepodległa”.

○ **Szkoła Podstawowa im. Noblistów Polskich w Wielichowie**

- realizacja projektu „Koleje wolności 1918–2018”;
- udział w warsztatach historycznych;
- uroczysta akademicka;
- recytacja patriotycznych wierszy;
- wspólne śpiewanie piosenek patriotycznych;
- Jesienny Turniej Sportowy;
- gra terenowa „Przez walkę do zwycięstwa – udział mieszkańców gminy w powstaniu wielkopolskim”;
- wystawa „100 lat Niepodległej 1918–2018”;
- inicjatywa uczniów „100 dobrych uczynków na 100-lecie odzyskania niepodległości”.

○ **Zespół Szkół w Mieszkowie**

- stulecie odzyskania przez Polskę niepodległości to wyjątkowa rocznica, a jednocześnie niepowtarzalna okazja, by podjąć działania służące budowaniu wspólnoty, kształtowaniu tożsamości narodowej i poczucia dumy z bycia Polakiem;
- uczniowie i nauczyciele z zaangażowaniem realizowali zaplanowane działania w ramach projektu „Niepodległa”.

1.1.16. Województwo zachodniopomorskie

- **Szkoła Podstawowa nr 1 im. Jana Brzechwy w Suliszewie**
 - warsztaty „Spotkania z historią”;
 - biegi niepodległościowe;
 - konkursy plastyczne i muzyczne;
 - rodzinny konkurs poetycki „Moja Ojczyzna”.
- **Szkoła Podstawowa im. 5. Kołobrzeskiego Pułku Piechoty w Dziwnowie**
 - wycieczka trzydniowa do Trójmiasta;
 - zwiedzenie Muzeum Emigracji w Gdyni;
 - rajd rowerowy do pomnika zwycięstwa i zapalenie zniczy;
 - apel poświęcony 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.
- **Szkoła Podstawowa w Staniewicach**
 - koncert piosenki żołnierskiej i patriotycznej w Staniewicach;
 - wycieczka tematyczna do Warszawy;
 - opracowanie albumu „Niepodległa”;
 - konkurs recytatorski „Strofy o Ojczyźnie”.
- **Szkoła Podstawowa nr 1 w Sianowie**
 - konkurs „Twoje pamiętki związane z budową niepodległej Polski”;
 - warsztaty o charakterze patriotycznym z edukatorem z zaprzyjaźnionego Studia Historycznego „Huzar”;
 - wycieczka do Pucka i Gdyni, złożenie kwiatów pod pomnikiem generała Józefa Hallera;
 - albumy obchodów odzyskania przez Polskę niepodległości.
- **Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. prof. Jana Radomskiego w Tychowie**
 - śpiewanie hymnu oraz składanie życzeń Polsce i Polakom;
 - połączenie Święta Szkoły z obchodami 100-lecia niepodległości;
 - odwiedziny szkoły przez koszalińskiego rapera, który poprzez swoją muzykę promuje wśród młodzieży wartości patriotyczne;
 - wycieczka trzydniowa śladami niepodległości: Poznań, Warszawa, Gdynia.
- **Specjalna Szkoła Podstawowa im. Świętego Brata Alberta w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w Szczecinie**
 - śpiewanie pieśni patriotycznych;
 - konkursy plastyczne i muzyczne.
- **Prywatne Liceum Ogólnokształcące w Szczecinku**
 - „Wolność – kocham i rozumiem” – wystawa pamiątek z okresu międzywojennego;
 - wycieczka patriotyczna do Poznania i okolic śladami bohaterów powstania wielkopolskiego;

- konkurs na zgromadzenie pamiątek z okresu międzywojennego i późniejsze opisywanie zgromadzonych pamiątek;
- organizacja wystawy pamiątek „Wolność – Kocham i Rozumiem”;
- turniej sportowo-obronny dla szkół z powiatu z udziałem Budzyńskiej Grupy Rekonstrukcyjnej;
- wspólne śpiewanie hymnu;
- uroczystości szkolne: lekcja historii o życiu generała Józefa Dowbora-Muśnickiego, śpiewanie pieśni patriotycznych, przemarsz pod pomnik marszałka Józefa Piłsudskiego i złożenie kwiatów, nauka tańców narodowych w ramach cotygodniowych lekcji tańca.

○ Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Marii Dąbrowskiej w Gryfinie

- pięciodniowa wycieczka do Krakowa;
- uroczysty apel, odśpiewanie hymnu, konkursy plastyczne, muzyczne i sportowe.

○ Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Chrobrego w Gryficach

- pamiątkowe zdjęcie wszystkich uczniów i pracowników szkoły;
- przygotowanie spotu dotyczącego Niepodległej – konkurs na spot promujący patriotyzm;
- wycieczka śladami Józefa Piłsudskiego;
- bieg z okazji odzyskania niepodległości w parku miejskim w Gryficach;
- konkurs historyczny;
- konkurs na najlepiej wykonany utwór patriotyczny.

○ Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Drawsku Pomorskim

- apel i odśpiewanie hymnu państwowego;
- konkursy sportowe, muzyczne i historyczne;
- przygotowanie okolicznościowej wystawy.

○ Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. kp.hm. Andrzeja Romockiego „Morro” w Barlinku

- uroczystość obchodów 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości;
- wykład okolicznościowy „Blaski i cienie II RP”;
- montaż słowno-muzyczny dotyczący niepodległości;
- pokaz „Moda ostatnich 100 lat”;
- szkolny konkurs plastyczny „W stulecie niepodległości” – kalendarz na rok 2019 promujący historię i wartości niepodległościowe.

○ Szkoła Podstawowa nr 5 im. Jana Pawła II w Stargardzie

- wystawa edukacyjna „Drogi do niepodległości”;
- wycieczka historyczna „Śladami kawalerii i budowniczych II RP” do Grudziądza i Gdyni;

- wyjścia uczniów na lekcje w Sali Tradycji Brygady Wsparcia Dowodzenia w Stargardzie;
- spotkania ze świadkami historii;
- uroczysty koncert „Tobie, Ojczyzno”.

○ Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Chojnie

- wystawa pamiątek „Bohaterowie Niepodległej”;
- wykład pracownika naukowego Uniwersytetu Szczecińskiego oraz debata „Czym dla Ciebie jest wolność”;
- szkolny turniej szczypiorniaka – dyscypliny sportowej stworzonej przez polskich legionistów;
- wieczornica poezji i muzyki niepodległościowej w bibliotece szkolnej;
- stworzenie i rozpowszechnienie gry planszowej „Postaw na Niepodległą” do wykorzystania na zajęciach historii, wiedzy o społeczeństwie, języka polskiego oraz godziny z wychowawcą;
- konkurs na projekt muralu o tematyce niepodległościowej;
- opracowanie kalendarza na rok szkolny 2018/2019 z ilustracjami najważniejszych wydarzeń związanych z odzyskaniem niepodległości, wykonanymi przez uczniów.

1.2. Organizacja i przeprowadzenie konkursu poetyckiego „Poezja dla Niepodległej” oraz quizu wiedzy o Niepodległej (Zadanie II, rok 2018)

Stowarzyszenie Delta na zlecenie Ministerstwa Edukacji Narodowej zorganizowało w roku 2018 ogólnopolski konkurs poezji dla Niepodległej „Myśmy wciąż do Niepodległej szli...” oraz quiz wiedzy o Niepodległej. Finały rywalizacji młodych poetów oraz uwieńczenie konkursu wiedzy odbyły się na terenie Bałtowskiego Kompleksu Turystycznego. Warto zaznaczyć, że miejsce finałów nie zostało wybrane przypadkowo. Bałtowski Kompleks Turystyczny to uformowany na kształt Polski obszar o powierzchni ok. 1 hektara, z zaznaczonymi głównymi rzekami, jeziorami, krainami geograficznymi, oraz 48 miniaturami zamków i pałaców (w skali 1:25) stanowiących najciekawsze zabytki architektoniczne powstałe na przestrzeni 500 lat, a znajdujące się obecnie w granicach naszego kraju. Uczniowie mieli możliwość przebywania w miejscu, w którym na żywo mogli się spotkać z historią naszego kraju.

Do konkursu poetyckiego „Myśmy wciąż do Niepodległej szli...” zgłoszono 2400 wierszy. Do finału, który odbył się 26–27 listopada 2018 roku, zakwalifikowano 30 prac: po 10 w trzech kategoriach wiekowych:

- szkoły podstawowe: klasy I–III;
- szkoły podstawowe: klasy IV–VIII i gimnazja;
- szkoły ponadpodstawowe.

Finałiści mieli okazję, aby zaprezentować swoje wiersze podczas specjalnej gali w Bałtowskim Zapiecku. Młodzi twórcy mieli też pełną swobodę ekspresji podczas prezentowania swoich utworów: wiersze były recytowane, inscenizowane, tworzony był do nich podkład muzyczny. Trzyosobowe jury wybrało laureatów konkursu.

W kategorii szkół podstawowych, klas I–III:

- I miejsce zajęły dwie uczennice wygłaszające wiersz „Niepodległość – co to znaczy?”;
- II miejsce zajęła uczennica prezentująca wiersz „Rozmowy małej Polki z mamą”;
- III miejsce zajęła uczennica deklamująca wiersz „Droga do Niepodległej”.

Wyróżniono także siedmiu innych finalistów w tej kategorii wiekowej.

W kategorii szkół podstawowych, klas IV–VIII oraz gimnazjów:

- I miejsce zajęła uczennica recytująca wiersz „Trzydzieści osiem milionów”;
- II miejsce zajęła uczennica prezentująca wiersz „Moja Polska”;
- III miejsce zajęła uczennica wygłaszająca wiersz „Oni”.

Wyróżniono również siedmiu innych finalistów w tej kategorii wiekowej.

W kategorii szkół ponadpodstawowych:

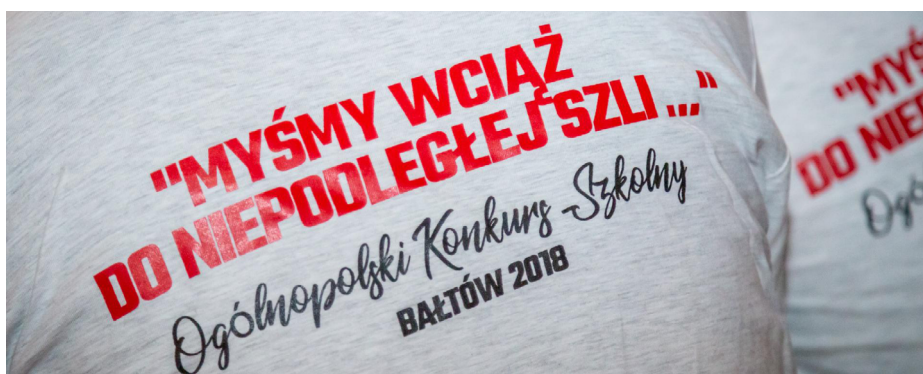
- I miejsce zajął uczeń przedstawiający wiersz „Jesteś dla mnie...”;
- II miejsce zajął uczeń recytujący wiersz „Gazeciarz”;
- III miejsce zajęła uczennica interpretująca wiersz bez tytułu „Ojczyzno, nie gniewaj się na mnie...”.

Wyróżniono również ośmiu innych finalistów w tej kategorii wiekowej.

Wydano tomik wierszy „Myśmy wciąż do Niepodległej szli... Ogólnopolski Konkurs Poetycki w 100-lecie Odzyskania Niepodległości”, zawierający wypowiedzi jurorów oraz trzydzieści wierszy finalistów. Tomik ten jest dostępny w wersji internetowej w postaci pdf, zawiera 44 strony.

Do quizu historycznego „Myśmy wciąż do Niepodległej szli” zgłosiło się prawie 400 czteroosobowych drużyn z całej Polski. Do finału, który miał miejsce 26–27 listopada 2018 roku w Bałtowskim Kompleksie Turystycznym, zostało wybranych 10 drużyn na poziomie szkół podstawowych i gimnazjów oraz 10 szkół na poziomie ponadgimnazjalnym.

Zadaniem drużyn było rozwiązanie quizu na etapie testowym oraz uczestniczenie w grze terenowej sprawdzającej wiedzę historyczną, orientację przestrzenną, logiczne myślenie oraz pracę zespołową. Uczniowie musieli wykonywać zadania związane z historią Polski, ze szczególnym uwzględnieniem dążeń niepodległościowych XIX i początków XX wieku, oraz z zakresu kultury i sztuki dwudziestolecia międzywojennego. Poziom konkursu był bardzo wysoki, uczniowie znakomicie poradzili sobie ze stawianymi wyzwaniami. Drużyny miały też szansę na spotkanie z jurorami, aby omówić wykonane przez siebie zadania. Podczas dwudniowego pobytu w ośrodku uczestnikom stworzono okazję posłuchania wykładu „Lekcja historii” oraz zwiedzenia z przewodnikiem atrakcji Bałtowskiego Kompleksu Turystycznego.

Gala finałowa została uświetniona pokazami wojskowej musztry i fechtunku, prezentacją tańców historycznych w wykonaniu Chorągwi Rycerstwa Ziemi Sandomierskiej, a także koncertem Jacka Kowalskiego z zespołem Monogamista JK. Nagrody zostały ufundowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej na łączną kwotę około 50 000 złotych.

1.3. Przygotowanie i przeprowadzenie na platformie interaktywnej gry „Godność, wolność i niepodległość” (Zadanie I, rok 2019)

Minister Edukacji Narodowej w 2019 roku zlecił Ośrodkowi Rozwoju Edukacji w Warszawie wykonanie i zaimplementowanie na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej gry „Godność, wolność i niepodległość”, nawiązującej treścią do 100. rocznicy odzyskania niepodległości.

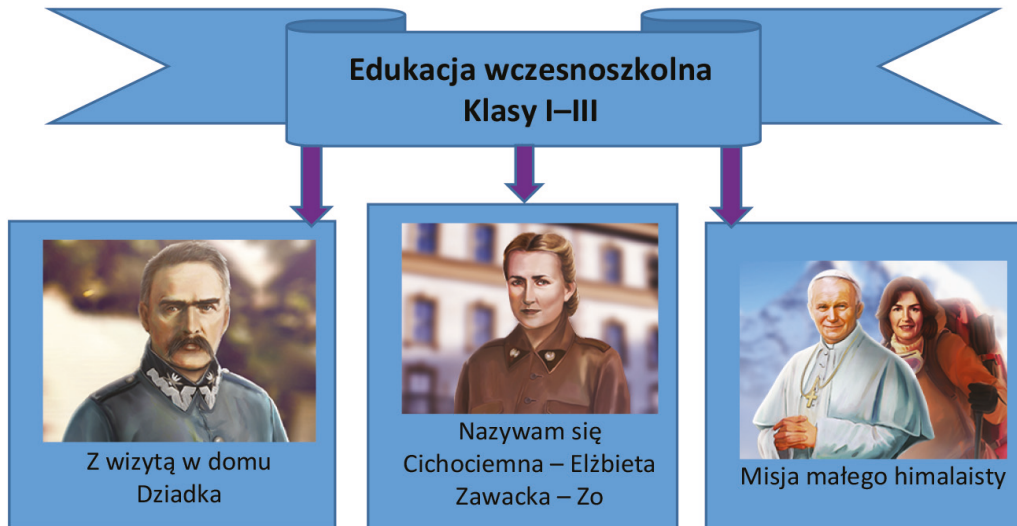
W zakresie merytorycznym gra została przygotowana przez grupę ekspertów z dziedziny historii.

Drogą przetargu ogłoszonego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie wyłoniono firmę z doświadczeniem w zakresie gamifikacji, która podjęła się wykonania i wdrożenia interaktywnej gry „Godność, wolność i niepodległość”.

Zespół ekspertów, wspólnie z wykonawcą, opracował innowacyjne narzędzie edukacyjne, merytorycznie zgodne z podstawą programową i dostosowane do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów.

Gra składa się z 15 misji podzielonych na trzy etapy edukacyjne:

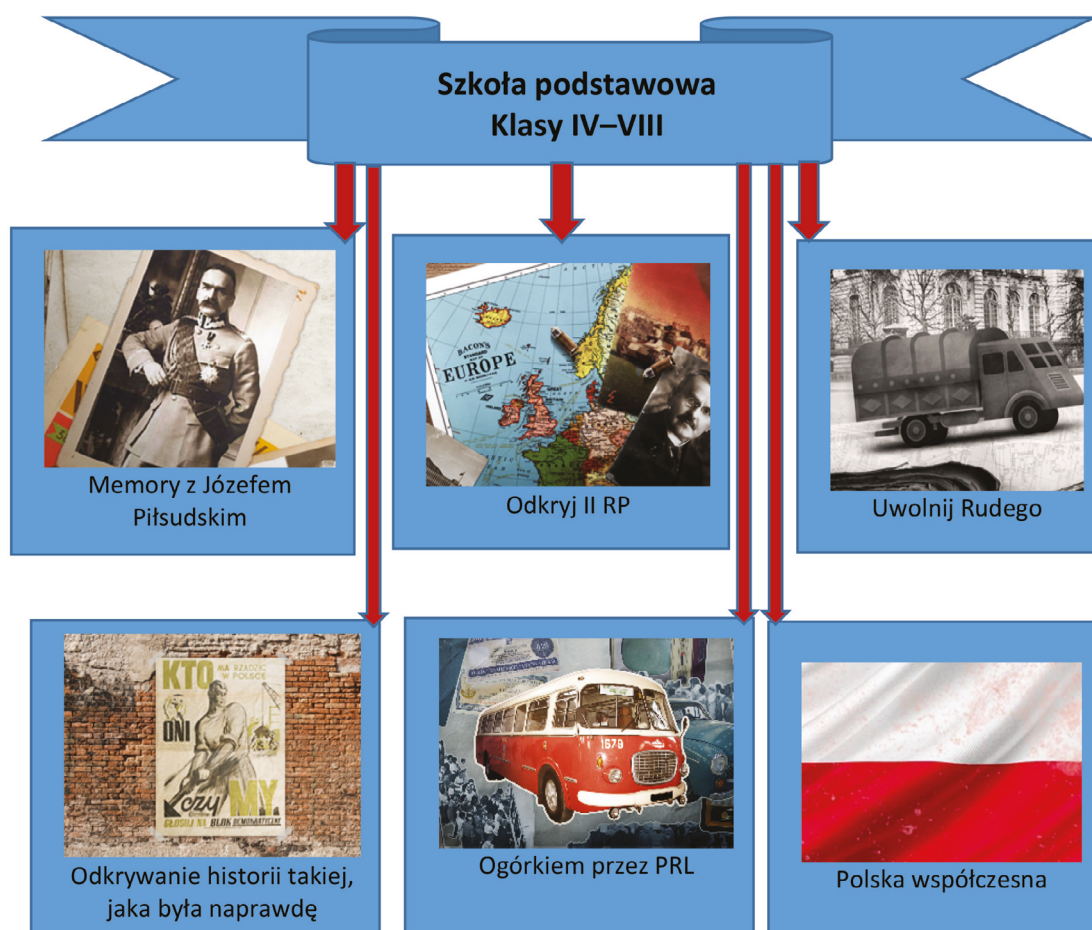
Edukacja wczesnoszkolna Klasy I–III

- **I Misja „Z wizytą u Dziadka”** jest zaproszeniem gracza do zwiedzania dworku, w którym mieszkał marszałek Józef Piłsudski. Gracz przenosi się w czasy dwudziestolecia międzywojennego, w których poznaje dworek „Milusin” i Dziadka oraz jego ulubione zajęcia i zwierzęta.
- **II Misja „Nazywam się Cichociemna – Elżbieta Zawacka – Zo”** jest okazją do poznania Elżbiety Zawackiej – Zo, która w czasie II wojny m.in. nauczwała na tzw. tajnych kompletach. Uczeń przenosi się w realia okupowanej Polski i ma do wykonania szereg ważnych zadań w celu odszukania tajnego meldunku, który musi być dostarczony żołnierzom AK.
- **III Misja „Misja małego himalaisty”** to najnowsza historia Polski, kiedy m.in. Wanda Rutkiewicz, polska himalaistka, wyrusza w wysokie góry, aby zdobyć Mont Everest. Ważna jest data tej wyprawy, ponieważ w tym samym dniu inny Polak – Karol Wojtyła został wybrany podczas konklawe kardynałów na papieża i przyjął imię Jan Paweł II.

Szkoła podstawowa Klasy IV–VIII

Misje przygotowane dla szkoły podstawowej są zróżnicowane ze względu na stopień trudności – dotyczą poziomu podstawowego i poziomu zaawansowanego.

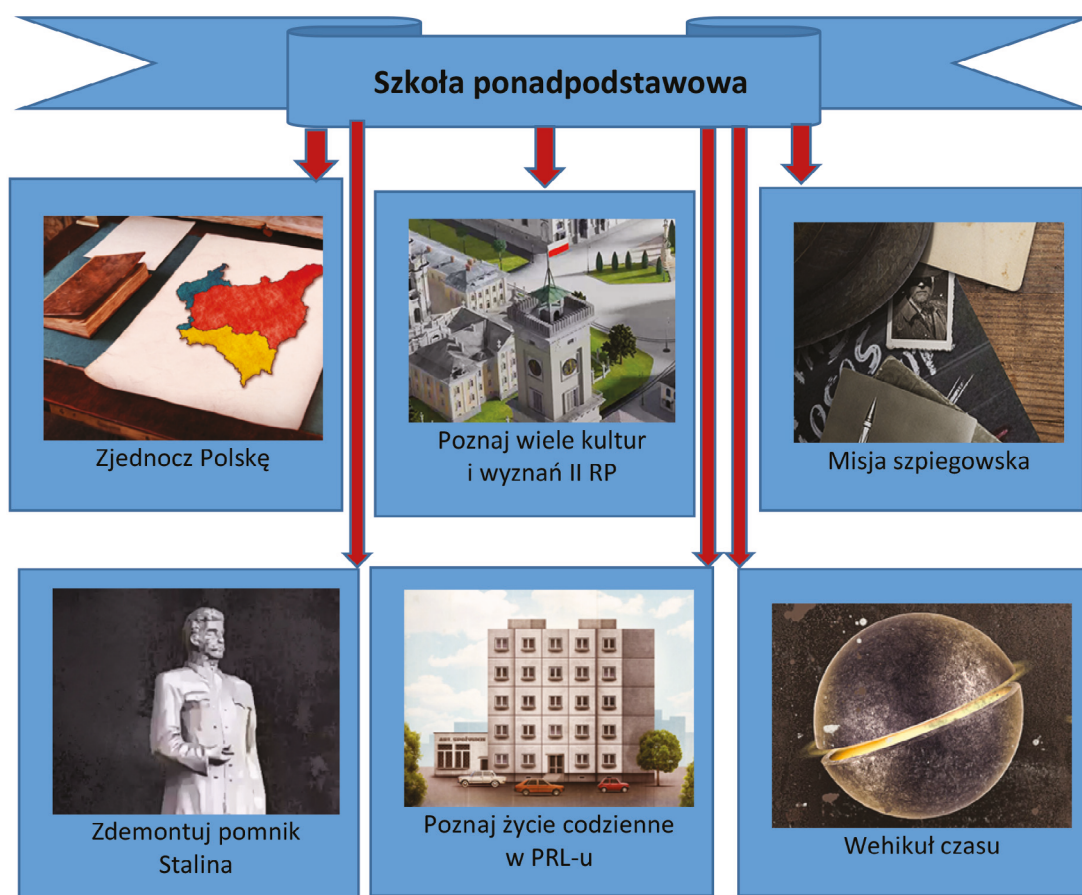

- **IV Misja „Memory z Józefem Piłsudskim”** przybliży sylwetki Polaków i wydarzenia związane z odzyskiwaniem przez Polskę niepodległości. Oprócz dorobku Józefa Piłsudskiego uczeń poznaje zasługi Ignacego Jana Paderewskiego, Romana Dmowskiego, Józefa Hallera, Wojciecha Korfanteo i Wincentego Witosa.
- **V Misja „Odkryj II RP”** to liczne zadania, w ramach których uczeń odpowiada na pytania, rozwiązuje quizy, poznając jednocześnie ważne postaci z czasów II RP. Wie, dlaczego uchwalono dwie konstytucje, potrafi wskazać osiągnięcia gospodarcze oraz dokonania z zakresu kultury i nauki tego okresu.
- **VI Misja „Uwolnij Rudego”** dotyczy czasów II wojny światowej, w tym „Akcji pod Arsenalem”. Prezentuje bohaterskie walki Polaków: obronę poczty polskiej, walkę na Westerplatte, bitwę nad Bzurą oraz miejsca zbrodni wojennych popełnionych przez okupantów – w Auschwitz, Palmirach, Katyniu, Miednoje i Charkowie.
- **VII Misja „Odkrywanie historii takiej, jaka była naprawdę”** porusza zagadnienia propagandy z okresu 1946–1956. Zadania wykonywane podczas misji wprowadzają w tajniki kształtowania się władzy ludowej w Polsce po sfałszowanym referendum ludowym

i wyborach do Sejmu Ustawodawczego. Uczeń po raz kolejny dowiadyuje się o oporze stawianym przez Polaków wobec nowych władz.

- **VIII Misja „Ogórkiem przez PRL”** to podróż czerwonym autobusem „ogórkiem” do miejsc, w których dochodziło do przełomowych wydarzeń, mających wpływ na polską historię. Gracz poznaje fakty, które miały miejsce w Poznaniu w 1956 roku, dowiadyuje się o buncie studentów w 1956 roku, strajku na Wybrzeżu w grudniu 1970 roku, powstaniu „Solidarności”, stanie wojennym, począwszy od 13 grudnia 1981 roku.
- **IX Misja „Polska współczesna”** wprowadza ucznia w tematy „okrągłego stołu” czy wyboru pierwszego prezydenta w młodym, demokratycznym państwie.

Szkoła ponadpodstawowa

- **X Misja „Zjednocz Polskę”** ułatwia uczniowi utrwalanie wiedzy dotyczącej jednostek miary powierzchni rolnych, walut, jednostek pojemności ciał sypkich i miar odległości obowiązujących w różnych zaborach. To również możliwość zmierzenia się z trudnym procesem scalania państwa polskiego, które przez 123 lata znajdowało się pod panowaniem różnych zaborców.

- **XI Misja „Poznaj wiele kultur i wyznań II RP”** poprzez wykonywanie wielu zadań wprowadza użytkownika gry w tematykę różnorodności kulturowej i wyznaniowej tamtego okresu.
- **XII Misja „Misja szpiegowska”** to oryginalny sposób włączenia użytkownika gry w poszukiwania tajnych planów poprzez zastosowanie zadań o charakterze edukacyjnym.
- **XIII Misja „Zdemontuj pomnik Stalina”** – uczeń poprzez wykonywanie zadań prowadzących do demontażu pomnika Józefa Stalina odkrywa karty historii tamtych lat.
- **XIV Misja „Poznaj życie codzienne w PRL-u”** to wędrówka po realiach PRL-u, z uwzględnieniem życia w bloku z wielkiej płyty, zakupów w sklepach z charakterystycznym asortymentem i podróży fiatem 126, tzw. maluchem.
- **XV Misja „Wehikuł czasu”** jest nawiązaniem do współczesności, w której Polska odzyskała suwerenność i została członkiem NATO oraz Unii Europejskiej.

Gra edukacyjna „Godność, wolność i niepodległość” została pozytywnie przyjęta przez recenzentów, którzy zwrócili uwagę na bogactwo faktów historycznych, ciekawą szatę graficzną i jej walor jako nowatorskiego narzędzia nauczania.

W dniach 16–17 grudnia 2019 roku w Ośrodku Rozwoju Edukacji w Warszawie odbyła się Ogólnopolska Konferencja prezentująca to nowoczesne narzędzie edukacyjne. Uczestniczyli w niej przedstawiciele Ministerstwa Edukacji Narodowej, kuratoriów oświaty, ośrodków doskonalenia nauczycieli, jednostek samorządu terytorialnego, dyrektorzy szkół, nauczyciele historii, edukacji wczesnoszkolnej, podstawowej i ponadpodstawowej, wychowawcy klas, nauczyciele świetlic oraz inni nauczyciele zainteresowani edukacją historyczną.

Celem konferencji było przedstawienie i upowszechnienie narzędzia edukacyjnego, jakim jest gra historyczna, którą można wykorzystać w trakcie lekcji i zajęć dodatkowych. Wykłady, prezentacja i panel dyskusyjny zostały wzbogacone warsztatami stanowiącymi instruktaż do stosowania gry.

Prowadzona statystyka wskazała na bardzo duże zainteresowanie grą przez środowiska uczniów, nauczycieli i rodziców. Narzędzie było i jest stosowane jako element edukacyjny w nauczaniu zdalnym.

1.4. Rozbudowanie gry edukacyjnej „Godność, wolność i niepodległość”, dostępnej dla szkół na platformie e-podręczniki, o „Dziedzictwo kulturowe Jana Pawła II” (Zadanie I, rok 2020)

W związku z 100. rocznicą urodzin Jana Pawła II, papieża Polaka, w uzupełnieniu projektu Ministra Edukacji Narodowej w zadaniach na rok 2020 dodano moduł edukacyjny, związany z dziedzictwem kulturowym Jana Pawła II, w rozbudowanej grze edukacyjnej „Godność, wolność i niepodległość”, dostępnej dla szkół na zintegrowanej platformie edukacyjnej.

Celem przedsięwzięcia było:

- spopularyzowanie i poszerzenie zdobytej wiedzy o Janie Pawle II, w tym kształtowanie postaw patriotycznych dzieci i młodzieży;
- wskazanie wartości tekstów kulturowych Jana Pawła II, jako czynników kulturotwórczych, budujących międzypokoleniowy kod kulturowy, kształtujących poczucie tożsamości narodowej, kulturalnej i indywidualnej uczniów;
- wprowadzenie w świat wartości, w tym kształtowanie postaw wrażliwych społecznie, moralnych i etycznych oraz rozwijanie zainteresowań uczniów;
- świadomy odbiór, krytyczna analiza i przetwarzanie przekazów komunikatów medialnych zwiększających kompetencje kulturowe uczniów.

Zadanie zostało zlecone do wykonania przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie i zrealizowane w roku 2020 przez wyłonioną firmę, zajmującą się gamifikacją, z udziałem ekspertów merytorycznych.

Do pracy przystąpiła grupa ekspertów mająca już doświadczenie w tworzeniu nowego narzędzia dydaktycznego.

Do współpracy, w ramach porozumienia z Ośrodkiem Edukacji w Warszawie, zostali zaproszeni przedstawiciele Muzeum Jana Pawła II i Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Efektem wspólnej pracy jest II moduł gry edukacyjnej „Godność, wolność i niepodległość” „Dziedzictwo kulturowe Jana Pawła II”, składającej się z 18 misji podzielonych na trzy etapy edukacyjne:

- edukacja wczesnoszkolna;
- szkoła podstawowa, klasy IV–VIII;
- szkoła ponadpodstawowa.

Każdy etap zawiera sześć misji.

Treści zawarte w grze są zgodne z podstawą programową i zostały dostosowane do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów.

Edukacja wczesnoszkolna

- **I Misja „Dzieciństwo Karola”** to treści odnoszące się do miejsca narodzin Karola Wojtyły, jego rodziców oraz domu, w którym był wychowany.
- **II Misja „Szkolne lata Karola”** – poprzez wykonywanie różnych zdań uczeń nabywa wiedzy o wydarzeniach, jakie miały miejsce w dziecięcym życiu Karola Wojtyły, jego zainteresowaniach i szkole, do której uczęszczał.
- **III Misja „Rodzinne spotkania”** jest nawiązaniem do codziennego życia w domu rodzinnym Karola Wojtyły, tradycji świątecznych i przygotowań do nich. Pomocne w jej wykonaniu są zadania dla uczniów, z zastosowaniem quizu czy rebusu.
- **IV Misja „Zainteresowania Jana Pawła II”** – uczeń poprzez rozwiązywanie zagadek i zadań poznaje zainteresowania Jana Pawła II i ciekawostki z jego życia.
- **V Misja „Habemus Papam”** to wirtualne uczestnictwo w przebiegu konklawe i powrót do wyboru Karola Wojtyły na papieża Jana Pawła II.

- **VI Misja „Polska Jana Pawła II”** – uczeń zdobywa informacje o miejscach najważniejszych w życiu Jana Pawła II poprzez ułożenie puzzli czy rozwiązywanie zadań i udzielanie odpowiedzi na pytania.

Szkoła podstawowa klasy IV–VIII

- **VII Misja „Karol Wojtyła – aktor i orator”** – uczeń poznaje Karola Wojtyłę jako miłośnika teatru i żywego słowa.
- **VIII Misja „Droga Karola Wojtyły z Wadowic do Watykanu”** – uczestnik gry poprzez wykonanie zadań pokonuje drogę, jaką odbył przyszły papież z Wadowic do Watykanu, z uwzględnieniem ważnych w jego życiu faktów.
- **IX Misja „Miasta Papieża Jana Pawła II”** – uczestnik gry, rozwiązując quizy, zagadki i układając puzzle, nabywa wiedzę nt. miast, z którymi związana jest osoba Jana Pawła II.
- **X Misja „Pontyfikat Jana Pawła II”** to treści dotyczące pontyfikatu Jana Pawła II i charakterystyki tego okresu.

- **XI Misja „Papież świadkiem historii”** poprzez wykonanie zadań wprowadza ucznia w treści dotyczące roli, jaką odegrał Jan Paweł II nie tylko jako świadek historii, ale również w duchowym wsparciu ludzi na całym świecie w dobie wielkich przemian.
- **XII Misja „Papież w anegdocie”** to treści ukazujące papieża jako człowieka niepozbawionego poczucia humoru, optymizmu i pogody ducha.

Drugi etap edukacyjny – szkoła podstawowa, czyli klasy IV–VI, wprowadza uczniów w młodzińcze życie Karola Wojtyły oraz jego działania jako papieża Jana Pawła II.

Szkoła ponadpodstawowa

- **XIII Misja „Papież a Polacy. Pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny do 1989 roku”** – uczeń poprzez rozwiązywanie zagadek i zadań wnika w klimat dni będących oczekiwaniem Polaków na przybycie Papieża Polaka.

- **XIV Misja „Papież a Polacy. Pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny po 1989 roku”** to zadania pozwalające poznać charakter pielgrzymek Jana Pawła II po 1989 r. i ich wpływ na rodaków.
- **XV Misja „Przyjaźnie Jana Pawła II. Wizyty w Watykanie i Castel Gandolfo”** ukazuje uczniom postać Jana Pawła II, dla którego relacje z ludźmi, kontakty i przyjaźnie stanowiły bardzo istotny motyw życia. Wykonywane zadania to potwierdzają.
- **XVI Misja „Duchowe filary polskiego Kościoła w XX wieku”** poprzez prawidłowe wykonanie zadań wprowadza ucznia w wartości związane z określeniem filarów polskiego Kościoła XX wieku.
- **XVII Misja „Papież a młodzi – Światowe Dni Młodzieży”** to treści dedykowane papieżowi w hołdzie stworzenia tradycji obchodów Światowych Dni Młodzieży.
- **XVIII Misja „Biblioteka Jana Pawła II. Spotkanie z twórczością papieża”** to magiczne miejsce, do którego można dotrzeć po rozwiązaniu licznych zadań i łamigłówek oraz opracowaniu stosownego kodu.

II część gry również zdobyła pochlebne recenzje, wskazujące na dużą wartość dydaktyczną nowatorskiego narzędzia edukacyjnego, poszerzającego wiedzę nt. Wielkiego Polaka, z zaleceniem do zastosowania w edukacji.

16 grudnia 2020 r. odbyła się konferencja online, w trakcie której została zaprezentowana gra „Godność, wolność i niepodległość – Dziedzictwo kulturowe Jana Pawła II”. Uczestniczył w niej Minister Edukacji i Nauki Przemysław Czarnek oraz przedstawiciele ministerstwa, kuratoriów oświaty, ośrodków doskonaleni nauczycieli, eksperci, dyrektorzy szkół i nauczyciele. Gra została przyjęta z dużym uznaniem.

2. Komponent II – dla szkół za granicą prowadzących nauczanie języka polskiego i w języku polskim

Cel komponentu:

- doskonalenie znajomości języka polskiego przez uczniów za granicą,
- kształtowanie i wzbogacanie wiedzy o historii dążeń Polaków do odzyskania niepodległości wśród dzieci i młodzieży ze środowisk polskich za granicą,
- upowszechnienie wiedzy o historii dążeń Polaków do odzyskania niepodległości w kraju zamieszkania Polonii i Polaków za granicą,
- aktywizacja polskich środowisk za granicą.

2.1. Organizacja działań związanych z uczczeniem setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości w polskich środowiskach za granicą (Zadania na lata 2018–2020)

W planach komponentu była realizacja następujących działań:

- przeprowadzenie konkursu „Zapamiętane, a nieopisane” na przedstawienie w formie powieści, artykułu lub dzieła multimedialnego postaci zasłużonych dla odbudowy niepodległej Polski;
- organizowanie festynów w środowisku lokalnym, służących upowszechnieniu wiedzy o historii dążeń Polaków do odzyskania niepodległości;
- organizowanie przedstawień teatralnych oraz festiwali i koncertów muzyki polskiej, w tym m.in. pieśni patriotycznych;
- organizowanie wystaw, których celem jest zaangażowanie uczniów, rodziców i nauczycieli w poszukiwanie pamiątek związanych z odzyskaniem i budową przez Polskę niepodległości;
- przeprowadzenie quizów wiedzy o niepodległej Polsce, w których uczestniczą uczniowie, nauczyciele i rodzice;
- przeprowadzenie gier miejskich, których celem jest przybliżenie sylwetek znanych Polaków oraz miejsc związanych z ich życiem i działalnością, historią, kulturą Polski;
- opracowanie i przeprowadzenie przez polskich uczniów lekcji skierowanych do rówieśników w kraju zamieszkania nt. odzyskania przez Polskę niepodległości;
- inne formy działania.

Realizacja zadania przebiegała w dwóch formach:

- zlecenie jednostce podległej Ministrowi Edukacji Narodowej – Ośrodkowi Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą – realizacji działań związanych z obchodami setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości w szkołach prowadzonych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, sekcjach polskich funkcjonujących w systemach oświaty innych państw oraz Szkołach Europejskich;
- ogłoszenie otwartego konkursu na realizację zadania publicznego i wyłonienie podmiotów realizujących działania związane z obchodami setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości w szkołach organizacji Polaków za granicą oraz szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw.

2.1.1. Zlecenie jednostce podległej Ministrowi Edukacji Narodowej – Ośrodkowi Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą – realizacji działań związanych z obchodami setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości w szkołach prowadzonych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, sekcjach polskich funkcjonujących w systemach oświaty innych państw oraz Szkołach Europejskich

Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą przygotował w roku 2018 konkurs „**Zapamiętane, a nieopisane**”. Patronat Honorowy nad konkursem sprawował Minister Edukacji Narodowej:

- zadaniem uczestników było przedstawienie wybranej postaci Polki lub Polaka, która w latach 1794–1918 aktywnie uczestniczyła w różnych dziedzinach życia, była przedstawicielem środowisk kulturalnych, naukowych lub wojskowych, a swoją postawą przyczyniła się do podtrzymania polskości poza granicami kraju i wspierała dążenia do odzyskania niepodległości;
- celem konkursu było:
 - zdobywanie i popularyzowanie wiedzy historycznej o znanych i nieznanach Polkach i Polakach, którzy na różnych polach przyczynili się do podtrzymania polskości poza granicami kraju i wspierali dążenia do odzyskania niepodległości;
 - pogłębianie wiedzy na temat dokonań Polek i Polaków działających na całym świecie;
 - kształtowanie postaw patriotycznych i pogłębianie tożsamości narodowej wśród Polonii oraz Polek i Polaków żyjących poza granicami kraju;
 - utrwalanie dumy z osiągnięć Polek i Polaków;
 - doskonalenie umiejętności samodzielnego poszukiwania, gromadzenia i selekcjonowania informacji;
 - doskonalenie plastycznych, graficznych i literackich umiejętności prezentowania wybranych postaci;
- prace były oceniane w czterech kategoriach wiekowych:
 - uczniowie klas I–III,
 - uczniowie klas IV–VI,
 - uczniowie klas VII–VIII,
 - uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych;
- uczniowie klas I–III mogli przygotować pracę plastyczną lub komiks;
- uczniowie starszych klas mogli przygotować animację komputerową, komiks, wybraną formę literacką (list, powieść, opowiadanie, dziennik, pamiętnik, esej, artykuł);
- w konkursie mogli brać udział uczniowie indywidualnie, w parze, grupie, ale maksymalnie do trzech osób, oraz musieli posiadać swojego opiekuna szkolnego;

- prace oceniała komisja konkursowa powołana przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą, która brała pod uwagę następujące aspekty: zgodność z tematyką konkursu, jego przesłaniem i celami, pomysłowość, dbałość o wykonanie, wartość edukacyjna, wartość literacka, poprawność językowa, wartość artystyczna;
- w każdej kategorii przyznano nagrody i wyróżnienia.

W ramach uczczenia odzyskania przez Polskę Niepodległości Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą zorganizował w roku 2020 konkurs **„Kalendarz dla Niepodległej”**, podzielony na dwa etapy edukacyjne: klasy I–III oraz IV–VIII i LO:

- celem konkursu było:
 - uczczenie 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę oraz podtrzymywanie wśród młodego pokolenia zainteresowania tematyką patriotyczną i narodową oraz poszerzenie wiedzy uczniów na temat historii Polski;
 - zachęcanie uczniów do współpracy i współdziałania oraz dzielenia się wiedzą na temat historii i kultury polskiej;
- przedmiotem konkursu było stworzenie kalendarza ilustrującego wydarzenia i postaci ważne z punktu widzenia dążenia Polski do niepodległości i przesłanie go w formie cyfrowej organizatorowi;
- prace konkursowe miały być wykonane w wersji cyfrowej w dowolnym formacie lub w wersji papierowej, jednakże ze względu na pandemię koronawirusa wersje papierowe należało sfotografować lub zeskanować i wysłać elektronicznie;
- prace mogły być wykonane przez więcej niż jedną osobę, ale nie więcej niż 4 osoby;
- spośród nadesłanych prac komisja konkursowa powołana przez Dyrektora Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą wyłoniła 3 najciekawsze kalendarze;
- ocenie podlegały oryginalność ujęcia i zgodność z tematem, estetyka wykonania oraz umiejętne zastosowanie technik plastycznych;
- rozstrzygnięcie konkursu nastąpiło do 16 listopada 2020 roku.

W konkursie przyznano nagrody i wyróżnienia:

- I miejsce – uczennica ze Szkoły Polskiej w Rzymie oraz uczennica ze Szkoły Polskiej w Madrycie
- II miejsce – sześcioro uczniów ze Szkoły Polskiej im. Lotników Polskich w Londynie oraz uczennica ze Szkoły Polskiej w Toronto
- III miejsce – uczeń ze Szkoły Polskiej w Genewie oraz sześcioro uczniów ze Szkoły Polskiej im. Lotników Polskich w Londynie

Wyróżnienia przyznano:

- dziesięciorgu uczniom ze Szkoły Polskiej im. Lotników Polskich w Londynie
- dwóm uczennicom ze Szkoły Polskiej w Madrycie
- jedenaściorgu uczniom ze Szkoły Polskiej w Rzymie
- trzem uczennicom ze Szkoły Polskiej w Hamburgu
- trojgu uczniom ze Szkoły Polskiej w Ostii
- uczniowi ze Szkoły Polskiej w Berlinie
- uczennicy ze Szkoły Polskiej w Cork
- czworgu uczniom ze Szkoły Polskiej w Helsinkach
- dwójgu uczniom ze Szkoły Polskiej w Tunisie
- uczniowi ze Szkoły Polskiej w Hamburgu
- dwójgu uczniom ze Szkoły Polskiej w Toronto

W 2018 r. w Szkolnych Punktach Konsultacyjnych (od 1 września 2019 r. – Szkoły Polskie) odbywały się quizy wiedzy i dyktanda, konkursy recytatorskie, pokazy filmów dokumentalnych i fabularnych dotyczących walki o niepodległość, a także gry oraz lekcje skierowane do rówieśników w kraju zamieszkania na temat odzyskania przez Polskę niepodległości. W sumie do Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą zgłoszono prawie 195 inicjatyw edukacyjnych z ponad 40 krajów (zgłoszenia SPK oraz nauczycieli kierowanych do pracy za granicą), m.in.: Austrii, Węgier, Holandii, Ukrainy, USA, Meksyku, RPA, Tunezji, Egiptu, Turcji.

2.1.2. Ogłoszenie otwartego konkursu na realizację zadania publicznego i wyłonienie podmiotów realizujących działania związane z obchodami setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości w szkołach organizacji Polaków za granicą oraz szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw

Stowarzyszenie Oświaty i Kultury Polskiej realizowało zadanie NIEPODLEGŁA1918.PL, którego celem była aktywizacja polonijnych i polskich za granicą środowisk szkolnych do organizowania wydarzeń upamiętniających rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości.

W ramach zadania przeprowadzono w polskich ośrodkach szkolnych działających na Białorusi, Litwie i Ukrainie konkurs recytatorski wierszy polskich poetów „Poezja dla Niepodległej”. Zorganizowano również konkursy literackie, plastyczne i na prezentacje multimedialne.

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” realizowało zadanie „Urodziny Biało-Czerwonej”, którego celem było wzmocnienie tożsamości narodowej wśród uczniów szkół polonijnych poprzez organizację wydarzeń upamiętniających 100. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości.

W ramach zadania zorganizowano: koncerty pieśni patriotycznej, wystawy prac lub pamiątek, festiwale polskie dla dzieci, uroczystości dla społeczności lokalnej, spektakle teatralne z udziałem uczniów szkoły jako widzów oraz transmitowane online dla lokalnej społeczności quizy o Polsce, warsztaty dla uczniów, rodziców, nauczycieli, tradycyjne polskie kolacje.

3. Komponent III – multimedialny przewodnik dla uczniów, nauczycieli i rodziców, którzy chcą poznać miejsca związane z polską kulturą na Kresach

Celem trzeciego komponentu było:

- popularyzowanie postaci i dorobku wybitnych Polaków zamieszkujących na przestrzeni wieków na Kresach II Rzeczypospolitej (m.in. we Lwowie i w Wilnie);
- uwrażliwianie Polaków, Ukraińców, Litwinów na los ludności polskiej pozostającej poza granicami kraju;
- zachęcanie młodzieży szkolnej do podejmowania działań na rzecz upamiętniania postaci i miejsc związanych z polską historią, tradycją i kulturą;
- rozwój umiejętności cyfrowych uczniów, koniecznych do obsługi aplikacji w zakresie aktywnego tworzenia treści edukacyjnych.

W ramach tego komponentu zostało zrealizowane zadanie polegające na opracowaniu koncepcji merytorycznej i funkcjonalnej aplikacji mobilnej oraz samej aplikacji służącej do odbywania wirtualnych wycieczek do miejsc związanych z polską kulturą i historią, znajdujących się obecnie poza wschodnią granicą RP, ze szczególnym uwzględnieniem aglomeracji lwowskiej oraz Wilna.

Grupą docelową komponentu są uczniowie, rodzice, nauczyciele, Polonia i Polacy za granicą, obywatele innych krajów, którzy podróżują do miejsc związanych z polską kulturą na Kresach, a także wszystkie osoby, które poprzez aplikację będą mogły poznać dziedzictwo kresowe bez wychodzenia z domu.

Zadanie było realizowane w trybie otwartego konkursu zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych* (Dz.U. 2017, poz. 1579). Polegało na przygotowaniu multimedialnego przewodnika dla uczniów, nauczycieli i rodziców, którzy chcą poznać miejsca związane z polską kulturą na Kresach, i dotyczyło historycznego dziedzictwa kulturowego i społeczności polskiej zamieszkującej Kresy II Rzeczypospolitej.

Opracowana aplikacja została wyposażona w geolokalizację oraz możliwość identyfikacji znaczących miejsc, budowli, pomników itd. Rozwiązanie umożliwiło także prowadzenie

wycieczki szkolnej według wcześniej zgłoszonego scenariusza, uwzględniającego na przykład zabytki polskiej kultury, postacie literackie, osoby ważne dla miejsca, znane wydarzenia historyczne.

Aplikacja jest dostępna w kilku wersjach językowych: polskiej, angielskiej, litewskiej i ukraińskiej.

Podsumowanie

Należy stwierdzić, że wszystkie trzy komponenty wchodzące w skład projektu edukacyjnego Ministra Edukacji Narodowej „Godność, wolność, niepodległość na lata 2018–2020” przyczyniły się do kształtowania postaw patriotycznych i obywatelskich poprzez włączanie uczniów, wychowanków i nauczycieli we wspólne świętowanie obchodów 100-lecia polskiej niepodległości w ramach programu wieloletniego „Niepodległa” na lata 2017–2021 (Projekt 1 B.2).

Osiągnięto cel główny projektu, polegający na budowaniu wysokiej jakości międzypokoleniowego kapitału ludzkiego przez kształtowanie postaw opartych na wspólnych Polakom wartościach, takich jak: wolność, godność, solidarność, prawa człowieka. Udało się też zrealizować cele poszczególnych komponentów.

Pierwszy komponent dotyczył **szkół i placówek w kraju**, jego celem było:

- rozwijanie szacunku dla tradycji, własnych korzeni i dorobku narodowego;
- popularyzowanie poezji o tematyce patriotycznej;
- kształtowanie poczucia silnej więzi emocjonalnej, społecznej i kulturowej z własnym narodem, z jego historią, tradycją i wartościami;
- poszerzenie wiedzy o historii dążeń Polaków do odzyskania niepodległości wśród dzieci i młodzieży;
- zintegrowanie środowiska szkolnego i lokalnego przez wspólny udział w przedsięwzięciach dla Niepodległej.

Udało się w pełni zrealizować zadania poprzez:

- zaangażowanie 257 szkół do działań związanych z rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości;
- zorganizowanie konkursu poetyckiego „Poezja dla Niepodległej” oraz quizu wiedzy o Niepodległej;
- przygotowanie i przeprowadzenie na platformie interaktywnej gry „Godność, wolność i niepodległość” składającej się z 15 misji podzielonych na trzy etapy edukacyjne;
- przygotowanie i przeprowadzenie na platformie edukacyjnej interaktywnej gry „Dziedzictwo kulturowe Jana Pawła II”, składającej się z 18 misji, podzielonej na trzy etapy edukacyjne.

Drugi komponent dotyczył **szkół za granicą** prowadzących nauczanie języka polskiego i w języku polskim, jego celem było:

- doskonalenie znajomości języka polskiego przez uczniów szkół za granicą;
- kształtowanie i wzbogacanie wiedzy o historii dążeń Polaków do odzyskania niepodległości wśród dzieci i młodzieży ze środowisk polskich za granicą;
- upowszechnienie wiedzy o historii dążeń Polaków do odzyskania niepodległości w kraju zamieszkania Polonii i wśród Polaków za granicą;
- aktywizacja polskich środowisk za granicą.

Udało się zrealizować te działania dzięki wsparciu poszczególnych szkół polonijnych oraz zorganizowaniu konkursów przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą.

Trzeci komponent dotyczył opracowania **multimedialnego przewodnika** dla uczniów, nauczycieli i rodziców, którzy chcą poznać miejsca związane **z polską kulturą na Kresach**. Celem komponentu było:

- popularyzowanie postaci i dorobku wybitnych Polaków zamieszkujących na przestrzeni wieków na Kresach II Rzeczypospolitej (m.in. we Lwowie i w Wilnie);
- uwrażliwianie Polaków, Ukraińców, Litwinów na los ludności polskiej pozostałej poza granicami kraju;
- zachęcanie młodzieży szkolnej do podejmowania działań na rzecz upamiętniania postaci i miejsc związanych z polską historią, tradycją i kulturą;
- rozwój umiejętności cyfrowych uczniów, koniecznych do obsługi aplikacji w zakresie aktywnego tworzenia treści edukacyjnych.

Realizacja zadania w ramach tego komponentu na dzień przygotowania sprawozdania (15 grudnia 2020 r.) wciąż trwa.

Warto podkreślić, że projekt przyniósł wiele dobrego polskiej edukacji, a jego efekty powinny być ewaluowane i rozwijane poprzez dalsze działania na rzecz rozbudzania patriotyzmu młodego pokolenia zarówno w kraju, jak i poza jego granicami.

niepodległa

